

Prije više od pet godina, kad sam započela HRVATSKU ISKRU znala sam i napisati kako se nadam da je HRVATSKA ISKRA za vas jednako zadovoljstvo kao i za mene, i kad zatvorite zadnju stranu, u vama su nove, dobre stvari, nešto ste novo naučili ili se podsjetili. U posljednje vrijeme čini mi se kako se HRVATSKA ISKRA pretvara u nešto što meni uopće nije drago, a naprosto sam prisiljena pisati o takvim stvarima. Naša zajednica u Torontu, Mississaugi i okolici obiluje tolikim dobrim ljudima, dragovoljcima koji su sebe potpuno predali zajednici, a ja se nažalost, stalno vraćam Hrvatskoj Kreditnoj zadruzi! I moram se odmah ogradi - ne "HKZ, kao ustanovi", već Upravnom odboru koji "vodi" ovu našu jedinu financijsku ustanovu. Nikad u svom životu ne bih rekla niti jednu negativnu riječ o HKZ-u kao takvoj, jer to je izvanredno ostvaren san ljudi koji su bježali iz tamnice naroda, ustanova koja je pomogla mnoge. Tada su njom upravljali Upravni odbori koji su znali što je demokracija i ulaganje u zajednicu i poštivanje čovjeka. Danas, kad govorimo o sadašnjem većinskom Upravnom odboru HKZ-a to više nije tako. I kako rekoh, jako mi je teško pisati o tome, ali nemam izbora. Nemam nažalost izbora niti u mojim (re)akcijama, jer UO nije odgovorio na moje pismo u kojem sam zahtijevala razloge mogeg isključivanja iz HKZ-a. pa tako moram dalje. No, o tome kad dođe do akcije.

U mojoj kući, kao i u mnogim drugim kućama naše zajednice, stalne su diskusije o tome da li je pametno tužiti HKZ-u sudu. Tako mi razgovaramo o tome kako ljudi koji su povrijeđeni, a njih ima u raznim kategorijama, recimo "maltretirani", "izbačeni sa Godišnje skupštine", "udbaši" itd - jednostavno nemaju izbora već moraju tužiti. I tu nastaje dilema, bar u mojoj kući.

U svakoj Kreditnoj zadruzi postoji zakon po kojem su direktori zakonom zaštićeni. Oni mogu iz sredstava Zadruga plaćati advokate. U svakoj Kreditnoj zadruzi, ili bilo kojoj banci kad dođe do nekakvog problema, vlasnici banke se zamisle i odluče što činiti s ljudima koji im prave probleme. Svaki sud i naplata, ako Kreditna zadruga izgubi, plaća se iz njihovog osiguranja. Sudu je do sada predano, zamislite - pet tužbi ljudi koji su bili maltretirani na Godišnjoj skupštini, pa tužba HKZ-e protiv gđe. Veronike Topić, i kad se to zbroji - puno tužbi, da ne spominjem Sindikat. Ja duboko vjerujem da će HKZ izgubiti sve sporove, i jasno, naplata štete doći će iz osiguranja HKZ-a, a ne direktno iz džepova onih koji su predani sudu. Tako gosp. Vinski, sadašnji upravitelj mimo upotrebljava advokata kojeg NE PLAĆA iz svog džepa, već iz džepa Kreditne zadruge, a recimo gđa. Milinković ili Stjepan Grgić plaćaju advokata iz svog, vlastitog džepa. Jasno je svakom kako ni gđa. Milinković, a posebno gosp. Grgić, koji je nakon 25 godine rada i predanosti HKZ-i tako grubo maknut (jer mnogo zna) - nemaju niti blizu onoliko novaca koliko ima na raspolaganju gosp. Vinski i njegovi Odbornici, jer naša domaća kesa obično ima dno. Kesa HKZ-a očito nema dna - bar se tako gosp. Vinski i društvo ponašaju!

No postavlja se i drugo pitanje. Kakva smo mi to zajednica? Da smo mi čvrsta, jaka zajednica koja brine jedno za drugo - mi ovo ne bi dozvolili. Ovo ponašanje, kad su zaštitari bacali ljude nemilice prije početka Godišnje skupštine, povrijedili ljude, jednog skoro i ubili, pa moje izbacivanje iz članstva HKZ-e, pa onda advokati, ne jedan, već kako čujem tri advokata! Sve to odnosi silne novce koji bi mogli biti dobro upotrijebljeni u ovoj zajednici, no zajednica uglavnom šuti. Neka nitko ne misli kako se ja na ovaj način svetim što sam izbačena iz HKZ-e. Gospodo, ja sam samo prva, red će doći i na vas jednog dana, jer sad je nastao teror UO HKZ-e nad ljudima koji istinu govore, a ja sam bila samo prva na redu. No, ja ću i dalje nastaviti govoriti istinu, jer izgleda da nas ovdje ima vrlo malo onih koji se ne boje jednog dijela UO HKZ-a.

Kad bi mi imali zajednicu koja bi mogla istinskog i jakog vođu, koji bi mogao srediti stvari u zajednici danas bi imali UO HKZ-e kojim bi se ponosili, kao što je to bilo u prijašnjim godinama. Slušam kako mnogi od vas više ne žele biti članom "ovakove", kako govorite HKZ-e. Znate, gospodo, svaki narod zaslužuje onakovu Vladu kakvu ima. Tako i mi, Kanađani hrvatskog podrijetla u Torontu i Mississaugi i okolici izgleda zaslužujemo ovakav Upravni odbor HKZ-e. jer nemamo vođe, nemamo ljude koji su u stanju pogledati istinu u oči i pravilno reagirati. I tu vam dolazi pojam "demokracija". Nažalost, demokracija nama nije u kostima.

U našoj zajednici vrlo često najglasniji ili najjači pobjeđuju, jer se oni tihi i pristojni jednostavno - uklone. No sad nema mjesta uklanjanju, jer u pitanju je mnogo više od pristojnosti: u pitanju je HKZ-a, jer ovo vodstvo s upraviteljem gosp. Vinskim na čelu i UO Butković, Josipović, Zlatec, Sertić i Ivančić vodi samo rasipanju sredstava, Vaših i mojih. Uzalud manjini UO-a, gosp. Šariću, gosp. Paveliću, dr. Radešiću, gosp. Pocmiću bilo što reći - oni su u manjini, a jedino su oni glasovi razuma, glasovi poštivanja zajednice i Hrvatske Kreditne Zadruga koju su osmislili naši djedovi za naš boljitak! Iako u demokraciji svatko ima pravo riječi, na kraju se ipak netko mora javiti tko će povesti neku akciju. Nažalost, izgleda da naša zajednica u Torontu, Mississaugi i okolici takvog čovjeka nema, i toga su svjesni i Vinski i Butković i Josipović i Zlatec i Sertić i Ivančić, pa rade što god hoće.

Taj Odbor na čelu sa upraviteljem gosp. Vinskim može svaki dan ponavljati sebi i drugima koji ih žele slušati kako su oni "legitimno" izabrani članovi Upravnog Odbora i kako svi "napadi" na njih nemaju zakonske podloge, kako su to sve samo "laži, klevete i neodgovorne manipulacije". To bi možda i bilo tako kad bi gosp. Vinski i svi članovi Odbora koji ga podržavaju bili izabrani od svih legitimnih članova Kreditne zadruge na zadnjoj Godišnjoj skupštini. Moram vas sve ponovno podsjetiti da je nas 8 izbačeno prije početka Godišnje skupštine po unaprijed smišljenom planu gosp. Vinskog. I ponovno vas podsjećam da je jedan član UO pobijedio - izgubio samo sa 6 glasova razlike! Možemo li onda reći da je UO izabran demokratski, što je ustvari najbitnija stvar cijelog problema HKZ-e? Mogu li to gosp. Vinski i članovi UO tvrditi? Odgovor je poznat svakome od vas, dragi čitatelji. Ali čini mi se da mi Hrvati, makar smo upoznati sa činjenicama, radije šutimo, kao da nam uopće nije važno. Ta pasivnost prema očitim nepravilnostima u HKZ-i bi nas Hrvate na kraju mogla koštati i naše HKZ-e.

Lako je biti hrabar i držati "figu u džepu", ili prigovarati sitno na strani - budite hrabri, pošaljite pismo i jasno i glasno zahtijevajte obnovu Godišnje skupštine, pitajte Upravni odbor, ravnatelja gosp. Josipa Vinskog i članove UO Butkovića, Josipovića, Zlatec, Sertića i Ivančića zar ih nije sram ovako se ponašati prema Stjepanu Grgiću, prema Biserki Milinković, da spomenem samo dvoje iz te grupe koja tuži! Konačno zar ih nije sram ponašati se ovako prema SVOJOJ zajednici koja je vlasnik ove Hrvatske Kreditne Zadruga? Pročitajte ste intervju sa Sindikatom - pitajte gosp. Vinskog zar ga nije sram ponašati se prema osoblju kao da je u Jugoslaviji? Poslušajte samo reklamu HKZ-e: "Ulaganjem u HKZ-u ulažete u hrvatsku zajednicu!" Zaista? S ovakvim ravnateljem, i ovakvim UO, malo će se tamo ozbiljnog posla učiniti i malo će se novaca uložiti u zajednicu, jer po svemu sudeći oni su najviše zaposleni advokatima braneci sebe osobno, a ne financijskim poslovima i unapređenjem poslovanja. A kad bi mi u zajednici imali čvrsto i pravo vodstvo, ovakove situacije uopće ne bi postojale. Mir bi opet ušao u zajednicu. Tada bi i HRVATSKA ISKRA mogla pisati o lijepim stvarima, o Hrvatskoj, o ovoj zajednici, a ne o ovakvim stvarima, koje nas sve tako jako bole.

Jedna moralna dilema se nameće ovdje: trebam li ja i svi oni, koji su bespravno, grubo i bez razloga (preventivno) izbačeni prije početka 2002. Godišnje skupštine HKZ-e po gosp. Vinskom, odustati od traženja pravde i demokratskih načela i zašutjeti? Ne, ja kažem NE! A ovo naše je samo jedan mali dio svega onoga što se je dogodilo i što se događa u HKZ-i (a što je članstvu nepoznato) i što će preko suda izići na javu. Na sud se ide zato jer pet (5) članova UO većinskim glasom priječe svaki pothvat da se stvari iznutra raščiste. Postoji velika šansa da će se odgovorne vlasti, prisiljene sudom, uplesti u HKZ-u, baš zbog toga što sami ne znamo (ili ne želimo) urediti svoju kuću. Za ovo, svu odgovornost snosit će 5 većinskih direktora HKZ-e.

Tako ja mislim.

Valentina

UČLANITE SE U HRVATSKU KREDITNU ZADRUGU

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 112, 15. IX 2002.

Cijena \$3.00

Broj 112 - 15. IX 2002.

Hrvatska ISKRA

Kanadsko - Hrvatski Vjesnik • Canadian Croatian Journal
(bivši "CIRKULAR" za Toronto i okolicu)

Čitajte U OVOM BROJU:

- Policija prekinula prosvjede neras poređenih policajaca u Zagrebu
- Kriza u Piranskom zaljevu
- Vlada otvorila put govedini iz zemalja s kravljim ludilom
- Nestle i Podravka osvajaju cijelu Srbiju
- Vlada prihvatila program protiv siromaštva
- Hrvatska bi mogla doći pod udar SAD-a
- Hold the Hague accountable
- Vinski fakultet u Krkanovcu
- Malo "vinske" poezije
- Veliki Eusebio opet među nama!
- Vaše zdravlje

S 39. nogometnog turnira Kanade i SAD-a

Hrvatske ljepotice, predstavnice svojih klubova, koje su se natjecale za titulu kraljice 39. nogometnog turnira

Hrvatska ISKRA

(Bivši "CIRKULAR"
za Toronto i okolicu)

Kanadsko-hrvatski vjesnik
Canadian-croatian journal

Izlazi dva puta mjesečno

Editor-in Chief

Glavna Urednica

Valentina Krčmar

Tehnicki Direktor

Tehnički Urednik

Emil Šimunović

Contributing Editors

Damir Borovčak,
dr. Darko Desaty,
dr. Vladimir P. Goss,
Biserka Milinković
Marina Vuković

Address - Adresa
1137 Centre Street
Thornhill, ON, L4J 3M6 CANADA
Telephone - Telefon
(905) 738 4797, (416) 894 9235
Fax: (905) 738 9853
E-mail: iskra1@look.ca

Yearly Subscription - Godišnja pretplata
KANADA \$80.00
USA \$70.00
Advertising rates
1/2 page - \$100.00 per issue
\$1,000.00 yearly
\$500.00 per six months
1/3 page - \$50.00 per issue
\$500.00 yearly
1/8 page (business card)
\$25.00 per issue
\$300.00 yearly

Advertising is payable in advance.
Cheques payable to HRVATSKA ISKRA
Čekove nasloviti na HRVATSKU ISKRU

We invite the readers to express their opinions in Letters to the Editor. Submissions must not be longer than 250 words. We reserve the right to edit with respect to the length or libelous statements. All letters must include your first and the last name; your address and telephone number.

Sadržaj:	Loan for Zagreb	19
Pismo urednice		2
Vijesti iz zajednice		3
Policija prekinula prosvjede neraspoređenih policajaca		4
Kriza u Piranskom zaljevu		5-6
Hrvatska Vlada i novi odluke		7-8
Gospodarstvo		9-10
Razgovor s dr. Ivanom Čizmićem		11
D. Borovčak: Hello Toronto-ovdje Zagreb		12
Haaški sud		13
Razgovor s Lawrence Rossin, veleposlanik USA		14
Vijesti iz BiH		15
M. Vuković: Za čavrljanje		16
Kultura		17
Zanimljivosti		18
Hold the Hague accountable		19
Milosevic trial		19
V. Goss: Vacation is over		20
Solved: The great Zinfandel Mystery		21
When are you going to visit Marija Bistrica		22
Mojim očima (i srcem)		23-24
Koliko znate o hrvatskim nadgrobnim spomenicima		24
Vinski fakultet u Krkanovcu		25
Malo "vinske" poezije		26
Vina Dalmacije		27-28
Iz svijeta natrag kući		28
Hrvatska glazba, Ivan Zajc i opera "Zrinski"		29
Hrvatska povijest		30
Župa Sv. Marka na splitskom Neslanovcu		31-32
Događaji u našoj zajednici		32-38
Vaše zdravlje		38
Za svakog ponešto		39
Motrišta		40

Pismo urednice

Dragi čitatelji,

Ova ISKRA pripremana je za vrijeme komemoracije žrtvama terorističkog napada u New Yorku, i ne mogu se oteti jednom posebnom dojmu. Za vrijeme raznih komemoracija koje su se održavale po USA, razmišljala sam o nama Hrvatima i pitala se zašto mi malo ne naučimo od Amerikanaca. Netko bi mogao reći da je jučer bilo mnogo patetike u tim komemorativnim svečanostima, no ja tako ne mislim. Smatram da je Vlada USA učinila sve što je bilo moguće kako bi obitelji žrtava pamtile da njihovi najmiliji nisu poumrili uzalud. Pitala sam se jučer kad smo mi u Hrvatskoj ili ovdje, organizirali nešto što bi nama živima zorno prikazalo žrtvu branitelja, kojih više nema, ili onih koji su bili poklani, nevini? Ne sjećam se da je itko ikada organizirao nešto što bi pokazalo štovanje cijelog hrvatskog naroda prema žrtvi Vukovara, ili onima koji su svojim životima branili taj grad. Gledajući jučerašnje komemoracije, mislila sam na naše branitelje, nevine žrtve, starce, djecu i željela da mi Hrvati jednom učinimo nešto što bi nas čvrsto povezo, nešto što bi nas vratilo u stvarnost. Kažu kako se Amerika u žalosti okrenula naciji i Bogu. Jučer je Amerika ovim načinom, makar i malo previše suzrim, pokazala svim Amerikancima da su svi zajedno u žalosti, nitko nije zaboravljen i ime je zapamćeno za uvijek, negdje napisano, pa i pročitano - svi Amerikanci jučer su stajali zajedno u boli. Kad ćemo mi Hrvati postati stajati zajedno, kao Amerikanci? Zar samo onda kad nam je mač nad glavom?

I ljetu nam je prošlo, Slavonski piknik je pred nama. To je obično oznaka kraja ljeta. Ovo ljetu bilo je zaista živo u hrvatskoj zajednici u Torontu, Mississaugi i okolici, no sad je pred nama jesen. Kao prvo, slavi se 35. obljetnica radio postaje "Zvuci Hrvatske". To je velika stvar, jer trideset pet godina rada je nešto što je gotovo nemoguće zamisliti. Vi, koji ne radite u novinama, ili radio postajama, posebno etničkim, kao što rade mnogi ljudi iz naše zajednice, ne možete ni zamisliti taj rad. Ima dana kad čovjek nema više volje ni za što, a ipak ide, jer mora se, dao si riječ. Kritičara u našoj zajednici ima dosta i previše, a rijetko je tko od tih vrlo glasanih kritičara bilo što učinio - a vrlo glasno prigovara! No, nije sve teško u tom radu, ima tu vrlo lijepih trenutaka, sretnih dana kad znate da ste nešto promijenili u nečijem životu. Karmen i Ivica Lončarić i "Zvuci Hrvatske" i svi oni koji su radili na toj postaji, kao na pr. Martin Latinčić, važan su dio života ove zajednice, i da nije bilo ove radio postaje, puno manje informacija ova zajednica bi imala. Zato, pridružite se slavlju radio postaje "Zvuci Hrvatske", jer svi smo mi dio te radio postaje i hvala Karmen i Ivici Lončarić za taj dugotrajan, uporan i izvanredan rad.

Posebnu pozornost skrećem vam na stranu 38, na kojoj je tiskano pismo koje je dobio gosp. Bruno Pilaš od HKZ-e. Kako znate gosp. Pilaš je jedan od voditelja radio postaje CJMR 1320 (koju možete čuti u 3:00PM u nedjelju (AM). Sigurno sam da ćete nakon čitanja ovog pisma željeti slušati i daljnje komentare o sagi sa upravom HKZ-e, jer ta se žalosna priča nastavlja.

Srdačan pozdrav,

Valentina

Za svakog ponešto.....

Nasmijte se s nama.....

Pravi dijamant

Na dvadesetogodišnjicu braka, Pero poklanja svojoj ženi dijamantni prsten.

- Je li pravi? upita ona.
- Ako nije pravi, onda me je zlatar prešao za 200 kuna!

Zna odgovor

Dva slučajna poznanika razgovaraju uz čašicu pića: "Znate li vi, što ja mislim o braku", kaže prvi.

- Jeste li oženjeni?
- Jesam.
- Onda znam.

Što je interesantnije

"Sinko, imam jednu novost za tebe", reče otac sinu, "ovdje je sinoć bio jedan anđeo i donio ti je sestricu. Hoćeš li je vidjeti?"

"Ne" - reče dječak, "hoću vidjeti tog anđela".

Narodne poslovice

*Bolje je da nestane sela, nego običaja
Svi ljudi zve znaju.
Mudroj glavi i jedno oko dosta.
Draga je mravu mravica, kao kralju kraljica.
Više valja šaku dobrote, nego vreća mudrosti.
Ovca bez pastira, nema ni mlijeka ni sira.
Kako tko živi, tako i umire.
U laži su kratke noge.
Smrt i prosjaka i kralja u jednu rupu spravlja.*

I par političkih viceva iz još one Juge....

Prisluškivanje

Nakon afere s prisluškivanjem javila se uzrečica: "I ti si mi neka ličnost. Tebe nisu prisluškivali!"

Rat Americi

- Znaš li kako se možemo izvući iz ove situacije?
- ?
- Da navijestimo rat Americi. Ako mi njih pobijedimo, postat će oni naša kolonija. Ako oni nas pobijede, postat ćemo mi njihova.

Tuku

- Sretne Jovica svog znanca Ivicu, a on sav modričav.
- Što je to? - upita Jovica
- Prematila me milicija.
- To ne može biti! Danas milicija ne tuče!
- Ne znam ja kako je danas. Ali, jučer je tukla, krvnički - reče Ivica.

Prvi demokratski izbori:

- Što mislite, kad su bili prvi demokratski izbori u ljudskoj povijesti?
- ?
- Kad je Bog stvorio Evu, postavio je pred Adama i rekao mu: Evo, biraj si životnu družicu."

Parole

- Probudi se student i sjeti da polaže ekonomiju, a knjige nije ni pogledao. Ipak, ode na fakultet i položi s odličnim.
- Kako ti je to uspjelo?
- Vrlo jednostavno. Idući na fakultet, čitao sam parole po zidovima.

Račun za struju

- Uveo župnik u crkvu struju i kad je dobio račun za struju, pošalje ga u komitet. A oni mu ga vrata. On ga ponovno pošalje u komitet. Oni mu ga vrata s napomenom da to na njih ne spada.
- Spada, spada - napiše župnik. - Za vjernike služim misu po danu kad ne treba svjetla, a za komuniste noću.

Rekli su:

Nema ljepše nade od one što je nikla iz tuge, i nema ljepših snova od onih koje rađa bol.

LAŽ I ISTINA

Kad laž ima lijepo ruho,
A istina ružno,
Tad laž svuda dobro prođe,
A istina tužno.

A. Harambašić

- No, staro momče, kako se osjećaš u braku?
- Dobro. Prije mi je bilo ružno i kod kuće i vani, a sad mi je barem vani lijepo.

Short jokes in English

- Someday you will go too far, and I hope you'll stay there!
- May we have the pleasure of your absence?
- My wife and I had an argument. She wanted to buy a fur coat. I wanted to buy a car. We compromised: bought a fur coat and kept it in the garage.
- I haven't talked to my wife in three weeks. I didn't want to interrupt her.
- My wife called me and said: "There's water in the carburetor."
- I sad: "Where's the car?"
- She said: "In the lake."
- Do you know what mixed emotions are? It's when you see your mother-in-law drive over a cliff in your new Cadillac!

- Jesi li čuo, Bobi, da je umro Moric?
- Ne, a što mu je bilo?
- Otrovanje alkoholom.
- Sam je kriv. Zašto pije otrovani alkohol.

Nagrađene ljepotice 39. nogometnog turnira: prva pratilja Tanja Osap, kraljica turnira Marija Petrić i druga pratilja Ivona Kristina Rojnica

Dobra reklama je pola uspjeha, tako kažu oni koji rade na ovom polju. Reklama u HRVATSKOJ ISKRI garantira vam da će Vašu reklamu vidjeti mnogo ljudi iz naše zajednice. Zato, reklamirajte u HRVATSKOJ ISKRI, a time pomažete i ove novine, kao i svoju zajednicu. Za dogovor o reklamama javite se u uredništvo.

Hrvatska knjižnica i čitaonica

Dobrovoljnim radom osnovana je nova hrvatska knjižnica i čitaonica u Mississaugi. Za ostvarenje tog, za hrvatsku zajednicu vrijednog projekta, potrebne su, jasno, knjige, te se mole ljudi dobre volje da pomognu s donacijom svojih suvišnih knjiga, a i pomoć na bilo koji način - DOBRO JE DOŠLA! Unaprijed HVALA! Nazovite, molim IVICU PUHALO, Tel 905- 507-1389

Vaše zdravlje

Savjeti Ann Landers

U jednoj nedavnoj novinskoj rubrici koju uređuje Ann Landers objavljeno je pismo jedne njene čitateljice za koje ona smatra da svaka osoba preko 60 godina starosti treba pročitati i zapamtiti. Mi vam donosimo to pismo u prijevodu.

Draga Ann: 46 mi je godina, imam odraslu djecu i starije roditelje - dio tzv. "sendvič generacije". Sad sam u jednoj od najtežih perioda mog života. Pošto ne želim da moja djeca prođu kroz istu nevolju kao ja sada, napravila sam popis stvari koje će me podsjetiti kako se moram ponašati kad postignem godine u kojima su sada moji roditelji. Nadam se da ćete objaviti ovaj popis koji bi mogao pomoći i drugima koji su u istoj situaciji.

1. Kad mi moja djeca kažu da bi trebala prestati voziti auto, ja ću im povjerovati i poslušati ih, jer znam da me vole.
2. Kad postane očito da trebam dodatnu pomoć, ja ću prihvatiti pomoć od izvanporodične osobe, jer moja djeca ne stignu na sve. Oni imaju dosta svojih obveza izvan mojih dnevnih potreba.
3. Do mene je da pronađem svrhu mog života. Moja djeca nisu za

Za vašu informaciju

HRVATSKA KREDITNA ZADRUGA TORONTO
Croatian Toronto Credit Union Ltd.
1165 Bloor Street West, Toronto, Ont. M6H 1M9
Telephone: (416) 532-4006 Fax (416) 532-0846

Gospodin Bruno Pilaš 28. kolovoza, 2002.
Bm Travel Service
#125 - 2550 Matheson Blvd. East
Mississauga, Ont.
L4W 4Y1

Poštovani gospodin Pilaš,

Re: Voice of Croatia
CJMR 1320 AM

U prilogu vam šaljem ček od \$510.00 za troškove oglašavanja Hrvatske kreditne zadruge.

Isto tako vas obavještavam da Zadruga više ne želi oglašivati na tom radiju niti potpomagati taj radio. Naime, na tom radiju je u prošlim nekoliko mjeseci objavljeno niz laži, kleveta i neodgovornih manipulacija iz usta Ive Jolića protiv Zadruga i mene osobno.

Kao što znate, Zadruga posluje prema zakonima provincije Ontario i jedino su nadležna tijela te provincije zadužena za kontroliranje njezinog poslovanja. Ivo Jolić se postavio na vašem radiju kao sudac i tužitelj s ulice, a po tom kriteriju je moguće napasti i osuđivati bilo kojeg pojedinca, kompaniju ili instituciju, što je nedopustivo u civiliziranom društvu.

Zadruga je u prošlosti redovito financijski podržavala Croatia klub. Ja sam uvijek mislio da Croatia klub ima cilj da širi sportski i nacionalni duh među Hrvatima ovog područja, također i zajedništvo. Vaš radio radi upravo suprotno, tako da ne želimo biti dio tog procesa.

Sa štovanjem,

Josip Vinski
Upravitelj

to odgovorna. Moram ostati aktivna i naučiti samu sebe zabaviti tako da ne padnem na teret mojoj djeci.

4. Ako mi moja djeca vele da postajem konfuzna i da je možda opasno da živim sama, ja ću im vjerovati i neću odbijati njihove savjete.

5. Ako nisam više sposobna slagati se s mojom djecom, potražiti ću pomoć stručnog savjetnika tako da bi se mogli prilagoditi promjenama u mom životu.

6. Srediti ću svoje pravne poslove i zatražiti savjete stručne osobe tako da u budućnosti nema problema s mojom imovinom i novcima.

7. Neću se žaliti kad se osjećam slabo. Moja djeca ne mogu popraviti moje zdravlje i takovo jadanje ide njima na živce.

8. Moja djeca nisu ugovorom vezane sluge. Neću zaboraviti zahvaliti im se na svakoj učinjenoj usluzi i nastojati ću uzvratiti na jedan drugi lubezan način.

9. Nastojati ću izbjeći da se moja djeca osjećaju kriva. Životna dob nije izgovor za uvrede i nepošteno ponašanje.

10. Brinuti ću se za svoje zdravlje, dobar izgled, urednu odjeću i dostojanstveno ponašanje. Ništa ne može više ražalostiti dijete od spoznaje da roditelj više ne mari za svoj izgled.

Vijesti iz naše zajednice

Svečano obilježavanje 35. godišnjice rada radio postaje "Zvuci Hrvatske"

RADIO PROGRAM "ZVUCI HRVATSKE" TORONTO
PRIREĐUJE KONCERT

"35 GODIŠNJICA"

Nastupa GORAN KARAN

Subota 21. rujna 2002, Port Credit auditorium,
70 Mineola Rd. E., Mississauga,
početak u 20.00 sati, ulaznina \$40.00

Nedjelja 22. rujna, 2002, Hrvatska crkva Sv. Križa
1683 King St. E., Hamilton,
početak 18.00 sati, ulaznina \$35.00

**Za karte se obratite izravno na
Generalturist, tel: (905) 602-8900**

NIKOLA ŠUBIĆ ZRINJSKI

Hrvatska nacionalna opera Nikola Šubić Zrinski skladatelja Ivana pl. Zajca po prvi puta na sjeverno-američkom kontinentu, na inicijativu i u izvedbi kanadske operne kuće Opera Mississauga s hrvatskim solistima, članovima Hrvatskog narodnog kazališta iz Zagreba.

Nemojte propustiti ovu jedinstvenu priliku!

RASPORED IZVEDBI: 5., 8., 10. i 12. listopada u 8 sati navečer - 6. listopada u 3 sata poslije podne.

Ulaznice možete naručiti telefonom: 905-305-0060 ili 905-306-6000, ili osobno na blagajni Living Arts Centre u Mississaugi.

We invite the readers to express their opinions in the Letters to the editors and other articles in the newspaper. Submissions must not be longer than 250 words, however there could be some exception. The opinions/ articles/ letters do not reflect personal opinion of the editor. We also reserve the right to edit the articles or letters with respect to length or libelous statements. All letters must include your first and last name, your address and telephone number.

Oglas

\$20,000.00 NAGRADA \$ 20,000.00

biti će isplaćena osobi ili bilo kojoj hrvatskoj karitativnoj udruzi ili ustanovi, po želji osobe koja je u stanju na sudu pozitivno utvrditi identitet osobe, koja se krije iza imena ŠIME VASILJ. Pod pseudonimom Šime Vasilj oko 15. travnja 2002. poslan je članak mnogim članovima hrvatske zajednice pod naslovom:

Intelligence Service

MONTREAL - NEW YORK - TORONTO - NORVAL - CHICAGO - VANCOUVER - SEATTLE

Upravitelj: Šime Vasilj

**Ako itko, tko čita ovaj oglas, zna tko se krije iza imena Šime Vasilj, neka o tome obavijesti:
Mr. Bruce A. Thomas, Q.C., Tel: (416) 869 5455**

Cassels Brock & Blackwell LLP, Barristers and Solicitors, Scotia Plaza, Suite 2100, 40 King St. W., Toronto, On M5H 3C2

GOLF "2002"

Croatian Fraternal Union of America, Canucks-Jadran C.F.U. Lodge 975 of Toronto, Ontario, Canada will be hosting

CANADIAN GOLF "2002"

AT THE NEWLY RENOVATED BRADFORD Highlands Golf Club, Saturday, Sept. 14, 2002

Come and enjoy a day of golfing and evening of socialising, enjoy a super dinner and sounds of tambura into the wee hours.

The tournament will again be a fundraiser for the "Dora Foundation".

Golf "2002" entry fee \$100.00 CDN (includes golf, golf cart, banquet, registration fee). Please come and help. We also ask your support by means of a prize contribution or a hole sponsorship of \$100.00. We will advertise and also request that our many participants offer their patronage to our sponsors.

For further information or donation please call
Linda Pećanić-Battiston (416) 622-4223

Za istinu o Hrvatskoj.....

Želite li kupiti knjige koje bi vas mogle zaista zainteresirati?

Autor akademik Josip Pečarić:
Serbian Myth about Jasenovac: \$30.00
Sramotni sud u Haagu: \$20.00
Za hrvatsku Hrvatsku: \$20.00
Srpski mit o Jasenovcu 1. \$15.00
Srpski mit o Jasenovcu 2. \$15.00

Autor dr. fra Andrija Nikić:
Mučeništvo branitelja hrvatske državnosti (1671 - 30 travnja, 2000): \$15.00
Dr. Franjo Tuđman - Tvorac Republike Hrvatske: \$30.00
Ugroženi opstanak Hrvata u Bosni i Hercegovini: \$ 5.00
Knjige se mogu dobiti na 2980 Lake Shore Blvd. West, drugi blok zapadno od Islington Ave. (ŠAKIĆ'S TRAVEL CENTRE) od 10:00 - 18:00 u tjednu, a subotom od 10:00 - 14:00. Tel. (416) 259 5004, Fax: (416) 259 8891
Prihod ide za širenje istine o Hrvatskoj i Hrvatima.
Unaprijed se zahvaljujem uz srdačne pozdrave,

Slobodan Markić

SPECIJALNA POLICIJA PREKINULA PROSVJED NERASPOREĐENIH POLICAJACA NA MARKOVU TRGU

Pedesetak pripadnika interventne policije sinoć je nakon 23 sata došlo na Markov trg gdje već više mjeseci prosvjeduju neraspoređeni hrvatski policajci te su uklonili improviziranu nadstrešnicu koju su prosvjednici postavili uz crkvu sv. Marka, nasuprot ulazu u zgradu Vlade, kako bi se zaštitili od kiše i sunca tijekom dugotrajnog prosvjeda.

Jedan od prosvjednika Željko Spolodor izjavio je da su policajci rekli da imaju nalog za uklanjanje te nadstrešnice, no da im ga nisu pokazali. Dodao je da prosvjednici nisu pružali nikakav otpor te da nije bilo sukoba s pripadnicima interventne policije. Spolodor je također rekao da se 12 neraspoređenih policajaca prosvjednika, za vrijeme dok je policija uklanjala nadstrešnicu, povuklo u sakristiju crkve sv. Marka. Podsjetio je da je nakon ponoći počeo 176. dan prosvjeda kojim izražavaju nezadovoljstvo nerješavanjem svoga statusa, odnosno zbog toga što nisu vraćeni u policiju na posao. Također je rekao da će neraspoređeni policajci i dalje prosvjedovati. Sada nas je desetak, a među nama ima i ratnih, vojnih invalida koji su bili ranjeni u policijskoj odori, rekao je Spolodor.

Glasnogovornica Policijske uprave zagrebačke Stanka Saraja izjavila je za Hinu da će o događajima na Markovom trgu javnost biti izvještena danas na redovitoj konferenciji za novinare.

Neraspoređeni policajci, koji su se za noćasne intervencije interventne policije zatvorili u sakristiju crkve sv. Marka, prije podne su još bili u crkvi i tvrde da će tamo ostati dok se ne ispune njihovi zahtjevi, odnosno dok ih se ne vrati na posao.

U sakristiji se trenutno nalaze šestorica neraspoređenih policajaca koji kažu da nemaju ni hrane, ni vode, ni WC-a te da ne mogu izlaziti jer bi ih privela policija raspoređena oko crkve sv. Marka. Dodaju da se to upravo dogodilo jutros jednom od njihovih kolega. Predstavnik neraspoređenih policajaca Željko Spolodor ocijenio je raspoređivanje policije na trgu oko Markove crkve i između crkve i zgrade demonstracijom sile. Neraspoređeni policajci tvrde da je Filip Lacić, predsjednik njihove Udruge, pozvan na obavijesni razgovor u Policijsku upravu zagrebačku. Policajci oko Markove crkve, od kojih se dio nalazi na ulazu u sakristiju, kažu da ne mogu davati nikakve informacije i za sve upućuju na Ured za odnose s javnošću PU zagrebačke. Uz pripadnike MUP-a, na sjevernoj strani Markove crkve te u Ulici Tituša Brezovačkog, koja vodi na Markov trg, nalazi se nekoliko MUP-ovih terenskih vozila. Zagrebačka policija izvijestila je da su pripadnici interventne policije prekinuli višemjesečni prosvjed neraspoređenih policajaca nakon izgređa dvojice prosvjednika, jednog koji je tijekom susreta hrvatskog i slovenskog premijera odbio s trga ukloniti svoj automobil i drugoga koji je premijera Ivicu Račana pokušao pogodiť jajima i jogurtom. Odluka o prekidu gotovo šestomjesečnog prosvjeda neraspoređenih policajaca donesena je jer voditelj javnog okupljanja nije mogao održati red i mir, pa se opravdano moglo očekivati da će ponovno doći do remećenja javnog reda i mira, obrazložili su u zagrebačkoj policiji, pozivajući se na članak Zakona o prekršajima.

Filip Lacić lakše je ozlijeđen prilikom današnjeg privođenja i idućih tri dana ostat će na liječničkom promatranju u zagrebačkoj Klinici za traumatologiju, izjavila je za Hinu glasnogovornica zagrebačke policije Stanka Saraja. Dodala je kako liječnici njegove ozljede smatraju lakšima.

Saraja je kazala da se ispituje opravdanost i zakonitost uporabe sredstava prisile prema Laciću kojega su ispred crkve sv. Marka iza 12 sati policajci na silu priveli i ugurali u policijski kombi jer se opirao. Napomenula je da Lacić za sada odbija razgovarati s policijom. Policija ga je privela jer kao voditelj javnog okupljanja nije osigurao i održao javni red i mir, što je po Zakonu o prekršajima bio dužan.

Sva policijska postupanja vezana za prekid prosvjeda na Trgu sv. Marka u skladu su sa zakonima i propisima, stoji u izjavi za javnost Ministarstva unutarnjih poslova. U MUP-u podsjećaju da je odluka o prekidu prosvjeda donijeta sukladno Zakonu o javnom okupljanju jer voditelj okupljanja nije spriječio jučerašnja dva incidenta na Trgu sv. Marka - odbijanje pomicanja vozila i gađanje predsjednika hrvatske Vlade jajima i jogurtom.

Policija je o toj odluci izvijestila sudionike skupa od kojih je zatražila da se mimo razidu. Sudionici su to odbili, pa ih je na odluku ponovno

upozorio policijski službenik ulazeći u civilu i nenaoružan u prostorije crkve sv. Marka. Prosvjednici su ga zatočili i time počinili kazneno djelo protupravnog oduzimanja slobode, stoji u izjavi glasnogovornice MUP-a Zinke Bardić. Nakon određenog vremena policijski je službenik pušten i nikakvih daljnjih postupanja policije prema prosvjednicima nije bilo s obzirom na poštivanje nepovredivosti prostora crkve, dodaje Bardić.

U MUP-u tvrde da je Filip Lacić, voditelj javnog okupljanja, danas po dolasku na Trg sv. Marka počeo vrijeđati i omalovažavati policajce. Zbog toga, ali i prekršajne obrade nad njim kao organizatora skupa, policija ga je privela, pri čemu je on pružio otpor. Nad njim su uporabljena sredstva prisile kako bi ga se privelo na obradu u policijsku postaju. Laciću je ponuđena liječnička pomoć te je prevezen u bolnicu gdje je utvrđeno da je ima lakše ozljede, kažu u MUP-u iz kojega najavljuju da će protiv njega podnijeti odgovarajuće prekršajne prijave. Glasnogovornica MUP-a istodobno podsjeća da su se u više navrata za vrijeme održavanja skupa na Trgu sv. Marka događali incidenti, a da je u kući osobe, koja je sinoć po drugi puta od trajanja prosvjeda napao predsjednika Vlade, gađajući ga jajima i jogurtom, krajem srpnja pronađeno više od 15 kilograma eksploziva, te veća količina bombi i streljiva.

Šestorica prosvjednika i dalje ne žele izaći iz crkve sv. Marka koja je okružena interventnom policijom. Na Trgu sv. Marka je mimo, a s prosvjednicima je u sakristiji molitvena grupa kršćanske zajednice Mir.

Novinarima se ispred sjedišta Vlade i Sabora obratio Zvonimir Lovrenčić. On je jučer poslije podne priveden nakon što je jajima i jogurtom gađao hrvatskog premijera Ivicu Račana i njegovu pratnju. Lovrenčić je kazao da je jučer premijeru Račanu velikodušno darovao dva jaja i jedan jogurt, a da su njemu darovali zapisnik s policijskog ispitivanja. Dodavši da pripadnici Račanova osiguranja imaju dobre reflekske i da premijer ima dobru zaštitu. Naglasio je da je bacanje jaja i jogurta njegov prosvjed zbog nerješavanja problema neraspoređenih policajaca i čin građanina revoltiranog postupcima sadašnje Vlade.

Od Lovrenčića, bivšeg zatočenika srpskog logora Manjača umirovljenog u travnju ove godine, prosvjednici su se ogradili i krajem srpnja kada je u njegovoj kući u Sesvetama policija pronašla veću količinu oružja i eksploziva.

Predsjednik Hrvatskog žrtvoslovnog društva Zvonimir Šeparović izrazio je prosvjed protiv, kako je rekao, primjene brutalne sile nad ljudima koji su zaslužni građani Hrvatske. Šeparović je rekao da među prosvjednicima u crkvi ima nositelja odličja iz Domovinskog rata i ratnih vojnih invalida, pozivajući pritom zagrebačkog nadbiskupa Josipa Bozanića da zaštiti ljude u crkvi.

Predsjednik HKDU-a Anto Kovačević kazao je da se došao solidarizirati s Lacićem i prosvjednicima, ljudima koji, po njegovim riječima, traže svoja elementarna ljudska prava. Zaključio je kako je sadašnja vlast posvađala branitelje.

Premijer Ivica Račan izrazio je žaljenje zbog svega što se događalo s neraspoređenim policajcima koji su nekoliko mjeseci prosvjedovali ispred zgrade Vlade. Žao mi je da je do svega ovoga došlo, nije trebalo, rekao je Račan novinarima ispred Banskih dvora nakon sastanka čelnika vladajuće koalicije. Rekao je da su članovi Vlade i neraspoređeni policajci bili sustanari nekoliko mjeseci te da je bilo ugodnih i neugodnih trenutaka na koje se nije osvrtao. (HRT, 11. rujna)

U Hrvatskoj Kostajnici obilježena je 11. obljetnica proboja velikosrpskog obruča oko toga grada, u kojem je sudjelovalo 130 hrvatskih branitelja i civila i pri čemu su poginule dvije osobe, a devet ih je nestalo. U spomen na sudionike proboja i poginule u njemu brojna izaslanstva položila su vijence i zapalila svijeće na spomen-ploču proboja i kraj spomenika poginulima u Domovinskom ratu u središtu grada. U kostajničkoj crkvi sv. Antuna Padovanskog za sve poginule i nestale služena je misa zadušnica. (HRT, 12. rujna)

Mnogi su se naradili za ovu večeru, ali isplatilo se! Posebno su mnogo radili gosp. Marijan Bilić, dr. Pavelić, gosp. Bruno Pilaš, a kasnije su im se i drugi pridružili, jer ideja je bila izvršna! 6. rujna u Croatia banquet hallu bilo je opet slavlje, baš kao i 1976, mnogo suza, uspomena, ali i nada za budućnost. Hvala svima koji su tada radili, ali i danas imamo mladi dobar tim "Croatie", Toronto, nastavimo i dalje.... (VK)

Proslava 26. obljetnice velikog uspjeha "Croatia-Metros-a"

U petak 6. rujna ove godine u zaista dobro posjećenoj Croatia banquet hallu proslavljena je 26. obljetnica velikog uspjeha Metros-Croatie, kad je postao šampion Sjeverno-američke nogometne lige, kao i 46. obljetnica rada ovog popularnog nogometnog kluba u našoj zajednici. U "Croatia banquet hall-u su bili mnogi koji su dali sebe ili od sebe kako bi taj veliki uspjeh bio postignut, i nikada zaboravljen.

No, počnimo od početka. Ideja proslave tog velikog dana, kad je Metros Croatia ostvarila taj veliki uspjeh, došla je, po riječima voditelja programa gosp. Martina Latinčića, pred koji godinu, no tek je sad bila izvodljiva, i u dvorani su se našli mnogi koji su tada bili ključni u uspjehu mladih igrača, ček šestorica igrača originalnog tima, nekolicina funkcionera, i mnogo navijača.

Mr. Bruce Thomas i Eusebio, susret nakon dosta godina

Nakon uvodnih pozdrava, blagoslova hrane i večere, svi su čekali posebne goste: Eusebia, "crnu panteru" Metros Croatia, kao i ostale slavne igrače koji su pronijeli slavu nogometnom timu koji je pred toliko godina sastavljen iz dva tima, koji su bili pred bankrotom, a na kraju su bili ne samo pobjednici, već i jedini tim koji je zaradio novac. Tako su se za jednim stolom našli mnogi igrači, za drugim funkcioneri, slavne Metros Croatia.

Eusebio sa mladim obožavateljem nogometa

Mnogi su se željeli obratiti prisutnima, pa su nakon gosp. Latinčića, koji je zaista uzbuđen ispričao priču Metros Croatia, tog tima o čijim uspjesima još i danas sanjaju Hrvati ovog područja. Spomenuti su i neki čiji životi su bili usko vezani sa tim timom, kao što je Josip Boljkovac, a danas gosp. Mario Škara, predsjednik sadašnjeg tima koji bi mogao još jednom "sanjati" željeni san. 23 najvećih trofeja u 46 godina igre - velika je to stvar! Tko može zaboraviti 1971, 1972, 1973, a posebno godinu 1976, ili srce tima, kapetana Marijana Bilića? Martin je pozdravio i predstavnike durgih zajednica koji su došli podijeliti hrvatsko slavlje (i nekoliko suza) u Croatia banquet hallu: Talijane, Portugalce, Kanadane. Pozdravio je i Dick Bezića, čovjeka koji je tada zaista pomagao Metros Croatia, najstarijeg člana Croatia, gosp. Nikolu Barića, počasnog životnog predsjednika, Ivicu Puhalo - najstarijeg Croatiajinog igrača, kao i čovjeka koji je radio kao funkcioner Metros Croatia, gosp. Bruce Thomas, poznatog odvjetnika.

Gosp. Bruce Thomas je naglasio u svom kraćem govoru kako je bila počast biti u timu s Hrvatima, koji vole i znaju nogomet, žele pobjediti, ne znaju izgubiti, a nikad nisu daleko od domovine, jer se hrvatska zastava vijorila gdje god su bili. Njihovi navijači su uvijek bili tamo, uz svoje igrače. Gosp. Bruce Thomas je donio pozdrave gosp. Paul Godfreyja i Bill Davisa, kao i sportskog novinara Bruce Camighana, koji je spomenuo kako je u njegovom životu jedan od velikih trenutaka utakmica Metros Croatia 1976 godine!

Mnogi su željeli reći koju, pozdraviti prisutne bar s kojom riječi, jer ponovno je proslavljena Metros Croatia, pa su uz gosp. Miklašića, šahistu ovog područja koji je govorio o Hrvatima šahistima, govorio i John Šola, koji je naglasio kako Hrvati imaju srce i strast i to dvoje im je donijelo slavu na nogometnom polju, ali i na političkom, jer je samo to, uz hrabrost, donijelo slobodu Hrvatima. Rekao je gosp. Šola, kako smo bili "vatreni" od dana kad smo stupili na ovo tlo, do danas, i tako će i biti i dalje.

Današnji trener Croatia gosp. Bruno Pilaš se u svom kratkom govoru sjetio mnogih koji su blistali u čuvenom timu, pozvao neke koji su bili prisutni, tako smo jučer velikim pljeskom pozdravili "stare" igrače, Eusebia, Bileckog, Iaruscija, Bilića, Pilaša, Sunholza - tada zvijezde, danas nikad zaboravljene zvijezde. I Eusebio je želio sve pozdraviti, kako je rekao, "moju obitelj na ovim prostorima", i mnoga je suza kanula tada, a on dalje nije mogao - bilo je sve previše emotivno. Pomogao je prevoditelj rekavši kako Eusebio želi poručiti svima: Svi ste vi moja daljnja obitelj, sretan sam da sam danas tu s vama..., a gosp. Bilić nije mogao ne odgovoriti: "Mi nikada ne ćemo zaboraviti što ste učinili za nas!" Jedan od govornika, gosp. Milan Krijan, današnji funkcioner kluba Croatia je završio svoj kratak govor riječima, kako danas imamo dobru momčad, tada smo imali dobre uspjehe, imamo ih i danas, moramo nastaviti s uspjesima Croatia, koja nam je tada pronijela slavu, ali današnja mlada momčad tako i nastavlja.

Lijepa, vrlo uzbudljiva, ali i suzna je bila ta večer u Croatia banquet hallu. Mnogi u dvorani su okružili slavne igrače tog vremena, Eusebia, Iaruscija, Bilića, Pilaša, Bileckog, Sunholza, jednostavno su ih željeli dotaknuti, pozdraviti, zahvaliti. Riječi govornika bile su često zagušivane riječima ljudi koji nikad neće zaboraviti godinu 1976, kad je ime i slavu male nacije koja se borila za slobodu, pronio nogometni tim, u kojem su na kraju svi igrači igrali pod istim zastavama, kanadskom i hrvatskom, tako da je gosp. Martin Latinčić na kraju govora zahvalio tisućama ljudi koji su pomogli tada, mnogim srcima koja su uzbuđeno kucala za Metros Croatia - uz Viva Croatia, Viva Kanada!

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 112, 15. IX 2002.

Eusebio i Bruno Pilaš

Kriza u Piranskom zaljevu:

RAČAN I DRNOVŠEK DOGOVORILI PRIVREMENI REŽIM NA MORU

ZAGREB, 10. rujna (Hina) - Hrvatski i slovenski premijeri Ivica Račan i Janez Dmnovšek dogovorili su u utorak u Zagrebu "privremeni režim na moru" koji neće prejudicirati buduću granicu, a vrijedit će 3 mjeseca uz mogućnost produženja. "Danas smo dogovorili određena načela o privremenom režimu na moru u procesu ostvarivanja Sporazuma o pograničnom prometu i suradnji", rekao je novinarima Račan nakon gotovo dvosatnih razgovora sa slovenskim kolegom, vođenih najprije u četiri oka, a potom s izaslanstvima. "Dogovor ne prejudicira granicu na moru", rekao je Račan, dodajući da on vrijedi tri mjeseca uz mogućnost produženja, s tim da svaka strana može diplomatskim putem, ako želi, otkazati dogovor. Hrvatski šef Vlade još jednom je ponovio da Hrvatska čvrsto stoji na načelu da do konačnog rješenja pitanja granica treba doći arbitražom, dok se Dmnovšek nada da je to pitanje još uvijek moguće riješiti bilateralnim sporazumom. "Mi čvrsto stojimo na soluciji da to (pitanje granica) radimo arbitražom, svjesni da taj proces nije jednostavan i podrazumijeva dogovor između dvije zemlje", rekao je hrvatski premijer.

Dmnovšek je rekao da je Ljubljana još uvijek spremna na bilateralni sporazum. "Kad bi bilo moguće bilateralni sporazum dovesti do kraja to bi pozdravili. Ako to nije moguće, Slovenija ne može jednostrano inzistirati na bilateralnom rješenju" pa ćemo se morati dogovoriti o rješenjima koja ostaju na raspolaganju, što bi onda eventualno moglo uključiti arbitražu", rekao je slovenski premijer.

Otkako su u srpnju prošle godine predsjednici hrvatske i slovenske komisije za granice parafirali Sporazum o granicama, koji su prethodno usvojile dvije Vlade, došlo je do oprečnog prijema tog dokumenta u javnosti dviju zemalja. Dok je u Sloveniji on pozdravljen kao diplomatski uspjeh, u Hrvatskoj je u javnosti odbačen.

Hrvatski je premijer na konferenciji za novinare pojasnio da se privremeni režim na moru temelji na nekoliko točaka. Dogovorom se regulira slobodan ribolov svim ovlaštenim ribarima nositeljima posebne dozvole u skladu s malograničnim sporazumom. Isto tako, stalna mješovita komisija treba izraditi kodeks ponašanja ribara u pograničnom području na moru u skladu s malograničnim sporazumom, a treba uspostaviti i zajedničku

POTPREDsjedNIK IDS-a DAMIR KAJIN:

Vi koji pozivate na topovnjače pamet u glavu!

S potpredsjednikom IDS-a Damirom Kajinom razgovarali smo o aktualnim političkim problemima vezanima uz eskalaciju napetosti u Piranskom zaljevu te o mogućnosti međunarodne arbitraže.

Držim da se u slučaju Piranskog zaljeva radi o dirigiranim događajima, s tom razlikom da iza nekih događanja s hrvatske strane ne stoji hrvatska Vlada. Bojim se da nismo možda dosegli vrhunac eskalacije i da će stvarnu štetu ovih napetosti platiti ne samo ribari, nego turistički djelatnici, turizam u cjelini, ljudi koji žive uz granicu i prelaze je, kao i hrvatsko-slovensko gospodarstvo. Izvoz Slovenije u Hrvatsku prošle godine dosegao je oko osamsto milijuna američkih dolara, što znači da dvadeset tisuća ljudi u Sloveniji radi samo za Hrvatsku i otprilike toliko ljudi u Hrvatskoj radi za Sloveniju, jer je naš izvoz oko pola milijarde američkih dolara. Ne treba zanemariti ni činjenicu da od tri milijarde dolara ljetnog turizma dvadeset posto turističkog prometa otpada na Slovence i da su nam oni drugi gosti, odmah nakon Nijemaca, bilo u Istri ili na cijeloj obali. Nadalje, ako su nam međudržavni odnosi na najnižoj razini od osamostaljenja do danas, a očigledno je da jesu, onda to vrijedi i za međuljudske odnose, a život uz granicu nikada nije bio moguć, niti će biti, pogotovo ne ako se ovdje podigne schengenska granica, a odnosi su nam takvi da jedni drugima prijetimo ratom ili da intelektualna elita Slovenije, umjesto da ukazuje na tragikomičnost hrvatsko-slovenskih odnosa - te odnose dodatno pokušava zaoštriti.

Kako komentirate tezu Zlatka Čanjuge prema kojoj je parafirani sporazum o Piranskom zaljevu imao dobru nakanu premijera Račana na kojoj je trebalo ustrajati, ali nije bilo razumijevanja među koalicijskim partnerima?

Poznato je da je premijer želio zatvoriti sva otvorena pitanja između Hrvatske i Slovenije. To je najpreciznije izneseno u njegovom posljednjem pismu upućenom slovenskom premijeru. Definiranje granice na kopnu u odnosu na Istru krajnje je korektno učinjeno potvrđujući stanje zatečeno 25. lipnja 1991., ali premijer je htio razriješiti i pitanje Svete Gere, što je u simboličkom smislu ozbiljno otvoreno pitanje, kao i pitanje Krškog i Ljubljanske banke, preciznije, razriješiti potraživanja oko 115 tisuća

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 112, 15. IX 2002

službu nadzora. Hrvatski je premijer dalje pojasnio da se ribolov po ovom dogovoru može zabraniti iz ekoloških ili drugih razloga, o čemu odluku donosi stalna mješovita komisija. "Obje Vlade žele i dalje poticati ribare s obje strane da nastave suradnju i uzajamne dogovore kako bi se spriječili sukobi i osiguralo mimo gospodarsko ribarenje", rekao je Račan, dodajući da su obje Vlade spremne ribarima kompenzirati ono što gube dogovorima.

Dmnovšek je u nekoliko navrata naglasio da je osnovni cilj današnjeg sastanka bio dogovoriti okvir za smirivanje stanja, nakon čega će se kasnije Zagreb i Ljubljana dogovarati o konačnom rješenju. Na današnjem sastanku spomenuta su i sporna pitanja nuklearke Krško, duga Ljubljanske banke hrvatskim štedišama i prometnog povezivanja. "Nadam se da ćemo rasterećenjem odnosa na granicama i to staviti na dnevni red", naglasio je Račan.

RIBARI OGORČENI

SAVUDRIJA - To je kapitulacija, bio je prvi komentar Danila Latina, jednog od članova pregovaračkog tima ribara. - Slovenci dobivaju redom sve bitke - potpisivanje SOPS-a, pa Račanov paraf, kojeg se na sreću odrekao, i sad napokon prihvaćanje privremenog režima prema SOPS-u. Privremeni režim na moru zapravo je legaliziranje krivolova slovenskih ribara u hrvatskome moru. U ovom trenutku Hrvatska nije za Istru, a ne obratno, kao što nam se ranije predbacivalo - zaključuje Latin.

- Razočaran sam Račanom i zaključcima njegova razgovora s Dmnovšekom - rekao nam je Daniel Kolec, predsjednik Ceha ribara Buštine. Slovenskim ribarima nećemo dopustiti ribarenje do Funtane, nikakva komisija i ne može određivati kodeks ponašanja ribara na moru. Unatoč razočaranju s ishodom razgovora, našu obvezu, razgovor sa slovenskim ribarima zakazan za sljedeću nedjelju, odradit ćemo u Umagu prema najavi.

Razočaranost "privremenim režimom na moru" izrekao je i predsjednik Sindikata ribara Hrvatske Luciano Bose. (Večernji list 11.9.)

hrvatskih štediša koji od 1991. bez kamata u toj banci imaju negdje oko tristo trideset milijuna njemačkih maraka. Međutim, ono što je premijer učinio (a na što zasigurno zbog proteklih deset godina osjetljiva nacija nije pristala) jest pristajanje na koncesiju na moru, koju Slovenija ne bi izborila ni u jednom arbitražnom postupku, iako je nakon tog parafa danas u daleko boljoj poziciji, što je najrječitije pokazao William Perry kojega su Hrvatska i Slovenija odredile za osobu koja je trebala predložiti razgraničenje na moru. On danas u cijelosti zagovara razgraničenje na moru po parafiranom sporazumu.

Što mislite o prijedlogu predsjednika Mesića da se arbitraža oko morske granice povjeri Robertu Badinteru koji je bio na čelu međunarodne komisije 1991.?

To mi izgleda zgodno, no prije nego što dođe do arbitraže, proći će još dosta vremena.

Možete li malo pojasniti u čemu je spor oko granice na kopnu?

Temeljni poučak Badinterove komisije otprilike glasi da će se vanjske granice sada bivših socijalističkih republika definirati prema jurisdikciji mjesnih organa vlasti. Brine, Mlini, Bužini i škudelin nespomo su na dan 25. lipnja 1991. bili u sklopu ondašnje skupštine općine Buje i čudi me da danas potpredsjednik Vlade Ante Simonić indirektno i to otvara kao možebitno pitanje koje bi trebalo preispitati, dodatno dolijevajući ulje na vatru jer je tokom jučerašnjeg dana Dmnovšek već uputio Zagrebu poruku da granični prijelaz Plovnijsa slovenska strana smatra privremenim, što znači da otvara pitanje Mlina, škudelina, Bužina i škrla, točnije, najavljuje arbitražu za dobar dio kopnene granice. Što se tiče tog dijela granice u Istri, ona je apsolutno korektno definirana, a neke zahtjeve koji se čuju da bi se suverenitet RH trebao protezati i sjevernije od kanala Svetog Odorika sve do Sečovlja, odnosno do rijeke Dragonje, netko će te istupe shvatiti neprihvatljivima, kao mi kada je slovenska strana tražila Mline, Bužine i škudelin. Stanje napetosti u Piranskom zaljevu odmah su pokušali iskoristiti neki ekstremisti, primjerice Mirko Čondić, koji se otvoreno poslužio ratnom retorikom, ali mu je iz Istre odgovoreno da ta retorika na istarskom području ne prolazi.

Kako u svemu tome dišu stanovnici Istre?

Apsolutno se protivim da se slovenski akademici nazivaju mitingašima, iako se, jasno, s njihovim političkim izrazom ne slažem. Protivim se tome i da slovenski mediji naše ribare nazivaju mitingašima, iako sam protiv toga da oni uzimaju pravdu u svoje ruke, jer bi nam se lako moglo dogoditi da se u tome pretjera i da nakon toga više nema povratka. Osobno podržavam skori susret Račan-Dmovšek, gdje bi, među ostalim, taj sastanak trebalo završiti pronalaženjem načina kako spriječiti incidente na moru, kako predlaže Janez Dmovšek. Svi smo se prije mjesec dana zgražali kada su srpski vojnici zapucali sa šarengradске ade na hrvatske građane, a sada bi neki u Hrvatskoj pucali prema Slovencima, međutim, jednu stvar ovdje moramo svi znati: Istra svoju neusporedivo bolju poziciju u odnosu na druge hrvatske krajeve može zahvaliti tome što je u dvanaest godina imala mir; blizu smo istočnoeuropske granice (Italije, Austrije, Njemačke, Slovenije) i nismo dopustili eskalaciju nacionalistima spram Srba, Bošnjaka, kao ni bilo koga trećeg, bez obzira što je neko vrijeme Hrvatska bila u ratu s njihovim matičnim državama. Na taj način nas je prepoznala Europa i služili smo joj kao primjer preko kojeg je često prozivala ondašnju vlast Franje Tuđmana. Istra danas, a pogotovo ovaj prostor od Savudrije preko Poreča, Vrsara i Rovinja živi relativno dobro, a za hrvatske prilike zasigurno povlašteno. Dovoljno je reći da se nezaposlenost na tim prostorima kreće između pet i maksimalno sedam posto. Ako nekome ne trebaju tenzije, poglavito sa susjedima, onda je to Istra.

Istarski izvoz u hrvatskom izvozu bez turizma, a građana Istre je četiri i pol posto, zauzima oko petnaest posto, što je po stanovniku Istre tri i pol tisuće dolara čistog izvoza, a što će 2002. godine biti najmanje 3.500 američka dolara po stanovniku Istre. Pribrojimo li tome turizam, a 93 posto je u Istri stranih gostiju, onda je to po stanovniku Istre između jedanaest i dvanaest tisuća američkih dolara, što nije bio slučaj ni prije devedesete godine. Sve se to može dovesti u pitanje i zato me smeta kada čondić poručuje da će njegove udruge braniti granicu, zaboravljajući da iz državnog proračuna treba naći novac i spasiti od propasti brodogradnju i velike kombinat, otvarati radna mjesta, kao i pomoći socijalno nezbrinute.

Apsolutno sam za to da se jasno kaže da Hrvatska od Slovenije neće tražiti niti djelić njezina teritorija, kao i da joj neće ustupiti hrvatski teritorij, bilo mora ili kopna. Ali, to se može i bez prijetnji ratom i pozivanja na oružje. Druga strana nama pak to može ponuditi bez prelazanja crte sredine i bez zaustavljanja prometa na Bregani. Prošlog vikenda na tom se prijelazu čekalo tri do pet sati, a osobno sam tog dana isto toliko čekao na granici Srbije i Hrvatske. No, to ne znači da bismo hrvatsko-srpske odnose trebali uspoređivati sa hrvatsko-slovenskima. Naravno, svaki rat ima svoj početak i kraj. Zato oni koji pozivaju na topovnjače - pamet u glavu. U tom kontekstu pozdravljam izjavu ministrice obrane Željke Antunović koja je rekla da Piranski zaljev nije vojni, nego politički problem.

I za kraj, da nije bilo antifašističkog ustanka i narodnooslobodilačke

borbe, političanti i avanturisti ni s hrvatske ni sa slovenske strane ne bi danas govorili o granicama u Istri, a moj je stav da hrvatski nacionalni ponos ne treba "dokazivati" na Sloveniji i obmuto, dapače, držim da u slučaju dogovora neće biti povrijeđen ni hrvatski ni slovenski nacionalni ponos.

Vjerujete li da ipak postoji mogućnost da se čitava situacija riješi sporazumno, bez međunarodne arbitraže?

Prema novom obračunu u Hrvatskoj su poskupjeli struja i plin, možda će i cijena nafte ići gore, prosječna četveročlana obitelj da bi preživjela treba više od pet tisuća kuna... u provaliju je lako nekoga gurnuti, a teško je izvući se iz toga. Parafraziraj ču Andreottiju, čovjeka s kojim se ne bi trebalo uspoređivati, niti uzimati kao uzor, a on je jednom u talijanskom Parlamentu rekao da je bolje otežati nego otegnuti papcima. Držim da će se rješenje Piranskog zaljeva jednog dana morati pronaći, no i dalje tvrdim da je to minoran problem, ali bi bilo bolje da se razriješi što prije.

Možete li se osvrnuti na slučaj Jožka Jorasa? Ministrica pravosuđa nedavno je izjavila da to nije politički slučaj.

Mislim da su humanitarni aspekti danas mnogo bitniji od političkih. Prije svega sam zabrinut njegovim stanjem nakon trinaest dana štrajka gladu i mislim da su zbog toga zabrinute slovenska i hrvatska javnost. I dalje tvrdim da se radi o jednom izmanipuliranom provokatoru, ali me brine njegovo zdravlje. Baš zbog humanitarnih razloga treba razmisliti kako dalje. Osim toga, u tom slučaju država je pokazala da će se pravni poredak u Hrvatskoj morati poštovati i da zakon vrijedi jednako za sve. Budući da se očekuje skori susret Dmovškera i Račana, a u cilju dobre namjere s hrvatske strane, možda bi trebalo razmisliti treba li ga pustiti na slobodu. Isto tako treba reći da ni ubuduće neće biti dopušteno niti Jožku Jorasu da negira pravni poredak RH, no ovdje imamo nekoliko stvari: Jorasu je određena kazna zatvora zbog prekršaja koji se ticao neplaćanja novčane kazne i to je ispravna odluka prekršajnog suca iz Umaga. Ono što je sporno jest to što je državni odvjetnik podnio kaznenu prijavu zbog izlaganja poruzi etničkih i nacionalnih zajednica, a što je u poznatoj maniri učinio Joras. To bi ga moglo pretvoriti u jednog od rijetkih političkih zatvorenika u Europi, na što je upozorio i Hrvatski helsinški odbor. U njegovu je slučaju pokazano da zakon jednako vrijedi za sve. Međutim, u hrvatskom pravosuđu mnogo je ozbiljnije pitanje procesuiranja ratnih zločina. Osim već postojećih procesa koji se vode, u tijeku je i nekoliko istraga, odnosno predistražnih radnji vezanih uz novije otkrivene slučajeve.

Što se tiče ubojstva 105 civila na sisačkom području, o čemu je prva pisala Hrvatska ljevica, Sipe Šušar sam je izrazio sumnju da će počinitelji tih zločina biti osuđeni. Kakav je Vaš stav prema tome?

Stipe Šušar nije daleko od istine. U većem dijelu se slažem s njegovom konstatacijom, ali ipak želim vjerovati da se zbog nekih civilizacijskih dosaga na koje se Hrvatska poziva neće oglašivati bez obzira što desnica na tim slučajevima počinje snažno marširati. Vjerojatno se neće svi ratni zločini procesuirati, no želim vjerovati da će najteži oblici biti razriješeni. Ne možemo očekivati da će ti procesi biti završeni za šest mjeseci, moguće je računati i na opstrukciju određenog dijela pravosudnih djelatnika, kao i činjenicu da će se neki pojedinci zbog toga obnašati na institucije vlasti, ali Hrvatska nema alternative, ako želi postati civilizirana europska zemlja.

Nedavno je u dijelu medija Mato Arlović provukao tezu o mogućoj koaliciji SDP-a i HDZ-a. Koliko je to realno, a koliko moralno u odnosu na birače koji su svoj glas dali SDP-u baš kako bi srušili HDZ?

Jednostavno ne mogu zamisliti jednu takvu političku kombinaciju, iako je, nažalost, u nekim općinama u Istri SDP složno formirao izvršnu vlast s HDZ-om. Ne želim povjerovati u takvu mogućnost, to bi sigurno bila najgora solucija za Hrvatsku, ali nije na meni da se time opterećujem, mislim da bi se time trebalo baviti vodstvo SDP-a koje bi, ako bi do toga došlo, i te kako bilo kažnjeno od svoje stranke na idućim parlamentarnim izborima.

(Slobodna Dalmacija 7.rujna)

tumira "Croatia" Norval ne osvojivši trofej na zelenom polju, dobio je okrunjenu kraljicu u osobi vrlo simpatične Marije Petrić.

Treba čestitati svim učesnicama koje su bile toliko hrabre i prijavile se za natjecanje, a onda usprkos treni i strahu nastavile dalje. Ako se tome doda da je sama svečanost počela vrlo kasno, poslije jedanaest sati navečer, a k tome da su nekolicina neobuzdanih mladih došli pred pozornicu i svojim nekulturnim ponašanjem ometali izbor - onda treba djevojkama dati i posebno priznanje. Sve su one obavile izvrstan posao predstavljajući svoje klubove, no nažalost u natjecanju samo jedna dobije krunu.

Ovaj izbor mogao je biti i malo bolje organiziran. Uz kasni početak same predstave, trebala je i bolja organizacija žirija i kontrola neodgovornih i preglasnih onih mladih koji su popili jednu više, te ometali održavanje natjecanja.

Organizatoru i djevojkama čestitamo i želimo mnogo uspjeha u daljnjem radu. (BM)

Zanimljivosti

Nogometni klub "Dalmacija" je dobio samo jedan gol - kako govore članovi kluba.

Jedini nogometni klub koji ima ISKLJUČIVO igrače hrvatskog podrijetla je "ZRINJSKI" - CHICAGO.

"Croatia" iz Floride je klub koji obično ima najdulji put na turnir.

KOMENTAR

Na kraju svake manifestacije, priredbe, prave se bilance, donose se zaključci o uspjesima ili propustima te prave planovi za budućnost. Što reći na kraju ovog nogometnog turnira? Mislim da sama činjenica da je to 39. po redu nogometni susret hrvatskih nogometnih klubova Kanade i SAD govori dosta sama za sebe. Pred četiri desetljeća, vizija grupe Hrvata zaljubljenih u nogomet, bila je spojiti korisno sa dobrim. Velikim materijalnim i vremenskim odricanjima tih pojedinaca ta je vizija prerasla u tradiciju čije plodove mi svi ubiremo.

Čestitamo svakoj osobi koja je na bilo koji način pomogla kod organizacije 39. nogometnog turnira Kanade i SAD. Čestitamo i učesnicima kao i navijačima koji su svojom nazočnošću učinili turnir tako uspješnim. Ono što posebno treba naglasiti da se tim turnirima povezujemo, uspostavljamo nove mostove prijateljstva i poznanstva, a našim mladima dajemo mogućnost upoznavanja i druženja. Vidjeti nekoliko stotina mladih okupljenih na zelenom polju, a onda ih ponovo vidjeti navečer na organiziranim popratnim svečanostima, vrijedno je truda za nastavak tih susreta. Manji propusti koji su bili na ovom turniru svakako se mogu ispraviti ili izbjeći kod slijedećih turnira. To se u prvom redu odnosi na usklađivanje vremena između završetka utakmica, banketa, serviranja večere i izbora kraljice. Zbog produžetaka utakmica izbor kraljice turnira počeo je poslije jedanaest sati navečer čime se ipak utjecalo na samu atmosferu cijelog programa. Nedolično ponašanje pojedinaca a pogotovu mladih koji su imali koju čašu previše, daje ružnu sliku o nama kao zajednici, pa bi se i o tome trebalo povesti malo više računa.

Ipak dobro uvijek nadvlada, pa hvala svima koji su nam omogućili ove susrete a organizatoru 40. tog po redu turnira iduće godine mnogo uspjeha.

Biserka Milinković

Preporučujemo Vam: TRAVEL SERVICE LTD.

Special agents for
CROATIA AIRLINES
MEMBER OF IATA

CAR RENTALS
IN CROATIA

GeneralTulist travel Service Ltd. je jedna od najuglednijih putničkih agencija u Kanadi. Utemeljitelj i vlasnik ove poznate tvrtke je obitelj Lončarić. Profesionalnim uslugama ove agencije koriste se Hrvati iz Kanade, Hrvatske, Ujedinjenih Američkih Država i drugih zemalja, već više od 30 godina.

- Naša agencija zastupa gotovo sve zrakoplove i pomorske linije.
- Organiziramo grupna (charter) putovanja s najnižim cijenama, naročito u domovinu Hrvatsku.
- Također, već više od 30 godina, obitelj Lončarić uređuje i emitira hrvatski radio sat "Zvuci Hrvatske" kojeg možete slušati na radio postaji CHIN 100.7 FM u tjednu od 2:00-3:00 sati i nedjeljom u 12:00 na 15.40 AM
- Za sve informacije obratite se na nas ured.

Ivica (John) Lončarić

3045 Southcreek Road Unit 1, Mississauga, Ontario L4X 2X6

(905) 602 8900, Generaltourist@ICA.net, www.generaltourist.com, Fax: (905) 602 8899

CHIN Radio is now broadcasting LIVE on the Internet 24 hrs a day! Check out our new and improved website: chinradio.com and listen to FM 100.7 FM and AM 1540 live on your computer! Email us your comments at: promotions@chinradio.com. We would like to hear from you!

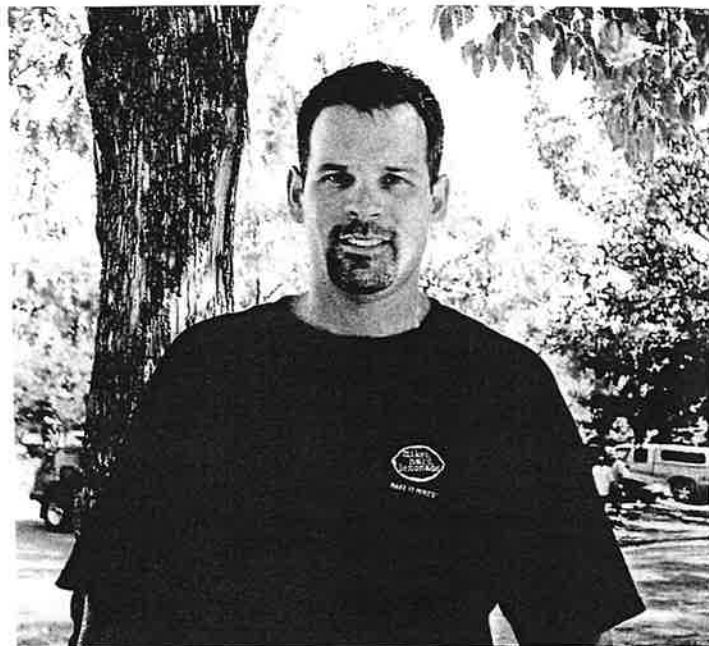

Završen je XXXIX. nogometni turnir

Upravo je u Norvalu, kraj Toronta u Kanadi završen XXXIX. nogometni turnir HNN Saveza za Kanadu i SAD, održanom 31. kolovoza i 1. rujna ove godine na terenima Hrvatskog kulturnog franjevačkog centra u Norvalu, kao i na nogometnim terenima u Etobicoke-u, Toronto. Ovih dva dana održane su prvenstvene nogometne utakmice u kojima je sudjelovao dvadeset i jedan hrvatski nogometni klub iz Kanade i SAD. Svi ti mladi nogometaši, uglavnom Kanadani i Amerikanci hrvatskog podrijetla došli su u Norval kako bi dobrim nogometom još jednom izabrali najboljeg između sebe, a publici koja je hrlila na ove prostore, predložili izvršnu igru. Mladi nogometaši u dresovima s hrvatskim bojama došli su iz raznih gradova Amerike i Kanade, iz Ottawe, Mississauga, Kitchenera, Londona, St. Catharines-a, Hamiltona, Sudbury-ja, Oakville, Sault Ste. Marie - iz Kanade, iz Chicaga, Clevelanda, Milwaukee-ja, Floride, Detroita - iz SAD-a.

Već u ranim jutarnjim satima 31. kolovoza počele su prve utakmice, koje su se produžile kasno u noć. U nedjelju 1. rujna nastavljene su polufinalne utakmice, pa su se tako za treće i četvrto mjesto borili "Livno" iz Oakville i "Croatia" iz Floride, no "Livno" je pobijedilo, tako da je "Croatia" iz Floride zauzela četvrto mjesto. Posebno je velika i ustrajna borba bila za prvo mjesto između "Jadrana" iz Chicaga i vrlo jakog nogometnog tima "Croatije" iz Toronta. Ta dva tima su prikazali torontskoj publici vrlo lijep nogomet, no kako samo jedan može pobijediti, "Jadran" iz Chicaga je sa rezultatom 2:0, postao prvak XXXIX. turnira. Pobjednik je zaslužio prvo mjesto na ovom turniru lijepom i fair igrom, a prema riječima tajnika HNNK "Croatia" Toronto, ing. Ive Jolića, sve utakmice su bile izvanredne, svi igrači su se srčano borili za svoje klubove.

Posebna zahvala ide Hrvatskom franjevačkom kulturnom centru Norval, koji je organizirao ovaj turnir na sveopće zadovoljstvo. U razgovoru sa prisutnima rečeno mi je kako je ovo bio jedan od najbolje organiziranih nogometnih turnira, koji traju već skoro četrdeset godina. Hrvatskom Nogometnom Savezu Kanade i SAD-a šaljem čestitke za još jedan vrlo uspješan nogometni turnir, pobjednicima, posebno "Jadranu" iz Chicaga srdačne čestitke, a svima drugima, kao i publici hvala što ste došli bodriti svoje ljubimce na nogometnim terenima Norvala. (VK)

Gosp. Ante Batinić bio je samo jedan od onih koji su izvršno organizirali mir i red na 39. nogometnom turniru

Izbor kraljice 39. nogometnog turnira

Kao što je to već tradicija, i ove godine u sklopu 39. nogometnog turnira održan je izbor Kraljice turnira. Prijavilo se sedam hrvatskih djevojaka, a svaka je od njih predstavljala jedan nogometni klub. Bile su to: Marijana Šarić, "Livno", Oakville, Ivona Kristina Rojnica, "Croatia", Sault Ste. Marie, Tanja Osap, "Croatia" Cleveland, Marijana Kožul, "Jadran", Chicago, Linda Kalmeta "Croatia" Detroit, Ana Štimac "Croatia" Windsor i Marija Petrić, "Croatia" Norval.

Mlade nasmijane ljepotice nakon biranja kraljice turnira

Nakon što su djevojke bile predstavljene prisutnima u dvorani, svaka je od njih trebala reći nešto o sebi. Svakoj je djevojci bilo postavljeno još i jedno pitanje. Na temelju njihovih odgovora, samog predstavljanja i držanja trebalo je odlučiti tko će pobijediti. Žiri nije imao lagan posao izabrati dvije pratilje i kraljicu. Sve su te mlade, zgodne djevojke imale vrline i kvalitete koje su im već donijele titule u matičnim nogometnim klubovima, a sada je došao i taj veliki trenutak. Izbor žirija bio je sljedeći: prva pratilja Tanja Osap, druga pratilja Ivona Kristina Rojnica, a krunu je dobila Marija Petrić. Domaćin

Hrvatska Vlada

Hrvatska otvara vrata govedini iz zemalja s kravljim ludilom

ZAGREB - U idućih desetak dana Ministarstvo poljoprivrede najvjerojatnije će odlučiti o ukidanju zabrane uvoza goveda i govedeg mesa, ali ne samo iz Slovenije, kako je to službeno najavljeno u ponedjeljak u Gornjoj Radgoni prilikom potpisivanja dodatka ugovora o slobodnoj trgovini sa Slovenijom. Ministarstvo poljoprivrede, naime, razmatra i ukidanje zabrane za uvoz goveda i govedeg mesa i iz Austrije, Češke i Poljske. Tako Slovenija, kao zemlja u kojoj je evidentirano nekoliko slučajeva "kravljeg ludila", a posljednji prije 10-tak dana, ne bi trebala imati poseban tretman u trgovini govedima i goveđim mesom s Hrvatskom, nego bi iste mogućnosti dobile zemlje iz iste skupine ugroženosti.

Za te informacije jučer nismo mogli dobiti potvrdu u Ministarstvu poljoprivrede, no direktor udruženja "Hrvatski stočar" Anton Šeda kazao nam je da se o mogućnosti ukidanja zabrane uvoza goveda iz te četiri zemlje raspravlja od početka kolovoza. Za ukidanje zabrane, prema njegovim riječima zainteresirani su domaći proizvođači i preradači jer Hrvatskoj nedostaju velike količine govedeg mesa, te steonih junica. On navodi da je samo u prvih šest mjeseci ove godine uvezeno 70 tisuća grla junadi i teladi, iz samo dvije zemlje - Mađarske i Rumunjske. No zbog velike potražnje, kaže Šeda, cijene teladi i junadi su povećane te su postale previsoke za hrvatske prilike unatoč tome što je Vlada još početkom

godine ukinula carine na uvoz junadi. Zbog toga bi, kako kaže trebalo otvoriti i druga tržišta, ali uz primjereni postupak ispitivanja zdravstvene ispravnosti. Istaknuo je kako nema opasnosti od uvoza teladi starih od 6 do 15 mjeseci, jer u tom razdoblju ne može doći do inkubacije virusa.

Ukidanje zabrane uvoza govedeg mesa i govedine iz Slovenije mnogi tumače međusobnim ustupcima u trgovini poljoprivrednim i prehrambenim proizvodima temeljem CEFTA-lista. Naime, Slovenija prema ugovoru o slobodnoj trgovini u Hrvatsku može bez ograničenja uvoziti tri tisuće tona mesnih preradevina, među kojima i one od govedeg mesa, pa je bila zainteresirana za ukidanje zabrane kako bi se ta kvota iskoristila. S druge strane Hrvatska je dobila mogućnost značajnijeg izvoza mineralne vode, maslinovog ulja, te ribljih konzervi. Ovo potonje posebno je važno za domaće proizvođače jer su za izvoz ribljih konzervi u zemlje Europske unije odobrene izuzetno male kvote koje preradaivači ribe popune u par mjeseci.

Što se tiče Austrije, mogućnost ukidanje zabrane uvoza goveda, uglavnom rasplodnih junica, ministar poljoprivrede Božidar Pankretić u našem listu najavio je još u srpnju. Pregovore oko ukidanja zabrane uvoza goveda, hrvatska strana htjela je vezati uz ukidanje depozita na uvoz šećera iz Hrvatske. O rezultatima takvog aranžmana jučer nije bilo moguće dobiti informacije. (Novi list 28.8.)

NOVE VLADINE ODLUKE

28. kolovoza - Hrvatska elektroprivreda Vladi će predložiti da cijena kilovatsata za jednotarifno brojilo ostane nepromijenjena (60 lipa), dok bi se za dvotarifna smanjila sa 70 lipa u dnevnoj tarifi na 64 lipa, a u noćnoj s 33 na 32 lipa po kWh. Predložit će se i jedinstven iznos od 15 kuna mjesečne naknade za sve potrošače. Cijena električne energije za kućanstva tako bi poskupila prosječnih 9 posto, rekao je predsjednik Uprave HEP-a.

29. kolovoza - Vlada je prihvatila operativni plan provedbe programskih prioriteta do kraja 2003. kojime su definirane institucije i rokovi za ostvarivanje konkretnih razvojnih projekata. Na vrhu popisa desetak strateških razvojnih projekata nalazi se cestogradnja. Vlada od mjerodavnih ministarstava traži kontinuirano izvještavanje o gradnji autoceste Zagreb - Split i drugih autocesta.

Precizne rokove Vlada je utvrdila i za projekt modernizacije Hrvatskih željeznica, ulaganje u zaštitu okoliša i poticanje razvoja turizma te za rokove za provedbu dvadesetak programskih prioriteta, od financijske konsolidacije javnoga sektora preko povećanja izravnih ulaganja do reforme pravosuđa, obrazovanja, socijalne skrbi i državne uprave. Riječ je o Vladinim naporima da operacionalizira programske prioritete iznesene u Hrvatskome saboru kada se (ljetos) izglasavalo povjerenje novoj vladi, rekao je premijer Ivica Račan. On je najavio i da će se pomno pratiti ostvarivanje plana, a utvrđene institucije snosit će odgovornost za ostvarivanje zacrtanih prioriteta.

Hrvatska je Vlada prihvatila novi tarifni sustav za električnu energiju koji za kućanstva znači povišenje cijene struje za u prosjeku devet posto, a primjenjivat će se od 1. rujna. Prema njemu će građani s jednotarifnim brojlama struju plaćati 60 lipa po kilovatsatu (kWh), oni s dvotarifnim brojlama plaćat će 64 lipa u višoj, dnevnoj, tarifi (od 6 do 22 sata), a 32 lipa po kWh u nižoj, noćnoj, tarifi (od 22 do 6 sati). Uz to, sva će kućanstva plaćati i stalnu mjesečnu naknadu od 15 kuna.

Primjenom novoga tarifnog sustava HEP može očekivati povećanje prihoda od kućanstava za u prosjeku devet posto, rekao je ministar gospodarstva Ljubo Jurčić. Istaknuo je da je takav prijedlog u skladu s prošlotjednim zaključkom Vlade, koja je prvi prijedlog HEP-a o prosječnom povećanju cijene za kućanstva od petnaest posto vratila na doradu zatraživši da to povećanje bude u prosjeku devet posto. Kao što je Vlada i zatražila u novome, danas prihvaćenom tarifnom sustavu, ne predviđa se povišenje cijene električne energije za industriju i poduzetnike. Tako će primjena novoga tarifnog sustava HEP-u donijeti ukupno povećanje prihoda za 4,5 posto, izjavio je Jurčić.

Članovi Vlade ističu da će najveći teret poskupljenja električne energije podnijeti najveći potrošači, odnosno oni koji troše više od 5

tisuća kWh na godinu. Ministar obnove Radimir Čačić naveo je da sve analize govore da za male potrošače, socijalno ugrožene kategorije koje troše manje električne energije, ne dolazi do povećanja cijena.

Članovi Vlade ističu i da su nepotrebne neke najave o poskupljenju nekih drugih proizvoda, kao što je, naprimjer, kruh, zbog primjene novoga tarifnog sustava jer povećanja cijene struje za industriju i poduzetnike neće biti.

Hrvatska Vlada odobrila je 11 milijuna kuna pomoći za kupnju obveznih udžbenika za osnovnoškolce i srednjoškolce iz socijalno ugroženih obitelji. Pomoć se dodjeljuje djeci iz socijalno ugroženih obitelji koje ostvaruju pomoć za uzdržavanje, zatim djeci smještenoj u udomiteljsku obitelj i u domove socijalne skrbi. Riječ je o ukupno 29.219 djece. S obzirom na različitu cijenu udžbenika za pojedine razrede osnovne škole, odnosno za srednju školu, Ministarstvo rada odredit će visinu novčane pomoći za svaki razred posebno, rekao je na sjednici Vlade zamjenik ministra rada i socijalne skrbi Božo Žaja. Pomoć za nabavu udžbenika odobravat će centri za socijalnu skrb prema naputku Ministarstva rada i socijalne skrbi.

Vlada je s današnje sjednice Saboru na donošenje uputila paket akata za poticanje ulaganja u gospodarstvo. Bez glasova četvorice ministara (iz HSS-a) Vlada je utvrdila Prijedlog zakona o poticanju ulaganja, čiji je cilj ekonomski potaknuti domaće poduzetnike da više investiraju i stvoriti konkurentan ambijent za strane ulagače. Ministar obrta, malog i srednjeg poduzetništva, HSS-ovac Željko Pecek protivio se predloženim zakonskim rješenjima, tvrdeći da se poticajima ne bi mogli koristiti obrtnici i zadrugari, već samo trgovačka društva. Upozorio je da je po važećem Zakonu o poticanju ulaganja svega devet trgovačkih društava ostvarilo poticajne i carinske mjere.

Prema predloženom zakonu, poticajne mjere odnosile bi se na ulaganja u dugotrajnu imovinu u iznosu većem od dva milijuna kuna. Te mjere predviđaju smanjenje porezne osnovice poreza na dobit, oslobođanje plaćanja carine, posebne poticajne mjere u iznimno opravdanim slučajevima, kao i davanje na korištenje nekretnina, ili drugih infrastrukturnih objekata u vlasništvu države.

Vlada je utvrdila prijedlog zakona o azilu kojim se prvi put cjelovito uređuje sustav azila u Hrvatskoj. Zahtjev za priznavanje azila podnosio bi se policijskoj upravi, odnosno postaji, dok bi o samom zahtjevu odlučivao MUP. Ministar unutarnjih poslova Sime Lučin ističe da će za sam start primjene zakona trebati 7,3 milijuna kuna, zbog povećanja broja službenika, ustroja nove evidencije, osiguranja prihvatilišta za tražitelje azila itd.

Utvrđen je i prijedlog zakona o zaštiti osoba i imovine u kojemu više nema dosadašnje zakonske odredbe da strane fizičke i pravne osobe ne mogu obavljati zaštitarsku djelatnost u Hrvatskoj. Vlada je dala odobrenje za otvaranje šest graničnih prijelaza za pogranični promet između Hrvatske i Slovenije, a temeljem Sporazuma o prekograničnom prometu i suradnji.

Ti bi prijelazi trebali biti otvoreni najkasnije do konca godine.

Nakon što je prošli tjedan odobrila povećanje cijene plina, Vlada je danas dobila informacije o planovima razvoja plinskog transportnog sustava do 2011. Ukupna vrijednost tih projekata je 460 milijuna dolara, a predviđaju gradnju plinovoda Pula - Karlovac (dužine 192 km) i plinovoda Pula - Umag (78 km), u što treba uložiti ukupno oko 130 milijuna dolara. Projekt predviđa i plinifikaciju Dalmacije (investicija od oko 155 milijuna dolara), te projekt modernizacije plinske mreže u srednjoj i

Vlada strancima nudi gotovo cijeli Jadran i Slavoniju

I to se, nažalost, dogodilo: nakon što je prije šest dana Hrvatski fond za privatizaciju objavio javne ponude za kupnju većinskih paketa dionica u vodećim poljoprivrednim kompanijama, kao što su IPK Osijek, Đakovština, Kutjevo i Orahovica, a prekjueer, preko Hine, najavio da će to isto u idućih sto dana uraditi i s većinom turističkih poduzeća, koja su još u državnom vlasništvu, Vlada je zapravo strancima, samostalno i kao s olakšanjem, ponudila - ma kakav piranski plićak! - gotovo cijeli Jadran i Slavoniju!

Zavaravajući (ili, još bolje rečeno, inšempjavajući) sebe i cijelu hrvatsku javnost, bajkama prema kojima je država lošiji poduzetnik od bilo kojeg privatnika, i dalje - prema kojima je strana država bolji poduzetnik nego hrvatska država (slučaj prodaje Riječke banke), ili prema kojima je strani privatnik bolji vlasnik i poduzetnik od domaćega, Vlada je nakon što je sredinom ljeta dobila novu potporu Hrvatskog sabora, definitivno odlučila gotovo cijelu zemlju predati strancima.

Zbogom nacionalnom biću

Da zemlju? Ma, radi se o tome da se pod kapom privatizacije u većinski posjed stranih investitora sele najkvalitetniji financijski i gospodarski potencijali, a zapravo sav hrvatski bitak - i zemlja, i voda, i vatra, i zrak, sva četiri elementa, koja od samih početaka svjetske povijesti i filozofije obilježavaju slojeviti sastav nečije nacionalne ili državne duše.

Dosad su, što HDZ-ova vlada s kraja devedesetih, što Račanova koali-cijska vlada s početka 21. stoljeća, strancima prepustile većinu zraka (u prijevodu, telekomunikacije, trgovački prostor, medije i banke), pokrenule radnje za skoru prodaju vatre (INA-e, HEP-a, JANAF-a), te u znatnoj mjeri pripremile i prodaju zemlje i vode (turističkih potencijala, marina,

istočnoj Hrvatskoj (investicija od oko 175 milijuna dolara).

Vlada je na zatvorenoj sjednici prihvatila Izvješće o tijeku Procesa stabilizacije i pridruživanja i uputila ga u Hrvatski sabor kao i Polugodišnje izvješće o ostvarivanju plana provedbe Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Hrvatske i Europske zajednice i njihovih članica. Oba izvješća odnose se na razdoblje od siječnja do lipnja 2002., priopćeno je iz Vlade. (HRT 29. kolovoza)

poljoprivrednih kombinata) ili su pak registrirale potonuće - što zbog vanjske agresije, što zbog naopake pretvorbe - gotovo cjelokupne ratne mornarice, trgovačke flote, ratnog zrakoplovstva, vojne industrije, proizvodnje domaće hrane, prehrambene industrije, a uskoro najvjerojatnije i brodogradnje, i niza marina, otoka itd. (koji na svoj način također reprezentiraju gubitak nacionalnog nadzora nad spomenuta četiri elementa: zemlju, vodu, vatru i zrak).

Apel za gluhe uši

Vlada je, doduše, pokušala dio tih transakcija preusmjeriti na investitore s prebivalištem u Hrvatskoj ili, kao u slučaju Lukšić-grupe, na ulagače s hrvatskim pedigreeom iz inozemstva. Ali, vrijeme u sve većem broju tih slučajeva ukazuje na žalosnu činjenicu da su i oni samo prolazni igrači, špekulanti, koji ubiru razliku u cijeni, i zatim tu privatiziranu imovinu preprodaju prvom stranom kupcu čim naide.

Vjerujem da bar Račana, kao premijera nove koalicijske vlade, političara s bogatim iskustvom u zastupanju općih, a ne klanovskih, privatnih i kapitalističkih interesa, ne treba podsjećati da se nitko u svjetskim razmjerima, ni u nacionalnoj ni u općoj povijesti, nije proslavio rasprodajom svoje zemlje strancima.

Vjerujem da i u Hrvatskoj još postoji parlament, koji se zove Hrvatski sabor, koji može podvući čvrstu i razložnu crtu pod dosadašnju rasprodaju ili predaju zemlje (sa sva njezina četiri elementa) strancima.

No, kao novinar u nekim godinama iskreno sumnjam da se ovim, kao samo jednim od sličnih pojedinačnih i institucionalnih apela u nizu, išta u ovoj žalosnoj zemlji može promijeniti nabolje. (Novi list 29.8.)

ISTIČE LI MORATORIJ NA PROUČAVANJE NOVIJE HRVATSKE POVIJESTI U PODUNAVSKIM ŠKOLAMA?

Domovinski rat izvan školskih klupa

VUKOVAR - Dok u Ministarstvu prosvjete i športa tvrde da od nastupajuće školske godine prestaje moratorij na izučavanje novije hrvatske povijesti za djecu srpske nacionalnosti u Podunavlju, odgovorni u Zajedničkom vijeću općina tvrde drukčije. Pozivajući se na "pismo sporazuma o reintegraciji obrazovnog sustava", podsjećaju kako je preostala još jedna godina moratorija. Tijekom nje, prema tom stajalištu, stručnjaci će zajedno sjesti za stol te dogovoriti sve detalje. Bolji poznavatelji reintegracijskog procesa sjetit će se početka studenoga 1997. godine, kada su roditelji srpske djece na masovnom roditeljskom sastanku kidali i bacali udžbenike. Taj je događaj ocijenjen kao jedan od najvećih udaraca procesa reintegracije Podunavlja. Tada su, između ostaloga, roditelji posebno bili ljuti na sadržaje udžbenika povijesti u kojima su obrađeni događaji s početka devedesetih, tako da je uveden moratorij na proučavanje tog dijela novije hrvatske povijesti. "Ministarstvo prosvjete fomirir će stručnu komisiju u cilju pregledavanja svih sadržaja povijesti, uključujući i one koji su moratorijem bili obuhvaćeni", napominje Jadranka Huljev, savjetnica ministra prosvjete za školovanje nacionalnih manjina. Srpski prosvjetari tu izjavu povezuju s najavama ministra Vladimira Strugara, prema kojem se sadržaji povijesti na državnoj razini, dakle za svu djecu, moraju korigirati i renovirati. Uzimajući u obzir činjenicu da postoji raskorak u tumačenju hoće li ove godine biti proučavana novija povijest, očito je da će odgovorni i prije početka nove školske godine, ali i tijekom nje, imati pune ruke posla.

(Glas Slavonije 5. rujna)

UDRUGA HRVATSKIH LIJEČNIKA DRAGOVOLJACA 1990.-1991. TVRDI:

Smjenom dr. Vesne Bosanac žele uništiti Domovinski rat

VUKOVAR - U povodu medijskih napisa o radu Opće bolnice Vukovar i ravnateljice bolnice Vesne Bosanac, konferenciju za novinare jučer je u Vukovaru održala Udruga hrvatskih liječnika dragovoljaca Domovinskog rata 1990./91.

- Ovo je još jedan pucanj u Domovinski rat i nastavak linča koji se provodi nad hrvatskim ratnim invalidima, generalima, braniteljima i dragovoljcima - rekao je Andrija Hebrang, predsjednik Udruge. Dodao je kako su u posljednje dvije godine svi članovi udruge koji su bili na bilo kojem vodećem mjestu u zdravstvu dobili otkaz te da je Vesna Bosanac jedina koja je ostala na takvom mjestu. Istaknuo je kako su nalazi HZZO-a neutemeljeni. Rezultati rada Opće bolnice Vukovar, prema njegovim riječima, dojmiljivi su. - Od ministra Vlahušića zahtijevamo da poslije svih optužbi na račun Vesne Bosanac podnese ostavku. Uostalom, ni on nije optužen prije provedenog postupka o prvim smrtnim slučajevima s Baxterovim dijalizatorima - zaključio je Hebrang.

Vesna Bosanac je kazala da se uvijek trudila organizirati posao najbolje što može. Općoj bolnici Vukovar potrebna je financijska, politička i moralna podrška, a ne pljuska poput ove, istaknula je vidljivo potresena dr. Vesna Bosanac.

Član Vijeća udruge Mate Ljubičić istaknuo je kako je Vesna Bosanac kriva samo zato što je sudionik i simbol Domovinskog rata kao i svjedok zločina koji su se dogodili u vukovarskoj bolnici. - Njihova je računica jasna. Potrebno je uništiti sve simbole Domovinskog rata kako bismo ponovno bili uvučeni u zapadni Balkan koji je strateški cilj - istaknuo je Ljubičić.

(Večernji list 6. rujna)

Karlovčani se brinu za svoju zajednicu

Karlovački park se nalazi u Miltonu, nedaleko Milton District bolnice, koja im služi kad god (ne daj Bože) zatreba. Karlovčani su uvijek bili svjesni članovi svoje zajednice i shvaćali su kako je njihovoj bolnici potrebna pomoć i o tome razmišljaju već nekoliko godina za redom, no tek su ove godine nešto po tome i učinili. Već u samom početku godine u raspored piknika stavili su i dan za svoju bolnicu, tako je 1. rujna ove godine u Karlovačkom parku, uz nazočnost 800 i više ljudi, organiziran piknik za pomoć bolnici ovog kraja.

Došla sam tek na kratko, negdje oko podne, no već tada u parku, u hladovini, jer i te je nedjelje bio zaista vruć dan, sjedile su velike grupe ljudi. Već u samom dolasku susrela sam neke funkcionere društva "Karlovac", mladog Borisa i njegovog oca, Franka Laiča, koji su kao ugodni domaćini ugostili vrlo prijaznu gošću Donnu McLaughlin, koordinatora fundacije Milton District bolnice. Ona sama mi je u vrlo kratkom govoru rekla kako su sretni što ih je ovo društvo pozvalo na ovako divno organiziran i koristan događaj. Ona se je, kao i domaćini, nadala da će uspjeh biti velik, i zaista nakon svih obračuna, za bolnicu je otišlo \$8.000.00 za dva instrumenta po izboru bolnice. Zaista

izvanredan uspjeh Karlovčana!

No, taj uspjeh nije nikakvo čudo, jer oni su zaista brinu za svoje goste. Uz uobičajeno izvršno pečenje, dobru hranu u kuhinji, svi su u nečemu uživali. Mladi Boris Laič se zahvalio funkcionerima bolnice na svemu do sada, Kanadi na pomoći koju smo mi Hrvati dobili kad nam je to bilo potrebno, a gosp. Michael Beaver je u svom kraćem govoru zahvalio ovom društvu na izvanrednoj ideji, na pomoći koja je svakoj bolnici više nego nužna. Karlovčani su se pobimuli i za djecu, pa je klaun uveseljavao najmanje, a nešto veći su iskoristili nazočnost vatrogasnih kola i vatrogasaca Miltona i uživali penjući se po kolima, ili u društvu heroja vatrogasaca.

Razgovarala sam kratko i sa gosp. Frenkom Laičem, koji mi je rekao: "Sve je bilo idealno, sve je prošlo lijepo, super....!", i zahvaljuje svima koji su na bilo koji način pomogli ovako plemenitoj akciji. Jer, svaki piknik je puno rada, a za ovaj, kako mi govore, spremali su se nekoliko godina, pa je sve moralo biti savršeno. Čestitamo, Karlovčani! (VK)

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 112, 15. IX 2002

nametati. Ono što je od Duha, to će dati plodove, to će se pokazati dobrim." Ovo smo ljetu bili u Torontu na susretu mladih sa sv. Ocem. Bilo je više nego divno. Najprije naš Papa, to čudo kojim Bog osvjetljava svijet. Mladi iz ove župe, njih oko 20 bili su oduševljeni samom njegovom pojavom, a također i njegovim riječima. Ukrao nam je srca. Bilo je divno doživjeti i crkveno zajedništvo s katolicima u Kanadi, posebno s našim Hrvatima. Naše dvije župe, u Torontu i Mississaugi, fantastično su nas ugostile. Ovom prilikom zahvaljujemo župniku i župljanima za sve što su učinili za nas. Posebno su nas oduševile obitelji u Mississaugi. Otimala su se da ugoste što više mladih. U tom smo mogli vidjeti kako je dobra veza između katoličkog i nacionalnog duha, što Papa stalno naglašava. Namjera nam je obratiti se našoj braći katolicima i Hrvatima u Kanadi da pomognu izgradnji i naše crkve. Za vrijeme domovinskog rata oni su najviše pomagali. Sada se u Hrvatskoj odvija borba za duhovnu Hrvatsku, koja je u velikoj krizi. Svaka nova crkva je kao jedna utvrda za spašavanje vjere i naroda.

Glede crkvenog prostora, i on je važan za doživljaj onoga što Duh Sveti čini u Crkvenoj zajednici. Mi želimo sagraditi crkvu koja će biti u vezi sa cijelom poviješću Katoličke Crkve, tj. s oblicima i dimenzijama prepoznatljivim u izrazu vjere. Također želimo da se u tom prostoru svatko osjeća prihvaćen i ljubljeno. Amfiteatralni oblik s oltarom u sredini i liturgijskim zborom, koji stoji okupljen oko oltara s predsjedateljem kao glavom, omogućuju svim sudionicima aktivno sudjelovanje. U sredini je veliki krsni zdenac za kršćavanje uranjanjem kao u stara vremena. Krov je oktogonali i tako izražava savršenstvo života u nebu, kamo putuje cijeli narod Božji. Freska u prezbitariju bit će s eshatološkim motivom da skreće pogled prema budućnosti. U pokrajnoj lađi bit će svetohranište, svečano ukrašeno, za osobno klanjanje pred Presvetim oltarskim Sakramentom. Vanjski izgled

We invite the readers to express their opinions in the Letters to the editors and other articles in the newspaper. Submissions must not be longer than 250 words, however there could be some exception. The opinions/ articles/ letters do not reflect personal opinion of the editor. We also reserve the right to edit the articles or letters with respect to length or libelous statements. All letters must include your first and last name, your address and telephone number.

Događaji u našoj zajednici

Mlada Misa vlč. Damira Stojića, Norval

Godinu dana nakon što je bio zaređen za đakona u župi Kraljice Mira u Hrvatskom Franjevačkom i kultumom centru na Norvalu, vlč. Damir Stojić bio je opet među nama. Te nedjelje, 25. kolovoza, na predivnom ljetnom danu, na vanjskom prostoru okupilo se mnoštvo vjernika, kako bi nazočili mladoj misi vlč. Damira, prvog svećenika iz te župe. Svečanosti su nazočili mnogi prijatelji, gosti iz Kanade, SAD, Hrvatske i BiH. Uz domaće svećenike i časne sestre bilo je desetak svećenika i časnih sestara iz bliza i daleka.

Vlč. Damir je rođen u Kanadi i odrastao u hrvatskoj katoličkoj obitelji. Usko povezan sa svojom obitelji ovdje kao i bakom, djedom i rodacima u Hercegovini, mladi Damir je bio okružen onim čistim vjerskim i hrvatskim idejama i idealima koji su zacrtali njegov životni put i koji su mu pomogli u odluci ka svećeničkom pozivu. Damir je nakon svoje odluke da postane svećenik otišao u Zagreb gdje je studirao i pridružio se Salezijanskom redu. U svome govoru mladom misnik je mnogo puta istakao koliko je važna uloga obitelji i povezanost sa širom obitelji, župnom zajednicom u odgoju mladog čovjeka.

Cijela proslava bila je opet organizirana i pomognuta rodbinom, prijateljima i članovima župne zajednice Hrvatskog franjevačkog centra. Svečana i prijateljska atmosfera bile su prisutne u ovoj velikoj proslavi.

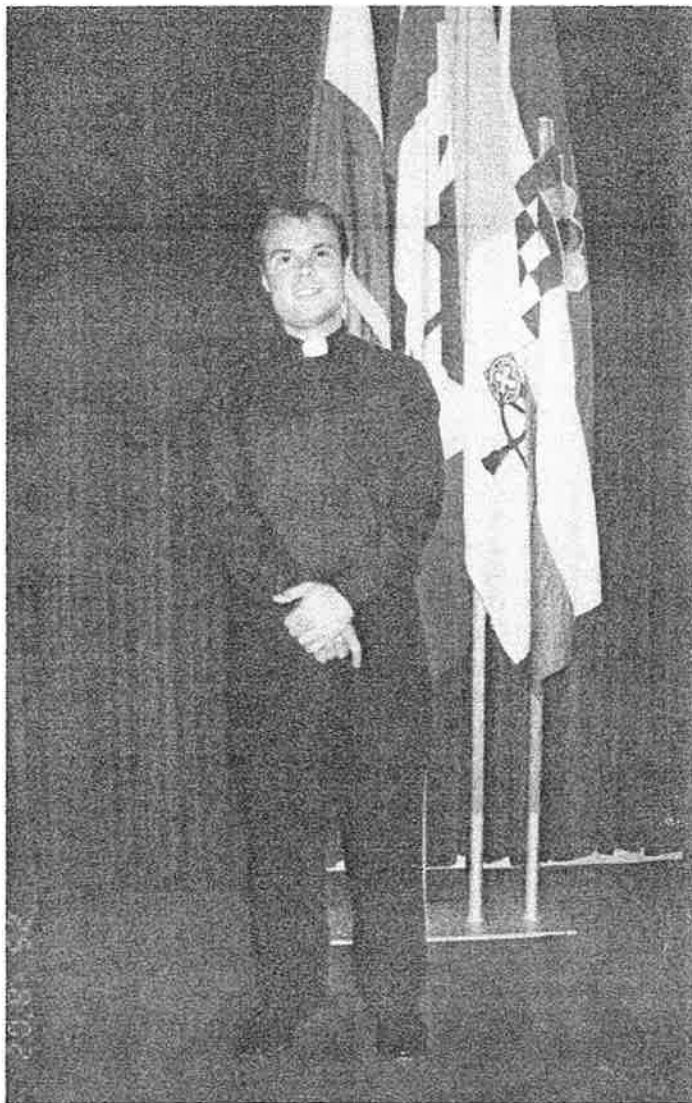
I posljednja poruka bila bi želja da ovo ne bude i zadnja mlada misa naših mladih u ovim krajevima Kanade. Vlč. Damir se vraća u Zagreb. Želimo mu obilje Božjeg blagoslova u njegovom svećeničkom pozivu na dobrobit svih nas, a posebno hrvatskog naroda. (BM)

crkve sa zvonikom na samom ulazu u Split bit će znak za one koji su udaljeni od Crkve da ih upućuje na stvarnost koja postoji iznad zemlje. Tri male dvorane koje se nalaze ispod crkve služit će za okupljanje mladih i manje mladih. Na cijelom području župe ne postoji niti jedan prostor društvenog karaktera, tako da su mladi prepušteni najviše ulici. Lijepo uređene dvorane s kršćanskim ozračjem zajedništva sigurno će mladima pomoći da se usmjeravaju prema plemenitijem svijetu. Komunistički je ostavio veliku prazninu, a mi sa ovim prostorima imamo šansu ponuditi nešto novo."

Antun Nižetić, svećenički kandidat

Ova župa svakog mjeseca prikazuje jednu Sv. Misu za sve one koji na bilo koji način pomažu izgradnju naše nove crkve. Vode nas riječi prvog sarajevskog nadbiskupa Josipa Stadlera: "Bog je davao, daje i davat će!" Pomoć se može uplatiti na bankovni račun: Doljanin šimun, župa Neslanovac, Zagrebačka banka BH posl. Grude 40-14-03564-9 SWIFT CODE ZABA BA 22 72713-40-14-03564-9

ŠIRITE HRVATSKU ISKRU

Mladomislav vlč. Damir Stojić nakon Mlade Mise
Sliku snimio gosp. Leopold Rošić

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 112, 15. IX 2002.

Gospodarstvo

NESTLE JE PRVA MULTINACIONALNA KOMPANIJA KOJA PREKO HRVATSKE POKUŠAVA ZAGOSPODARITI REGIJOM

Nestle i Podravka osvajaju Srbiju

Kada je prije nekoliko mjeseci Nestle s Podravkom potpisao ugovor o distribuciji svojih proizvoda za tržišta jugoistoka Europe vrijedan oko 500 milijuna kuna, upućenijima je bilo jasno da se suradnja dviju prehrambenih kompanija neće zadržati samo na trgovinskim odnosima. Vrlo brzo, prije nekoliko dana, glavni direktor Nestlea došao je osobno u Koprivnicu da bi odmjerio i procijenio sposobnost Podravkina menadžmenta za puno složenije poslove, koji sežu do kapitalnog udruživanja i zajedničkih projekata. Više nema dvojbe, kažu upućeni u koprivničke pregovore, da je najveća multinacionalna prehrambena kompanija na svijetu Podravku odabrala kao tvrtku s kojom će pokušati ostvariti stratešku alijansu za svoje velike poslovne ambicije u ovoj regiji.

U kratkom ali pomno pripremljenom susretu Peter Brabeck-Letmathe, prvi čovjek Nestlea, iznio je Darku Marincu, predsjedniku Uprave Podravke, konkretnu platformu buduće suradnje koja sadrži proizvodne i investicijske dijelove. Nestleovi stratezi procijenili su isplativim dio svoje proizvodnje preseliti u Podravku. To se prije svega odnosi na njihovu juhu "Maggi", hranu za kućne ljubimce i proizvodnju mineralne vode, distribuciju postojećih Nestleovih marki te

stvaranje novih u Hrvatskoj, zajedno s Nestleovom tvornicom u Mađarskoj.

Ipak, dolazak glavnog direktora u Podravku baš u ovo vrijeme vezan je ponajprije uza što brži zajednički regionalni nastup tih dviju tvrtki. Nestleu je vrlo zanimljivo tržište Srbije, a u toj zemlji pred privatizacijom je glavnina prehrambenih poduzeća. Nestle je predložio Podravki koja ima iskustva i logistiku na tom tržištu da zajednički preuzimaju za njih zanimljive tamošnje prehrambene tvrtke. Osim preuzimanja, u planu su i joint venture ulaganja u Srbiji i ostalim zemljama regije. Koliko je poznato, Nestle se nije zanimao za slične poslove u Hrvatskoj.

Za razliku od ostalih zemalja u tranziciji, na čija su tržišta ušle velike prehrambene multinacionalne kompanije, Hrvatska je ostala izvan njihova izravnog domašaja. Preko Podravke Nestle tek sada pokušava imati značajniju ulogu i to kao bazu za osvajanje svojih regionalnih pozicija. Otvaranjem tržišta regije Hrvatska je priželjkivala ovakav rasplet događaja u koje se zasad uključuje samo Nestle. (Večernji list 1. rujna)

HNB-ovo IZVJEŠĆE O KREDITIMA ZA KUPNJU PODUZEĆA POSLANO SABORU

Menadžerima 396 milijuna maraka kredita

Poslovne banke odobrile su hrvatskim direktorima 396,41 milijun DEM tzv. menadžerskih kredita, piše u Izvješću o kreditima banaka odobrenima za kupnju dionica i udjela trgovačkih društava u postupku privatizacije koje je guverner Hrvatske narodne banke Željko Rohatinski dostavio predsjedniku Hrvatskoga sabora Zlatku Tomčiću. Na popisu menadžerskih kredita posebno je inzistirao HDZ želeći pokazati da nije baš posve sam sudjelovao u orkestriranju često nakaradne pretvorbe i privatizacije, odnosno da su ih pratili i bankari i simpatizeri drugih stranaka.

JADRANKO MIJALIĆ, PREDSEDNIK SABORSKOG ODBORA ZA FINACIJE I PRORAČUN - Znao sam da izvješće neće donijeti ništa revolucionarno - rekao nam je predsjednik saborskog Odbora za financije i proračun Jadranko Mijalić kada smo ga zamolili da komentira izvješće o menadžerskim kreditima koje je Sabor dobio od HNB-a. Ako neki bankari nisu tražili odgovarajuće osiguranje za neke kredite, onda sami trebaju odgovarati. Ako netko nije vraćao kredite, onda je na bankarima da pokreću pitanje njihove naplate. Ukratko, prema J. Mijaliću, nije bilo nezakonitosti i riječ je o jednostavnim poslovnim logikama. - Nije nam potreban politički spektakl oko menadžerskih kredita - poručio je Mijalić, koji tvrdi da izvješće HNB-a upozorava kako se nije radilo ni o kakvim spektakularnim iznosima, pogotovo ne o onolikima o kolikima je riječ u nekim novim programima državnih sanacija. - Bilo bi nam bolje da više pažnje posvetimo PIK-ovima i brodogradnji - kaže Mijalić.

Izvješće je stiglo u Sabor, ali bez imena korisnika. Usto, i spomenuti iznos od 396,41 milijun DEM odobrenih menadžerskih kredita vjerojatno više skriva nego otkriva. U izvješću je navedena valuta koje više nema (DEM) jer su menadžerski krediti odobravani u duljem vremenskom razdoblju, u hrvatskim dinarima i u kunama, a i tečaj se mijenjao pa su koliko-toliko vjerodostojne usporedne vrijednosti kredita moguće samo prema tečaju na dan njegova puštanja. Osim toga, HNB-u je podatke o menadžerskim kreditima dalo 20 banaka.

Nema podataka o menadžerskim kreditima nekih propalih banaka, poput Glumine, koji bi bili jako zanimljivi, jer HNB nema ovlasti zahtijevati podatke od banaka u stečaju. Ipak su ih tražili, no dobili su samo neke.

Vjerojatno je da u objavljenom popisu menadžerskih kredita ima i kredita koji nisu menadžerski. U izvješću su pobrojana 402 kredita i 26.650 njihovih korisnika. Neke su banke očito dostavile i podatke o kreditima, prije kredita za male dioničare. S druge strane, popis menadžerskih kredita kod nekih većih banaka upozorava na to da su te banke sakrile neke menadžerske kredite, što im i nije bilo teško. HNB se, naime, i u izvješću ogradio kako pojam menadžerskog kredita nije definiran.

Ukratko, u sažetu objašnjenju podataka banaka zaključci HNB-

ovih analitičara ne otkrivaju neke senzacije: većina menadžerskih kredita odobrena je između 1992. i 1994., odobreni su na rok od 4 do 12 godina (često su imali početak od 12 do 24 mjeseca), uz valutnu klauzulu i kamatu od 5 do 12 posto. Do 30. lipnja 2002. godine još nije naplaćeno 56,64 milijuna (DEM) (14,28 posto), ali do toga datuma dio kredita još nije ni trebao doći na naplatu.

No, iz HNB-ovih tablica ipak se mogu iščitati neki sočni podaci. Primjerice, kako to da je mala, a kasnije i propala, banka odobrila 4,99 milijuna DEM za preuzimanje Kunjevca, a svojedobno također posmula Croatia banka 3,7 milijuna DEM za Badel 1862, 2,3 milijuna DEM za Chromos agro te 4,3 milijuna DEM za Gortan stolariju. Intrigantno je visok iznos menadžerskih kredita koje je odobrila Međimurska banka, s obzirom na njezinu veličinu. S obzirom na velik broj korisnika tih kredita, čini se da su ih zapravo dijelili radnicima, što je mogla biti i neka prikrivena igra. "Lijepo" je, također, pročitati kako je PBZ odobrio 15,4 milijuna DEM menadžerskih kredita za Primošten ili 7,76 za Lagunu Commerce, ili pak Riječka banka velike kredite za kupnju Brodokomerca i rapskog Imperijala. Kasnije su te tvrtke postale - velike afere. Baš kao što je to postao i Ferimport, čijim je menadžerima prije Gucićeva nasrtaja Zagrebačka banka udijelila 3,74 milijuna DEM kredita. Inače, naša najveća banka - Zagrebačka - nadijelila se menadžerskih zajmova od zadržane štednje građana (javni dug) 1992. i 1993. godini. Ispada da su neki dobivali kredite zahvaljujući deviznoj štednji onih koji u to vrijeme možda nisu imali što jesti.

Gojko Drljača, HRVATSKA NARODNA BANKA: Imena ima i HFP

Prema neslužbenom tumačenju visokog dužnosnika Središnje banke, u izvješću Saboru o menadžerskim kreditima dali su sve što je bitno s aspekta sigurnosti bankovnog sustava. Dobro je provjereno jesu li menadžerski krediti odobravani u skladu s propisima, je li zatraženo odgovarajuće osiguranje, za što su krediti odobreni, jesu li krediti uredno otplaćivani... I, tvrdi naš izvor, nisu utvrđene nikakve veće nezakonitosti, što je dodatni razlog zašto u izvješću nisu navodili imena korisnika kredita.

No, nekim dužnosnicima u HFP-u čini se da je netko želio politički spektakl preko njihovih leđa. Takvo se izvješće, kažu, moglo zatražiti od Hrvatskog fonda za privatizaciju. U HFP-u postoje podaci o tome kome su i na koji način prodana poduzeća, a HFP nema obvezu čuvati bankarske tajne, na što se poziva HNB u suhoparnom službenom objašnjenju nenavodenja imena.

(Večernji list 2. rujna)

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 112, 15. IX 2002.

PRVI PUT U POSLJEDNJIH 15 GODINA PROŠLOG MJESECA SMANJENA NEZAPOSLENOST

U kolovozu dvije tisuće nezaposlenih manje
ZAGREB - Nezaposlenost se i u kolovozu nastavila smanjivati, a kraj mjeseca bez posla je dočekalo 379.745 osoba, oko dvije tisuće manje nego krajem srpnja. Hrvatski zavod za zapošljavanje izračunao je da se posljednji put u kolovozu nezaposlenost smanjila prije 15 godina, a to je tek početak znatnijeg pada službeno registriranih osoba bez posla.

Ravnateljica HZZ-a Sanja Crnković-Pozaić najavila je jučer novinarima da je s jučerašnjim danom počela primjena novog zakona, koji je stroži prema nezaposlenima. Ravnateljica vjeruje da će se u dogledno vrijeme, no nije konkretno rekla koje, broj službeno nezaposlenih smanjiti otprilike za 100.000 i približiti procjenama iz ankete o radnoj snazi. Prema posljednjem izvještaju iz ankete, u Hrvatskoj je potkraj prošle godine bilo oko 290.000 nezaposlenih.

Zavod će početi brisati iz evidencije nezaposlenih osobe koje ne traže aktivno posao i osobe koje nisu raspoložive za rad. Aktivno traženje posla podrazumijeva sudjelovanje u svim aktivnostima burze te osobno kandidiranje na tržištu koje se kontrolira. Nezaposleni su dužni prihvaćati poslove na udaljenosti do 80 kilometara od mjesta boravka, dva dana u tjednu moraju po tri sata biti telefonski dostupni, a od idućeg ponedjeljka više neće moći dolaziti na burzu kad to njima odgovara, već će se morati prethodno najaviti i dogovoriti se o terminu sa svojim savjetodavcem. Zavod za zapošljavanje uvodi nov način komuniciranja i s nezaposlenima i s poslodavcima, a ravnateljica poziva nezaposlene da "preuzmu odgovornost za rješavanje svoje nezaposlenosti". - Aktivno tražiti posao, najteži je posao, a oni koji to čine pokazuju da su sustavni, uporni, odgovorni i kreativni. To su osobine koje poslodavci najviše traže - kazala je ravnateljica državne burze i dodala da burza mijenja način rada kako bi odgovorila zahtjevima korisnika.

S obzirom na to da više nema zakonskih prepreka, vjeruje se da će se vrlo brzo osnovati i privatne burze rada, koje će konkurrirati državnoj. Državna će ubuduće imati dvije kategorije nezaposlenih. Jedni će imati status nezaposlene osobe i moći će preko burze ostvarivati prava na novčanu naknadu, a drugi će se voditi kao tražitelji zaposlenja. Osim prava na novčanu naknadu, nezaposlene osobe neće imati drugih prednosti pred "tražiteljima zaposlenja", koji mogu biti i zaposlene osobe.

(Večernji list, 3. rujna)

IZVJEŠĆE DUN & BRADSTREET ZA RUJAN

Hrvatska - zemlja umjerenog poslovnog rizika
ZAGREB - Profil rizičnosti Hrvatske za rujan karateriziran je prošlomjesečnim izglasavanjem povjerenja novoj Vladi premijera Ivice Račana, a hrvatski kreditni rejting ostao je nepromijenjen - Db4d s ujednačenim trendom, stoji u izvješću bonitetne kuće Dun & Bradstreet (D&B) za rujan, koje prenosi zagrebačka tvrtka za gospodarske informacije Bonline.

Analitičari D&B-a, naime, vjeruju kako će premijer Račan i nova Vlada uspjeti u provođenju postavljenih ciljeva, poput smanjenja nezaposlenosti, poboljšanja konkurentnosti izvoza, smanjivanja javnog duga, ubrzavanja procesa reformi i modernizaciji državne administracije. Izglasavanje povjerenja Vladi, drže u D&B-u pozitivna je iz nekoliko razloga. Time su izbjegnuti prijevremeni izbori koji bi, smatraju, odgodili započete reforme. Takav Vladin program, ističe se u bonitetnom izvješću, ojačat će poziciju Hrvatske u svijetu. No, navodi se i kako je program reformi vrlo opsežan i rokovi dugotrajni, te je malo vjerojatno da će cjelokupni program reformi biti dovršen do kraja mandata trenutne Vlade, odnosno u idućih godinu i pol. Stoga pozitivna očekivanja analitičara D&B-a ipak u najnovijem izvješću nisu popraćena i poboljšanjem ocjene rizičnosti ulaganja u Hrvatsku.

Ocjena rizičnosti DB4d, kojim u D&B-u Hrvatsku ocjenjuju već niz mjeseci, označava zemlje umjerenog rizika, u kojima ipak postoji značajan rizik od povrata uložених sredstava. Na čelu D&B-ove ljestvice zemalja regije središnje i istočne Europe, s najboljim kreditnim rejtingom - DB2d, također se već duže vrijeme nalaze Mađarska i Slovenija, a slijede češka, Estonija i Poljska (s ocjenom DB3b). Začelje ljestvice, pak, zadržala je Jugoslavija s ocjenom DB6d, koja je dodijeljena još i Uzbekistanu, Turkmenistanu, Tadžikistanu, Gruziji, Bjelorusiji i Albaniji (H) (Glas Slavonije 7.9.)

VLADA PRIHVATILA PROGRAM PROTIV SIROMAŠTVA

ZAGREB, 5. rujna (Hina) - Hrvatska Vlada prihvatila je danas Prijedlog programa borbe protiv siromaštva i socijalne isključivosti, čije bi se mjere uglavnom trebale ostvariti u ovoj i idućoj godini. U Hrvatskoj je po nacionalnim mjerilima siromaštva 10 posto siromašnih ili oko 435.000 osoba, no Hrvatska je specifičnost da je stopa subjektivnog siromaštva vrlo visoka i da se čak 80 posto građana smatra siromašnima, rekao je na sjednici Vlade ministar rada i socijalne skrbi Davorko Vidović u okviru rasprave o Prijedlogu programa borbe protiv siromaštva i socijalne isključivosti.

Po međunarodnim mjerilima siromaštva (4,3 dolara dnevno po osobi ili oko 12.500 kuna) u Hrvatskoj je 4,8 posto siromašnih, a ako se gleda po nacionalnim mjerilima (15.474 kune godišnje po osobi) siromašnih je 10 posto ili oko 435.000, podaci su iz prvog nacionalnog istraživanja o siromaštvu iz 1998.

Vidović je istaknuo da se granice relativnog nacionalnog siromaštva pomiču i razlikuju, pa se primjerice u pustinji Kalahari siromašnim ne smatra čovjek koji nema WC s vodom.

Predloženi programom borbe protiv siromaštva analizira se postojeće stanje u desetak područja i predlažu mjere protiv siromaštva koje bi se uglavnom trebale ostvariti u ovoj i idućoj godini. Tako je za 2003. zacrtano uvođenje minimalnog dohotka odnosno ustanovljavanje službenih mjerila siromaštva, potreba osiguranja da svi koji rade dobiju za to plaću, a već do kraja ove godine trebalo bi donijeti zakon o osnivanju agencije za zaštitu radničkih potraživanja.

Hrvatska - stabilno korumpirana zemlja

ZAGREB, 3. rujna - "Korupcija je u Hrvatskoj stabilna, može se zaključiti iz indeksa percepcije korupcije što ga je nedavno objavio Transparency International. Hrvatska je na 51. mjestu, a indeks korupcije je 3,7 (što je indeks veći, to je korupcija manja- maksimalni je indeks 10). Lani je Hrvatska bila na 47. mjestu s indeksom 3,9, a prije dvije godine 51. s indeksom 3,8. Nakon 1999. godine kada je Hrvatska bila na 74. mjestu došlo je do pomaka, ali trend pokazuje da nije dovoljno učinjeno- verbalne osude i moralne prodike u praksi nisu odgovarajuće", rekao je predsjednik Transparency Internationala Hrvatska dr. Siniša Petrović za Vjesnik.

Napomenuo je da se trend promjene, zabilježen 2000. godine, nije kapitalizirao. Petrović je podsjetio i na zakon o sprečavanju sukoba interesa koji je bio u saborskoj proceduri, ali je vraćen Vladi.

"Usvajanje takvog zakona jedan je od bitnih elemenata u borbi protiv korupcije, jer bi političari time dali vlastiti primjer", rekao je Petrović. Hrvatska pripada srednjoj skupini država prema korumpiranosti, ali i skupini tranzicijskih zemalja (zajedno s Bugarskom, Češkom, Slovačkom, Poljskom i Latvijom) u kojoj su promjene minimalne i nedovoljne.

To praktički nepromijenjeno mjesto Hrvatske komentirao je i prvi predsjednik TI-ja Hrvatska prof. dr. Josip Kregar: "To ukazuje da nije učinjeno dovoljno, da je vjerodostojnost države i vlasti nagrizena uvjerenjem da nije poštena, da za poboljšanje treba više napora". Kregar je napomenuo da pripadamo zemljama u kojima je korupcija "pravilo, sistem i stalna opasnost". Opasnost korupcije usporedio je s prognozom vremena: "Zamislite da smo poplavljeni i da prognoza ne najavljuje poboljšanje. Treba čekati sunce, ali i boriti se odmah i zbog stalne prijetnje potopa, a ne poplave. Treba dignuti brane, treba pokrenuti lijeve i zastrašene". Ovogodišnjim indeksom percepcije korupcije obuhvaćena je 101 država. Granični indeks koji se smatra uspješnim u borbi protiv korupcije iznosi 5,0. Taj indeks imaju 32 države, među njima i dvije tranzicijske - Slovenija i Estonija. Na prvih 10 mjesta promjene su, od 1995. godine kad je takvo istraživanje prvi put objavljeno, vrlo male.

Najslabije rangirana država EU-a je Grčka na 44. mjestu s indeksom 4,2. SAD je na 16. mjestu, s indeksom 7,7. U osnovi vrijedi pravilo da, što je neka država siromašnija i nerazvijenija, korupcija je veća. Na posljednjem mjestu je Nigerija s indeksom 1,6. Od Hrvatskoj susjednih država istraživanjem nisu obuhvaćene Bosna i Hercegovina i SR Jugoslavija, zbog nedovoljnog broja istraživanja, iako se može zaključiti da bi bile pri samom kraju liste. (Vjesnik, 4. rujna)

Iz domaćeg tiska

Zamoljeni smo objaviti....

Župa sv. Marka na splitskom Neslanovcu

Župa sv. Marka na Neslanovcu, naselju na istočnoj periferiji Splita prema Solinu, mlada je župa osnovana tek prije šest godina u naselju sagrađenom prije tridesetak godina u pretežito obiteljskoj gradnji. Nastala je podjelom župe Materinstva Blažene Djevice Marije na Brdima, ustanovljene 1966., na tri župe - staru na Brdima, te dvije nove - sv. Mateja na Ravnim njivama i sv. Marka na predjelu zvanom Neslanovac. Rasuta pa brdima, župa je prostorno velika "kilometar na kilometar". Ima do 4 200 stanovnika u oko 800 obitelji, doseljenih prije trideset i više godina, mahom od Sinja, Imotskoga i Dmiša. Po životnoj dobi, to je sada župa mlade i srednje dobi, s velikim brojem djece. Stanovnici Neslanovca blisko su vezani sa zavičajem kamo mnogi odlaze pet-kom, tako da mnogi ondje idu i na nedjeljnu misu. Ondje imaju zemlju, djedovske kuće, u gradu žive uglavnom od onoga što od hrane donesu sa sela. Po strukturi stanovnika, premda je proteklo već tridesetak godina, Neslanovac je, iako prigradska župa, još uvijek zadržao seoski mentalitet. To mu je donekle prednost, jer se ljudi međusobno poznaju, pa je i župno zajedništvo življe.

Župnik don Šimun Doljanin kaže nam da je "oko 10 % župljana vezano s Crkvom, koliko ih je i nedjeljom na liturgijskim slavljinama, što je i uobičajeni gradski prosjek". Dometnu da je on prvi župnik ove mlade župe, koja je i njemu, u deset godina njegova svećeništva, prva samostalna župa. Prije nje bio je kapelan na susjednim Brdima.

Župa graniči sa Brdima, Ravnim Njivama, Pujankama, Solinom, Vranjicom i Mejašima, župama nastalima također prije tridesetak godina, kada su ondje građena nova stambena naselja. Splitska je periferija u to doba u cijeloj bivšoj državi bila najsiromašnija crkvama, tako da se u nekim od tih novih prigradskih župa, crkve grade tek sada. Komunisti jednostavno nisu dopuštali njihovu gradnju», kazuje 36-godišnji župnik rodom iz Hrvaca kraj Sinja, koji je svoju mladu Misu proslavio ratne, 1992. godine u Zagrebu, s prijateljima beskućnicima iz baraka kod Glavnog kolodvora.

Mlada župa, uz živu Crkvu, gradi i svoju župnu crkvu. Novo sakralno zdanje od 400 četvornih metara u obliku je prvih kršćanskih (trobrodnih) bazilika, poput onih u Poreču i Manastirinama. To nije samo jedna građevina, već "grozd- građevina". Ovo je crkva, a ovo su male višenamjenske dvorane, u kojima će biti prostora za male zajednice - obiteljsku, ministrantsku, molitvenu, a može, pjevačku, te za one stvamosti koje su u župi plod Duha - sada zajednice Neokatekumenskog puta, a sutra Marijinu legiju, fokolarine i druge crkvene pokrete", pokazuje župnik nacрте, te ushićeno dodaje kako će svatko ovdje naći prostora i vremena barem za sat vremena za susret s Božjom riječi. Vjeruju da će im ostvarivanju toga pomoći Duh Sveti. Zdanje raste u kaskadama ispod ruba brda, na čijem je gornjem platou postavljena montažna limena baraka, zasada privremeni bogoslužni prostor. Do nje su na visokoj metalnoj konstrukciji podignuta dva zvona. "Dar don Ivana Dagelica iz Njemačke, polovna su, ali imaju divan zvuk u molu. Sad napokon možemo zvoniti i za mrtve", ushićeno će župnik koji reče da se crkva gradi ponajviše potporom splitskog Nadbiskupskog ordinarijata, te prilozima župljana i drugih dobrotvora. Gradi se u dvije faze, u tijeku je gradnja druge faze. Nacrt za Crkvu napravio je arhitekt dr. Maurizio Bergamo po novoj estetici nadahnutoj na teologiji II. vatikanskog sabora, a temeljni kamen blagoslovio je venecijanski patrijarh kardinal Marco Ce."

Male zajednice, novo lice župe

Na pitanje koje se stvamosti odvijaju u župi osim redovitih župnih službi župnik odgovara: "U našoj se župi zasada razvijaju dvije stvamosti - Neokatekumenski put i pomalo Marijina legija. Moja je želja da ostvarimo i druge stvamosti, primjerice fokolarine. Želimo da se sjeme posije, da polako proklija. To nije lako. Kao pastir i vjernik smatram da bi svaka župa trebala biti presjek opće Crkve. Župa ne može biti 'bastion' koji se zatvara onom što Duh čini i stvara u biskupiji i u općoj Crkvi i što Crkva prepoznaje kao Njegovo djelo. Naš splitsko-makarski nadbiskup danas hoće da u našim župama živi pet malih zajednica: ministrantska, liturgijsko-molitvena, karitativna, obiteljska i zajednica mladih. Neke od ovih malih zajednica već postoje, i u našoj župi. U našoj župi mi osobito želimo da obiteljsku zajednicu formiramo tako da može pomagati drugim obiteljima. No oblikovati takve obiteljske zajednice nije lako, jer obitelj je danas rasprsnuta i ovdje kao i drugdje. Treba najprije skupiti obitelj. Ima obitelji koje su vrlo djelatne u župi, dolaze u crkvu. Ali mi želimo da to ne budu pojedinačne obitelji, već da obitelji u cjelini budu živo tkivo župe. U poticaju da na tome radimo, prepoznajemo znak Duha Svetoga. Uvjerem sam da će te male zajednice polako preobražavati župe, da će one davati novo lice župi, kao što se izrazio Papa

u obraćanju biskupima Ontarija u Kanadi.

Da bi župa bila zajednica zajednica, da bi u njoj djelovale stvamosti koje Duh Sveti daje Crkvi, župa mora biti atomizirana. Ona ne smije biti konglomerat mase s institucionalnom Crkvom kao servisom, već stvarno mjesto života, po kojemu će ljudi dobivati život. Čovjek nije radi župe, nego župa radi čovjeka".

Naselja bez crkava - crkve u "limenkama"

Župa bez crkve ipak je od početka zaživjela živim župnim zajedništvom. «Tome je pridonijela i želja našeg tadašnjeg nadbiskup Ante Jurića, koji je želio da nove župe počnu odmah s crkvenim životom. Da ne čekaju da se sagrađi crkva nego da se počne odmah - u barakama. Tako je počeo Žnjan, tako smo počeli mi, sada je baraka-crkva također u Omišu i u Biteliću. Danas na nedjeljnu misu u našu "limenku" dolazi nešto preko četiri stotine župljana. Uzrok što ih ne dolazi i više u pretijesnom je prostoru "limenke", a u prijašnjim navikama naših župljana da i danas idu u gradske crkve širom Splita. Kad sagrađimo svoju crkvu, uvjeren sam da će sve biti drukčije", optimističan je don Šime, koji o župnom zajedništvu reče: "Slušajte, ja sam zadovoljan. Sve je šaroliko, bogato. Unatoč skučenosti, mi smo naš privremeni crkveni prostor napravili takvim da uživamo u liturgiji. Mislim da je lijepa liturgija nešto najvažnije, to je ono o čemu kardinal Ratzinger sada mnogo govori."

Što je što daje ljepotu našoj liturgiji? Način na koji je slavimo - u životu zajedništvu, u dijalogu. Liturgija je dijalog. Što vjernik dobiva u liturgiji? A ako se evangelizira samo jednog čovjeka u Crkvi, ako on poprmi barem malo Duha, onda on, kada dolazi na liturgiju, dolazi s Duhom kojeg ima u sebi, i on po Duhu sudjeluje u liturgiji, odgovara... Ne dolazi to zajedništvo od aktivizma, od toga da se mnogo radi u crkvi, nego to dolazi od Duha koji svaki pojedinac ima u sebi. Izuzmemo li ovu pneumatološku dimenziju liturgijskih slavlja koja im daje posebnu ljepotu, liturgija je dosadna.

Odgoj za služenje u skrovitosti

No uvijek moramo početi od početka, od kerigme, navještaja. Mi u Crkvi uvijek patimo od toga da počnemo od nečega poslije. Liturgija je poslije, diakonia je poslije, a kerigma je na početku. Treba početi od kerigme, od navještaja Radosne vijesti. Kad se jedno srce otvori Bogu, onda to srce daje odgovor Bogu u svemu - u liturgiji, daje odgovor i u diakoniji, služenju. Prije smo u župi imali Caritas koji je bio kao rad u nekom poduzeću. Poslije smo se okrenuli novom načinu služenja. Želimo odgajati ljude da 'ne zna ljevica što čini desnica'. Želimo da naši župljani pomažu jedni drugima skrovito, bez velike reklame. U tu svrhu otvorili smo u crkvi kasicu za siromahe, u koju ljudi ubacuju koliko tko može. Taj novac onda se podijeli potrebitima da nitko ne zna. To je diakonia, služenje na način da to bude skriveno. Prava 'reklama' kršćana je martyria, svjedočenje, do mučeništva. Ono je to što Gospodin daje da bude vidljivo. Živjeti kršćanstvo danas je svjedočenje, mučeništvo, i to treba biti vidljivo.

I koinonia, župno zajedništvo, danas se sve više ističe. To traže i novi crkveni dokumenti koji kažu da je župa temeljna zajednica krštenika. Ali, egzistencijalno, vidimo da je župa malo zajednica u smislu realnih odnosa. Župa bi trebala biti ono što je naša nadbiskupija sada pokrenula: da bude zajednica malih zajednica. Ili kako kaže i Ratzinger da župa bude zajednica živih krugova vjere. Ono što je ključno danas, to je da ljudi uz ontološko zajedništvo, koje već imaju po krštenju, žive i egzistencijalno zajedništvo. Jer, ako ono ostane samo golo ontološko, može se dogoditi da na kraju ostane potpuno neegzistencijalno, nešto hladno, da krštenici ostanu potpuno nepoznati, da žive potpuno osamljeno. Ova župa ima tu prednost što još ima neki seoski mentalitet, ljudi se međusobno poznaju pa su međusobno povezani. S druge strane ovdje se živi otprilike kao i u Bronxu. Imamo sve suvremene poroke, narkomane... Da, i petnaestogodišnje narkomane.

Tako o župi župnik, a mi, sudеći po svemu što smo vidjeli i čuli, zaključujemo da župa sv. Marka, i nije posve "obična župa". Kapelan je 29-godišnji tamnopusi don Carlos Taborda, Kolumbijac nevelika rasta, a široka osmijeha. Hrvatsku je zavolio kao svoju drugu domovinu u koju je došao, uvjeren je, po posebnom Božjem pozivu. Dobro govori hrvatski, a teologiju je završio u Biskupijskom misijskom sjemeništu u Puli.

Župnik i kapelan žive u unajmljenoj kući nedaleko od crkve-barake. Zadovoljni skromnim životom, govore: "Nastojimo u našoj župi u svemu biti dio žive Crkve, živjeti s Papom, kao vidljivim Kristovim namjesnikom, živjeti s općom Crkvom. Ništa ne treba

Hrvatska u prvoj jugoslavenskoj državi (2. dio)

Zabrana Hrvatske republikanske seljačke stranke prouzročila je promjenu njezine političke taktike. Prijašnje nesudjelovanje u radu Narodne skupštine nije dalo željene rezultate, a na traženu pomoć drugih država nije se moglo računati. Zbog toga je vodstvo stranke odlučilo da je nužan politički zaokret. Pavle Radić, jedan od vođa zabranjene Hrvatske republikanske seljačke stranke, sinovac Stjepana Radića, dao je na prvoj sjednici novoga sastava Narodne skupštine u Beogradu u ožujku 1925. izjavu da Hrvatska republikanska stranka priznaje monarhiju i ustav od 28. lipnja 1921. Nakon toga su utamničeni prvaci Hrvatske republikanske seljačke stranke pušteni iz zatvora, a stranka je nastavila rad pod nazivom Hrvatska seljačka stranka (HSS). Nedugo zatim HSS je zaključila sporazum s radikalima i dobila 5 ministarskih mjesta u vladi. Ujesen 1925. Stjepan Radić, vođa HSS, postao je ministar prosvjete. Ali, kako radikali nisu dopuštali nikakve promjene u unutrašnjem uređenju države, HSS je 1926. napustila vladu i otada prešla u oporbu, zalažući se za ostvarenje svog federalističkog programa.

Iduće godine uspostavljena je suradnja Stjepana Radića i Svetozara Pribićevića. Kao političari oni su zastupali različita stajališta. Pribićević je zagovarao nacionalni unitarizam i upravni centralizam. Radić se zalagao za republiku, a kad je silom prilika morao odustati od toga zahtjeva, postao je dosljedan borac za federalizam s elementima konfederalizma. Kad su se srbijanski kralj i radikali, koji su do 1925. surađivali s Pribićevićem, sporazumjeli s Radićem i time odbacili Pribićevića, Pribićević je otada prešao u oporbu. Kao oporbenjak, Pribićević je postupno istupao protiv centralizma, jer je shvatio da je centralizam omogućio velikosrpsku hegemoniju i nije pogodio ostvarenju nacionalnog unitarizma kojemu je on i dalje ostao dosljedno privržen. I kao stranački vođa, od 1924. nalazio se na čelu tada osnovane Samostalne demokratske stranke, vidio je da su njegovu stranku postupno napustili svi ostali osim hrvatskih Srba, te da on zapravo zastupa i može zastupati samo hrvatske Srbe, koji mogu ostvarivati svoje životne interese ponajprije u suradnji s Hrvatima.

Na izborima za Narodnu skupštinu u rujnu 1927. HSS je izborila 63, a Samostalna demokratska stranka 23 zastupnička mandata. Budući da su i Radić i Pribićević držali da je hrvatsko-srpska politička suradnja moguća i potrebna, oni su se nakon tih parlamentarnih izbora počeli politički približavati. Najzad, njihove su političke stranke 10. studenog 1927. stvorile političko-djelatni savez pod imenom Seljačko-demokratska koalicija (SDK). Kao predsjednici svojih stranaka, Radić i Pribićević bili su i ravnopravni predsjednici te koalicije.

Hrvati su u Kraljevstvu (Kraljevini) SHS sudjelovali - u manjem broju - i u drugim političkim strankama: u Hrvatskoj stranci prava, Hrvatskoj zajednici, Hrvatskoj pučkoj stranci, Hrvatskoj federalističkoj seljačkoj stranci, te u Narodnoj radikalnoj, Demokratskoj i Samostalnoj demokratskoj stranci, kao i u Komunističkoj partiji Jugoslavije, koja, nakon zabrane, djeluje ilegalno.

Koliko je vladajućem velikosrpskom režimu u Kraljevini SHS bila politički nepoćudna HSS pokazao je i atentat 20. lipnja 1928. u Narodnoj skupštini u Beogradu. Zastupnik srbijanskih radikala, Puniša Račić, blizak s kraljevim dvorom, za trajanja skupštinske sjednice pucao je iz pištolja u hrvatske zastupnike u njihovim zastupničkim klu-pama te ubio dvojicu: Pavla Radića i Đuru Basaričeka, i ranio trojicu: Stjepana Radića, Ivana Pernara i Ivana Grandu. Od posljedica ranjavanja Stjepan Radić umro je 8. kolovoza 1928.

Zbog tog u dotadašnjoj parlamentarnoj povijesti europskih zemalja neviđenog barbarskog čina nastale su velike prosvjedne demonstracije širom Hrvatske. Režimski su žandari u Zagrebu ubili tri demonstranta i ranili više desetaka ostalih sudionika u tim demonstracijama. Predstavnici niza hrvatskih društava prekinuli su otada svaku vezu s Beogradom. A zastupnici hrvatske Seljačko-demokratske koalicije zaključili su da neće sudjelovati u daljnjem radu Narodne skupštine, da prekidaju svaku suradnju s političkim strankama koje podržavaju srbijanski hegemonizam i da će se boriti za novo državno uređenje koje će osigurati potrebnu ravnopravnost svih udruženih zemalja i naroda.

Ubijeni hrvatski zastupnici, kao i umrli Stjepan Radić, sahranjeni su u zasebnoj počasnoj arkadi zagrebačkog groblja na Mirogoju kao narodni tribuni i mučenici. U njihovim sprovodima sudjelovalo je po više od sto tisuća ljudi iz svih krajeva Hrvatske. Nakon smrti Stjepana Radića, novi predsjednik HSS postao je Vlado Maček.

Videći u državi napetost zbog neriješenih nacionalnih pitanja i socijalnih problema kao i zbog velikosrpskog hegemonizma, kralj Aleksandar mislio je da će se napetost ublažiti ako se vlast još više centralizira i pojača

državna represija. Stoga je 6. siječnja 1929. izveo udar i uveo otvorenu diktaturu: ukinuo je ustav, raspustio Narodnu skupštinu i zabranio rad narodnosno orijentiranih političkih stranaka i društava. Država se dotad, od 1921. do 1929. zvala Kraljevinom SHS i bila podijeljena na 33 oblasti. Otada 1929. nazvana je Kraljevinom Jugoslavijom, a teritorijalno je podijeljena na 9 banovina. One su još više razmrvile pojedine nacionalne teritorije. Nacionalne posebnosti nisu priznavane, pa su bila zabranjena i nacionalna obilježja (grbovi, zastave, himne). Jedino je, uz jugoslavensku zastavu ostala srpska zastava jer je ona bila i zastava srpske pravoslavne crkve.

Agrarna reforma, započeta 1919., a dovršena 1931., nije bila poticana samo političkim, gospodarskim i socijalnim razlozima, nego i nacionalnim, velikosrpskim tendencijama. Putem agramne reforme i kolonizacije velikosrpski hegemonisti naselili su velik broj Srba na hrvatska područja, gdje ih je ranije bilo malo ili gdje ih uopće nije bilo.

Od početka monarhističke diktature u Kraljevini Jugoslaviji (1921.) režimski su organi (policija, žandari, sudovi) nemilosrdno progonili Hrvate. Za te organe Hrvati su bili protivnici monarhije i urotnici protiv režima (separatisti). Zbog toga se Hrvate svuda sumnjičilo, uhodilo, olako ih se optuživalo, zlostavljalo i u sudovima drakonski kažnjavalo. Uhićeni su Hrvati u istražnim zatvorima bili toliko fizički mučeni da su u tim mukama priznavali i sve ono što im je imputirano. O tim torturama ostavio je potresne zapise tadašnji uhićenik Stipe Javor, Hrvat, koji je za izdržavanja zatvorske kazne i umro. Prema nalogima režimskih organa izvedeno je i niz atentata na pojedine Hrvate. Tako je u veljači 1931. u Zagrebu oduzet život hrvatskom domoljubu i povjesničaru Milanu Šufflayu. Književnik Mile Budak napadnut je u Zagrebu u lipnju 1932., ali uspio je preživjeti taj napad.

Među uhićenima bio je i Svetozar Pribićević. Njega su režimski organi, nakon uhićenja, internirali u selo Brus ispod Kopaonika. Bolesnom i od dugotrajnog štrajka gladu iscrpljenom Pribićeviću je, uz zauzimanje čehoslovačkog predsjednika Masaryka, bilo radi liječenja 1931. dopušteno da ode u inozemstvo. Kao politički emigrant Pribićević je i umro u tudini (1936.). Tamo je - tri godine prije smrti - objavio knjigu 'Diktatura kralja Aleksandra'. Kritizirajući kraljev režim u toj knjizi, Pribićević je isticao da se tadašnja jugoslavenska kriza može riješiti samo ukidanjem monarhije te stvaranjem republike i federacije. Govoreći o hrvatskim otporima kraljevskom, velikosrpskom režimu, on je upozoravao da će Hrvati pošto-poto ustrajati u svojoj nacionalno-političkoj borbi. Svoje upozorenje on je u toj knjizi izrazio ovako: 'Na svijetu nema te snage koja može slomiti hrvatsku misao. Prije će se planina Velebit srušiti u more i Drava i Sava presušiti nego će se Hrvati odreći svojih težnji koje sačinjavaju čuvanje i nesmetan razvoj njihova individualiteta'. Pribićevićev primjer na svoj je način i tragičan i poučan. Isprva je služio velikosrpskom režimu koji je tlačio druge, a najposlije i je sam postao žrtvom tog režima.

Modern Age

Plastics Inc.

Custom Plastic Fabrication & Machining
Specilizing in Acrylics:

- Designing
- CNC Machining
- Computerized Vinyl Signs
- Point of Purchase Displays
- Optical Displays
- Acrylic Furniture

- Projektiramo po Vašim osobnim specifikacijama
- Izrađujemo Acrylic namještaj
- Stalci za novine, tace za serviranje, rame za slike itd.

For more information call:
Stan Trtanj, Ivan Hajsan or Bob Galamaga
Tel: (416) 675 2955, Fax: (416) 675 2965
50 Fasken Dr. Units #2, 3, 4, 5
Etobicoke, Ontario, M9W 1K5

RAZGOVOR S DR. IVANOM ČIZMIĆEM

Povjesničar dr. Ivan Čizmić imao je rijetku čast da knjigu "Od Jadrana do jezera Erie: povijest Hrvata u Clevelandu", koju je na engleskom jeziku napisao u suradnji s Ivanom Miletićem i dr. Georgom J. Prpićem, nedavno bude predstavljena i u američkom Kongresu. Zasluga je to kongresmena hrvatskog podrijetla Dennisa J. Kucinica, koji je tom prilikom istaknuo da je ta knjiga poželjni model istraživanja uloge pojedinih etničkih zajednica u stvaranju SAD-a. Dugogodišnje Čizmićevo bavljenje dijasporom bit će u prvoj polovici iduće godine zaokruženo i kapitalnim projektom "Iseljena Hrvatska", u kojoj su mu koautori dr. Vlado Šakić, dr. Josip Jurčević i Marin Sopta, a izdavač "Golden marketing".

* Objasnite nam, najprije, kako je uopće došlo do realizacije knjige o Hrvatima u Clevelandu?

- Taj projekt ima vrlo interesantnu pretpovijest. Još 1987. njemački je profesor Dirk Hoerder sa sveučilišta u Bremenu pokrenuo opsežni međunarodni projekt koji je trebao pokazati kakva je sudbina integracijskih procesa, budući da se i ta zemlja suočila s pitanjem budućnosti osam milijuna stranih radnika. Kao poželjni je primjer uzet upravo američki Cleveland, gdje su se ti integracijski procesi zbivali još od kraja 19. stoljeća. Zato je okupljena srednjoeuropska istraživačka ekipa u kojoj su, uz mene, bili i po jedan slovenski, češki, slovački, poljski i mađarski povjesničar. Pet mjeseci istraživali smo po arhivima u Clevelandu, a i u svojim matičnim zemljama, te se više puta sastajali da usporedimo rezultate i uobičajimo koncept zajedničke sinteze.

* Gdje i kada je objavljeno to ambiciozno istraživanje?

- U tome je poanta. Projekt se ubrzo pokazao neostvarivim. Povijest je iz vidika svake od tih etničkih zajednica izgledala bitno drukčije. Primjera radi, mađarski su doseljenici 1902. u Clevelandu pokušali podići spomenik svom velikodržavnom ideologu Lajosu Kossuthu. To je izazvalo revolt svih slavenskih zajednica, pa i masovnu tučnjavu, kojom je spriječeno njegovo svečano otkrivanje. Suočivši se sa suprotnim viđenjem tih i sličnih zbivanja, mađarska je predstavica prva odustala od projekta. Zatim su na našim sastancima uslijedile polemike oko Tomáša Masaryka, zagovornika velikočeške ideje na račun Slovaka, koji se zamjerio i Hrvatima i Slovincima jer je američkim diplomatima 1918. tvrdio kako u južnoslavenskoj državi mora biti osigurana srbijanska dominacija.

Jasno, bilo je i niz drugih otvorenih pitanja. Posljedica je svega toga bila da je projekt, za koji je profesor Hoerder pretpostavljao da će dokazati multietničku harmoniju, neslavno propao. Čak me voditelj tada napao da inzistiram na tezi o etničkim sukobljavanjima, a ja sam mu dokazivao da se i Njemačka zbog vlastite budućnosti mora suočiti s činjenicom da se te razlike ne mogu samo tako "istopiti". Zajednički tekst nikada nije napisan, a ja sam desetak godina kasnije svoja istraživanja iskoristio da bi zajedno s Miletićem i Prpićem nakon dodatnih istraživanja ovdje u Hrvatskoj uobličio opsežni projekt "Od Jadrana do jezera Erie", što su Hrvati u Clevelandu svesrdno pomogli i naširoko ga promovirali. Osim kongresmena Kucinica, svakako treba spomenuti i doprinos urednika knjige Slavka Katića.

* U Vašoj se knjizi iz svih kutova, od politike i socijale do crkve i kulture, istražuje jedna iseljenička zajednica. Hoćete li taj recept primijeniti i na najavljeni projekt iseljene Hrvatske? Kome će potonja knjiga biti namijenjena?

- Dobro bi bilo kada bi se na isti način što prije istražile barem zajednice u Torontu i Sydneyu, koje su, uz onu u Clevelandu, najviše utjecale na integracijske procese među hrvatskim iseljeništvom. No, to je mikropovijest koja nam jako nedostaje, a za projekt cjelokupne dijaspore nužna nam je pomoć hrvatskih zajednica diljem svijeta. Prilično smo toga već osigurali, tako da će naša knjiga biti pionirsko djelo u uobličavanju povijesti iseljenih Hrvata od samih početaka, dakle još od turskog doba, pa sve do naših dana.

Knjiga koju pripremamo bit će sadržajno iscrpna i vrlo bogata ilustracijama, a ima dva osnovna cilja. Jedan je da se hrvatsko iseljenišтво upozna i međusobno, jer su iseljenički valovi išli u raznim vremenima na različite kontinente. Drugi je naš cilj da i mi u Hrvatskoj napokon dobijemo knjigu koja će biti i svojevrsni udžbenik i priručnik svima onima koji se zanimaju za pitanja iseljenništva. Na povijesnim odsjecima hrvatskih fakulteta danas, nažalost, nema ni katedre ni posebnog kolegija koji bi osposobljavao buduće povjesničare za bavljenje iseljeničkim temama. Tim se pitanjima bave isključivo pojedini instituti, mahom Institut za migracije i narodnosti i Institut Ivo Pilar, što znači da postoji ozbiljan problem kako da se znanstvene spoznaje prenesu i na širu čitalačku publiku.

* Dojam je da su mnogi segmenti djelovanja iseljenništva prilično

mistificirani, i to ne samo oni politički. Postoje, primjerice, razne teorije o broju Hrvata izvan domovine. Kako to razriješiti?

- Nedostatak temeljnih istraživanja doista je morao dovesti do svakovrsnih licitiranja, što je obično koristilo i u dnevopolitičke svrhe. Time se kao autorski tim još nismo bavili, ali zasigurno ću inzistirati na znanstvenim kriterijima. Naime, u javnosti se spominju brojke od 4,5 pa čak i šest milijuna hrvatskih iseljenika, što je doista pretjerano. Po mojim spoznajama, Hrvata svih generacija u izbjeglištvu ima oko 2,5 milijuna, što je također mnogo u usporedbi s njihovim ukupnim brojem. Pod tim podrazumijevam one koji su svjesni svojih etničkih korijena, iako većina njih odavno nisu hrvatski državljani. Uzmimo kao primjer baš kongresmena Kucinica, koji je etnički Hrvat treće generacije, a svoju je karijeru gradio kao tipični Amerikanac. Takvim se i osobno smatra.

Postoje i druge mistifikacije. O Hrvatima se govori i kao o Columbovim momarima, kao i članovima nekih drugih slavni istraživačkih mislija, što je moguće, ali potpuno nedokazano, na što ćemo u knjizi također upozoravati.

* Ozbiljno je pitanje, s kojim ste se suočili i u knjizi o Clevelandu, kako predstaviti odnos iseljenništva prema NDH, s obzirom da ono uglavnom živi u zemljama koje su bile članice antifašističke koalicije?

- Moramo krenuti od spoznaje da su Hrvati sve do 1990. bili politički emigranti, dakle i u Austro-Ugarskoj i u obje Jugoslavije. To znači da su bili u sukobima sa svim režimima koji su se izmjenjivali u njihovoj matici. Već je iz toga razumljiva njihova stalna okrenutost državotvornim idejama. Ideologije i stranačke politike nisu ih pretjerano zanimale. Usporedbe radi, Vladka Mačeka i Franju Tuđmana nikada nisu shvaćali kao stranačke lidere, već isključivo kao vođe hrvatskog nacionalnog pokreta. Tako je i nastanak NDH protumačen kao oživotvorenje državotvornih snova, što nije imalo puno zajedničkog sa slavljenjem ustaškog režima, pogotovo nakon što se uvidjelo kako ta država funkcionira. S druge strane, među Hrvatima su uspješno djelovali i brojne antifašističke i ljevičarske organizacije. Svi će oni u knjizi dobiti svoje adekvatno mjesto.

* Što je, međutim, s poslijeratnim proslavama 10. travnja u SAD-u i drugim zemljama?

- Treba znati da je nakon Drugog svjetskog rata na Zapad otišlo više desetaka tisuća političkih emigranata, koji su donijeli novi polet hrvatskom iseljeništvu, ali su istovremeno bili i radikalni protivnici i jugoslaštenstva i komunizma. Njihov se bunt, uz obranu ličnosti nadbiskupa Stepinca, očitovao i u proslavama 10. travnja, i to u svim zapadnim zemljama. Kako su im izborni glasovi ovisili i o hrvatskoj zajednici, u SAD-u je, recimo, većina tamošnjih gradonačelnika, kongresmena i senatora također nazočila tim proslavama ili im je slala pozdravne telegrame, uključujući i kasnijeg američkog predsjednika Ronalda Reagana. Ni na tim se obljetnicama nije veličao Pavelićev režim, već se pričalo o stoljetnoj borbi za hrvatsku državu, a zbivanja između 1941. i 1945. su uglavnom preskakana. Dakle, zapadni se političari iz sasvim pragmatičnih razloga nisu bavili analizom 10. travnja, jer im je odgovaralo antikomunističko raspoloženje hrvatskog iseljenništva. Političari se nisu pojavljivali samo kad je jugoslavenska diplomacija upućivala službene proteste, ali proslave i nadalje nisu zabranjivane.

* Jeste li naišli na bilo kakva osporavanja potrebe izdavanja te sinteze o hrvatskom iseljeništvu?

- Ne, svi oni koji su upoznati s temom, i znanstvenici i političari, daju nam potporu. Međutim, nakon objavljivanja moglo bi se nametnuti jedno vrlo aktualno političko pitanje. Naime, kad se pobroje sve zasluge iseljenništva za razvoj državotvorne ideje, pomalo se besmislenim čine današnja stranačka razračunavanja oko zastupljenosti iseljenih Hrvata u Saboru. Na te se zastupnike isključivo gleda kao na produženu ruku HDZ-a. Da je naša knjiga ranije objavljena, zacijelo bi među hrvatskim političarima bilo manje onih koji bi na tu listu gledali samo uskim stranačkim očima. Time se ne lobira za broj tih zastupnika, niti model njihova izbora, ali bi trebalo imati na umu da barem u vlastitoj državi nije mudro s iseljeništvom rušiti stoljetne mostove.

(Večernji list)

Širite HRVATSKU ISKRU

Damir Borovčak: Hello Toronto - ovdje Zagreb

SV. MARKO POD OKUPACIJOM

**Račanova vlast odlučila je zbrisati prosvjednike s Trga Sv. Marka, koji-
ma očito ne želi vratiti njihova prava. Račan i Lučin odlučili su vježbati
specijalce brutalnim obračunom na "jogurt-teroristima"**

BRZI ZABORAV

Početkom prošle godine digla se velika medijska prašina, kada je eksplodirala bomba na Mirogoju, podno spomenika NOB-a. Uz Račana i Mesića žestinu u izjavama vježbali su razni Pusići, Fumići, Pupovci i Šuvari. Zoran Pusić, predsjednik Odbora za ljudska prava izjavio je kako su to "desničarski krugovi" iz "iste ekipe terorista, kao i za napr. ubojstvo Milana Levara". Ivan Fumić, predsjednik Saveza antifašističkih boraca, povezo je napad s "prošlom hadezeovom vlašću i predsjednikom Tuđmanom koji se okružio ekstremnim desničarima". Predsjednik SRP-a Stipe šušar izjavio je kako je to djelo "još jedno u nizu terorističkih obračunavanja ustaške bande..."

Zatim izjava Mesića, koji je ustvrdio kako je to "ista ekipa koja je i do sada minirala po Zagrebu" a koju "bivša vlast nije ih htjela proce-
suirati." A Račan je zaključio: "To nije čin koji je uperen samo protiv
žrtava fašizma nego i protiv demokracije i stabilnosti u Hrvatskoj".

Prije par dana u Vukovaru se dogodio pravi ratni, razorni, bombaški napad na kuću vukovarskog gradonačelnika Vladimira Štengla. Čistom srećom bez ljudskih žrtava. No zato se, vraćaju slike ratnog straha, razaranja i smrti, upamćene pjesmom četnika o klanju Hrvata. Bombaška poruka iz Vukovara je vrlo jasna. Taj ekstremni teroristički čin, ponovni je pucanj u Vukovar. I zato je naprosto ne-
jerojatno kako su izostale izjave onih koji su se tako oštroumno nabaci-
vali izjavama o prošlogodišnjem napadu na Mirogoju u Zagrebu. Kada se tako nešto događa u Vukovaru, gradu heroju, simbolu najnovijeg hrvatskog stradanja i suludih ratnih razaranja, i ako pri tom nema izja-
va Pusića, Fumića, Šuvara, Pupovca, pa niti hrvatskog predsjednika, onda je to doista ljudski odvratno. Samo je Račan u kamere HRT-a vrlo jednostavno izjavio: "To je kriminalan čin". Barem na znanje, dok se bombaški napad svugdje u svijetu smatra teškim terorizmom i pos-
tupa adekvatno tome, to se u slučaju hrvatskog Vukovara zove po pre-
mijeru samo običan kriminal. Vukovarski događaji, i sadašnji i prijašnji, kao i sve ostalo što čini sjećanje na pobjedničke dane obrane i nacionalnog ponosa, namjerno se programira na brzi zaborav.

JORAS KAO DAR

Nakon Račanove neumjesne diplomacije sa Svilanovićem, glede oružanog incidenta na Dunavu, ponavlja se bezličnost njegovih poli-
tičkih poteza. Rješavanje razgraničenja sa Slovenijom u dnevnom tisku oštro se kritizira. U Večernjem listu od 7. rujna primjerice stoji komentar s naslovom "Prešlo i granicu dobrog ukusa". Tu se rasčla-
njuju Račanovi neprincipijelni potezi oko susreta s Dmovšekom. Povodom slučaja politikanta Joška Jorasa, koji se već cijeli niz godina podsmijehava hrvatskim vlastima, novinarka se pita "zašto je Joras uhićen baš u trenutku eskalacije hrvatsko-slovenskog spora" i dalje nastavlja "otkad je Joras pušten iz zatvora, o tome prvi doznaje premi-
jer susjedne zemlje, i to od hrvatskog premijera..." čak i Jorasov odv-
jetnik negoduje što politika odlučuje o bilo čijoj slobodi, te Jorasovo puštanje povezuje s telefonskim razgovorom Račana i Dmovške!

Već je uobičajena praksa da Račan uoči susreta sa Slovencima uvi-
jek dolazi s nekim darovima. Tako je napr. prigodom prvog odlaska u Sloveniju, na početku svog manadata, vratio Slovencima njihov vojni kombi s kompletnom špijunskom opremom vrijednom oko 2 milijuna njemačkih maraka. To je vozilo s tročlanom špijunskom posadom bilo uhvaćeno na špijunskom zadatku, dva kilometra unutar Hrvatske u Međimurju, još za vrijeme hadezeove vlasti. Prilikom primopredaje, Slovenci su se na granici još i birokratski posprdavali, tražeći od hrvatske strane dokumente u svezi registracije i uvozne dozvole. Hrvatska je zatim velikodušno ponudila Slovencima na Svetoj Geri zajedničko uređenje bivše JNA vojarne u planinarski dom. No sloven-
ska vojska, niti nakon 11 godina okupacije tog dijela hrvatskog tla, ne pomišlja na dobrovoljni odlazak, isto kao što slovenska vlast odbacu-
ju svako pitanje o hrvatskim štednim ulozima u Ljubljanskoj banci.

Nakon posljednjeg bezveznog i diletantskog susreta Račana i

Dmovške u Zagrebu, na kojem nisu riješene učestale provokacije slovenske policije i ribara u hrvatskom moru, hrvatski ribari u Istri oštro prosvjeduju. "To je kapitulacija ... Privremeni režim na moru zapravo je legaliziranje krivolova slovenskih ribara u hrvatskom moru. U ovom trenutku Hrvatska nije za Istru ..." - bio je komentar Danila Latina, člana ribara - pregovarača. A Daniel Kolec, predsjednik ceha ribara Bujštine je dodao: "Razočaran sam Račanom i zaključcima nje-
gova razgovora s Dmovšekom".

JOGURT - TERORISTI

U takovom ozračju nije niti čudo ako na premijera koji tako skrbi o obrani hrvatskih interesa, poleti kakav jogurt ili trulo jaje. A poslije susreta s Dmovšekom, upravo se to i dogodilo. Pred Banskim dvorima već 6 mjeseci prosvjeduju obespravljeni i neraspoređeni hrvatski policajci, kojima je ova vlast na sramotan način oduzela posao, uz to ih i ponizila. čekaju cijelo vrijeme odgovor vlade na svoje opravdane zahtjeve u vremenski najdužem prosvjedu protiv ove vlasti. Istovremeno su u hrvatskoj policiji ostajali i primani novi policajci srpske nacionalnosti, čak bez adekvatne naobrazbe i stručne spremlje, o čemu je u nekoliko navrata izvještavao hrvatski tisak. Pri svemu tom popuštaju živci, pa je tako razriješeni polica-
jak Zvonko Lovrenčić, već drugi puta bacio na Račana jogurt i jaja. Nije ga pogodio, no to je bio povod da istu noć pokrene stotinjak specijalaca na prosvjednike. Račanova vlast odlučila je zbrisati prosvjednike s Trga Sv. Marka, kojima očito ne želi vratiti njihova prava. Iako su prošlih tjedana mirno promatrali nasrtaje na hrvatski državni suverenitet u Podunavlju i obalama Istre, ovom zgodom Račan i Lučin odlučili su vježbati specijalce brutalnim obračunom na "jogurt-teroristima". U noći 11. rujna, na prvu obljetnicu najzločudnijeg terorističkog napada u Americi, i uopće u svijetu, pokušalo se uhićenje prosvjednika na Markovom trgu. Narneću se zato sumome usporedbe i asocijacije. Na TV- vijestima prikazane su snimke uhićenja zapovjednika policajaca prosvjednika Filipa Lacića. Bivši zapov-
jednik Policijske postaje u Bjelovaru, obespravljeni Lacić, naočigled svojih kolega prosvjednika najgrublje je zaskočen i u žestokom opiranju ipak uhićen. Tom prigodom nanijeto mu je više težih povreda, iščašena mu je desna ruka u ramenu, te je završio u Traumatološkoj bolnici. Preostali poli-
cajci prosvjednici povukli su se i zabarikadirali bez hrane i pića u kapelicu crkve Sv. Marka. Vlada je objavila da je prosvjed završen, a crkva Sv. Marka ostala je pod okupacijom. Pravo, ciničko, lice pokazao je komu-
nistički aparatčik, umišljeni veliki premijer, s izjavom o lijepim i ružnim trenucima s prosvjednicima i kako mu je žao. I tako, u očaju, pred kraj man-
data, Račanova neokomunistička vlast započinje eru nove demokracije u Hrvatskoj. Ta vlast zabranjuje daljnje prosvjede i okupljanje pred ulazom u Vladu na Trgu Sv. Marka. Ostaje samo pitanje hoće li Hrvati i nadalje moći dolaziti u crkvu Sv. Marka ili će se i okupljanje vjernika smatrati prosvje-
dom.

Damir Borovčak
damir.borovcak1@zg.tel.hr

Preporučujemo Vam.....

PETER DONKO & ASSOCIATES, OPTOMETRIST

EYE EXAMINATIONS
DESIGNER GLASSES & CONTACTS
LASER VISION CONSULTATION
NEW PATIENTS & WALK-INS WELCOME
OPEN EVENINGS & SATURDAYS

EYE
HEALTH
IS IMPORTANT

Located in the Medical Centre, Woodbine Mall
500 Rexdale Bl., Tel (416) 674 1165

Hrvatska glazba: HRVATSKI SKLADATELJ IVAN ZAJC

Rijetka je pojava u novijoj kulturnoj povijesti da jedna umjetnička ličnost ovlada kroz puna četiri desetljeća glazbom jednog naroda, kao što je bio slučaj sa skladateljem Ivanom Zajcom, po kojem je razdoblje hrvatske glazbe od 1870. do 1916. prozvano njegovim imenom.

Rođen 3. kolovoza 1831. na Rijeci, Ivan Zajc je već u petoj godini počeo učiti glasovir i violinu, a u dvanaestoj skladati i javno nastupati. Sve su to bili znakovi da će se mladić posvetiti glazbi a ne pravu, kako je otac, vojni kapelnik, želio. I zaista, Zajc s očevom privolom odlazi 1850. na Konzervatorij u Milano, noseći svojih prvih dvadeset opusa.

Kao učenik istaknutih talijanskih kompozitora i pedagoga S. Ronchetti-Montevitija, L. Rossija i A. Mazzucata Zajc je vrlo ozbiljno prionuo studiju. O tome govore različita priznanja, nagrade i izvedbe njegovih djela, a naročito ponuda koju je dobio 1855. po završetku studija da ostane u Milanu. No Zajc kome su u međuvremenu umrli roditelji vraća se na Rijeku, gdje razvija živu djelatnost kao učitelj Filharmonijskog društva, dirigent tokom opernih sezona i kompozitor. Čini se, međutim, da Zajcu nije odgovarala mediteranska klima, i on nakon dulje bolesti odluči naći pogodnije mjesto boravka. Iako je i nadalje postojala vjerojatnost da dobi-
je zaposlenje u Milanu, on je odabrao kao novo boravište Beč, u uvjerenju da će njegova glazba više odgovarati ukusu toga grada.

U svojoj se nadi Zajc nije prevario i osam bečkih godina (1862-1870) bilo je u znaku njegovih operetnih uspjeha. Premda su tada Bečom vladale melodije Straussa, Supea i Millöckera, Zajc se ubrzo afirmirao, pa su njegova djela vedrog muzičkog kazališta, "Momci na brodu", "Fritzi-Putzli", "Lazaroni iz Napulja" i druga, a posebno komična opera "Boissijska vještica", stekla veliku popularnost.

Stupivši međutim u Beču u krug Slavena oko hrvatskog akademskog društva "Velebit", u kojem su se okupljali mladi hrvatski rodoljubi August Šenoa, Franjo Marković i drugi, Zajc se odjednom našao pred alternativom biranja između svjetske slave operetnog skladatelja i teže i odgovornije dužnosti u domovini. Pod utjecajem biskupa J. J. Strossmayera i pjesnika Petra Preradovića i Ivana Trnskog on odluči prihvatiti ovo drugo. Tako je Ivan Zajc početkom 1870. došao u

OPERA "NIKOLA ŠUBIĆ ZRINSKI"

Povijesnu podlogu glazbene tragedije u tri čina (osam slika) "Nikola Šubić Zrinski" predstavlja pogibija Nikole IV. Zrinskog 7. rujna 1566. u Sigetu (1). Libreto za ovo najuspješnije Zajčevo scensko djelo, koje se od 1876. do danas zadržalo na repertoaru, napisao je Hugo Badalić prema njemačkoj drami Theodora Körnera.

Sadržaj opere. Na osvajačkom putu u Beč sultan Sulejman Veliki želi zauzeti Siget i zarobiti hrvatskoga bana Nikolu Zrinskog. Banova žena Eva i kći Jelena, koje nisu htjele na vrijeme otići iz utvrđenog grada, opraštaju se, spremne zajedno s junacima dočekati tursku navalu. Zrinski i njegovi vojnici zaklinju se da će radije poginuti nego se predati. Po dolasku turske vojske pod Siget, sultan šalje velikog vezira pašu Mehmeda Sokolovića da nagovori bana na predaju. Zrinski to odlučno odbija, sprema se na obranu i u prisustvu velikog vezira pali vanjski bedem. U međuvremenu umire sultan, ali Sokolović to taji pred turskom vojskom, te oni jurišaju na zidine. Eva i Jelena sklonile su se u podzemlje. Jelena sanja o svojoj svadbi s Lovrom Juranićem. Uto dolazi Juranić i na njezinu je molbu ubija, kako ne bi dopala ropstva. Opor Zrinskog i njegovih vojnika sve je bezizgledniji, jer je turska vojska daleko brojnija (2). Kad više ne mogu odoliti neprijateljskim navalama, sigetski junaci otvaraju vrata grada i jurišaju među turske vojnike. Opera završava živom slikom, apoteozom junaštva i pobjedi.

Na temelju toga sadržaja Zajc je stvorio najpopularnije djelo naše glazbene romantike koje je u svoje doba odigralo značajnu ulogu u kulturno-političkoj povijesti i postalo simbolom rodoljubnog zanosa u borbi hrvatskog naroda protiv tuđinske vlasti. U vrijeme postanka, pa i još dosta dugo poslije, opera "Nikola Šubić Zrinski" je i u glazbenom pogledu, naročito svojom zanatskom zrelošću, predstavljala za našu sredinu neobično visok domet. Premda je Zajc u nedostatku izvorne stvaralačke invencije očito povodio za talijanskim opernim uzorima, te nije ulazio dovoljno u psihološko produbljivanje likova, i premda je mjestimice pretjerao u primjeni scenskih efekata, on je napisao i stranice na kojima se nedvojbeno odrazilo njegovo majstorstvo, posebno u tretiranju vokalnog stavka. S te strane se pokazao dostojan učenik talijanske operne tradicije.

Jedna od najpoznatijih arija iz opere je romanca Zrinskog u drugom činu, u kojoj je Zajc s pomoću pjevnice linije izrazio duševno uzbuđenje

Zagreb, gdje je postao direktor novo osnovane Opere i preuzeo vodstvo na školi Hrvatskog glazbenog zavoda. Na prvoj je dužnosti djelovao do 1889, kada je Opera zbog skučenih financijskih prilika prestala na neko vrijeme djelovati, dok je na školi bio sve do 1908.

Uz veliku aktivnost koju je Zajc pokazao kao dirigent i učitelj, on je u Zagrebu razvio i rijetko veliku energiju kao kompozitor te je napisao gotovo tisuću opusa (od op. 234 do op. 1202)! Među njima su opere "Mislav", "Ban Leget", "Nikola Šubić Zrinski", "Lizinka", "Pan Tvardovski", "Zlatka", "Kraljev hir", "Prvi grijeh", "Primorka", "Galileo Galilej" i "Armida", operete, brojne kantate, pjesme i zborovi, koncertna i komorna djela i radovi sa svih područja glazbenog stvaralaštva.

Zajcu kao kompozitoru uzor je bila talijanska opema škola, osobito njen veliki predstavnik Verdi. U tom smislu njegov se umjetnički ideal nije držao linije zacrtane u prethodnom razdoblju ilirskim pokretom, koji je smatrao da jedino folklor može biti temelj hrvatske umjetničke glazbe. No Zajčeva nepresušna invencija, uvijek bujna i svježja, uz široko i pouzdano znanje stvorila je vrijedna djela od kojih mnoga mogu još i danas izdržati i najstrožiju kritičku ocjenu. Uz to, istini za volju, treba konstatirati da on nije ravnodušno prolazio mirno našega narodnog stvaralaštva, te je zapažajući spoljašna obilježja hrvatske melodike nastojao primijeniti u svojim radovima. Ali Zajc je bio odgojen u sasvim drugačijoj atmosferi, te nije mogao prokuknuti u suštinu naše narodne glazbe. Zbog toga, unatoč sticanju rodoljubnih elemenata, osobito u izboru tekstova za brojne patriotske skladbe, pjesme, zborove, kantate i opere, on nije uspio ostvariti nacionalni glazbeni izraz, te se takvi pokušaji ograničuju uglavnom na vanjsku omamentiku.

Glavno značenje Ivana Zajca sastoji se u tome što je on u vrijeme kad je u Hrvatskoj vladala potpuna muzička stagnacija stvorio hrvatsku operu sa suvremenim repertoarom, i što je svojim djelovanjem kao učitelj pridonio suzbijanju diletantizma koji je do tada cvjetao. A to provesti nije bilo ni jednostavno ni lako.

Ivan Zajc je umro 16. prosinca 1914. u Zagrebu. U svojoj starosti on je mogao vidjeti buđenje novih snaga koje će hrvatsku glazbu dovesti na visoku umjetničku razinu, na kojoj se ona danas nalazi.

glavnog junaka, njegovu herojsku odlučnost, kao i saznanje da će ipak podlegnuti snažnijem neprijatelju. Od ostalih glazbenih motiva ističe se koralna melodija na kojoj je Zajc izgradio potresan duet Zrinskog i Eve u posljednjoj slici, zatim poletna melodija zakletve u trećoj slici i drugo. No, među svim uspješnim mjestima vrhunac predstavlja popularni zbor "U boj, u boj", koji je pridonio ne samo širokoj popularnosti opere, nego je odigrao i značajnu ulogu u borbi Hrvata za političku slobodu i nezavisnost.

Vjeran svom stilu, Zajc ni operu "Nikola Šubić Zrinski" nije izgradio na elementima narodne glazbe. Pojedinačni tehnički postupci u tom pravcu ipak pokazuju da je on želio pridonijeti nacionalnom obilježju. Zbog toga je hrvatska građanska klasa u posljednjim desetljećima 19. i početkom 20. stoljeća u toj operi vidjela oživotvorenje svojih političkih težnja, te je iskreno prigrlila.

Prof. dr Krešimir Kovačević

- (1) Szigetvar u Mađarskoj, 45 km sjeveroistočno od Virovitice.
- (2) 2.500 momaka prema 90.000 Turaka s 300 topova. (op. ed.)

Preporučujemo Vam:
Krešimir Jewellers Inc.

- specijalna izrada nakita sa hrvatskim grbom i motivima
- vjenčano i zaručno prstenje
- muške i ženske narukvice u 10K, 14K, 18K zlatu
- nudimo Vam brzi i stručni servis popravaka
- radimo procjenu nakita za osiguranja

3045 SOUTHCREEK RD. UNIT #2
MISS. ON L4X 2X4 (905) 629 8415

naših pradjedova. Svaki je ostavio svoj pečat, posebno gorak za one koji su žuljevitim rukama, po suncu i buri, pravili vina, uglavnom za gospodu, uz velike obveze i mala prava. Ovaj pojas ide uz more od rta Ploča do Konavala kod Dubrovnika, no za vinogradarsku proizvodnju najznačajniji su Pelješac, te otoci Korčula, Mljet, Vis, Lastovo, Hvar, Brač i Šolta. Tamo susrećemo vina kao što su Plavac mali, Babić, Kaštelet crni, Dobričić, te poznato hrvatsko vino prošek. To je posebno desertno prirodno dalmatinsko vino, a proizvodi se fermentacijom koncentriranog mošta od najkvalitetnijih vrsta grožđa. U vinogradu se odabire najkvalitetnije grožđe (bijelo ili cmo), zatim se suši na panju ili na kosini izloženoj suncu kako bi se postigla koncentracija šećera. Nakon toga se gniječi i preša, pa se dobiva slastan mošt sa 28 i više postotka šećera, koje provrije u aklohol jačine 15 do 16 vol.% uz ostatak neprocvrela šećera. Vino se puni u demižone ili u bocce, slaže u podrum, gdje leži godinama. Ovo tradicionalno piće koje su stari Rimljani zvali svetim vinom (vinum snatum), stoljećima je vezano za dalmatinske vinograde, njihove običaje i posebna obiteljska slavlja.

Oko Neretve nailazimo uz domaću "Plavinu" i na "Merlot crni" i "Merlot neretvanski", koji domaćini uživaju uz brodod od jegulja i u žabljim krakovima, no najčešće ga piju uz cipol s ušća Neretve.

Kad nastavimo put prema Dubrovniku "gizdavom gradu liposti vrh mnozih gradova" susrećemo "malvasiju", vino kojom Dubrovčani uvijek nazdravljaju slobodi! To se vino spominje kao prvo sortno vino na tlu naše zemlje. Mornari Dubrovačke Republike (1358.-1808.) prenosili su slavu ovog vina po morima i lukama svijeta. Legenda isto tako govori kako je Papa hvaleći ovo vino skinuo prokletstvo s Dubrovčana! (Koje prokletstvo, nisam mogla nigdje pronaći. o.u.) Marin Držić čak i slavi ovo pino svojim stihovima:

Ah, vince gizdavo, milo ti se piti,
Tebe ti je pravo do neba slaviti!
Vodice studene, meni će oprostit,
Na piru u mene nećete ni prag prit!
Med njeki ushvale kakono slatku stvar,
Pri vincu ostale slasti su za ništar!
Što e' papar ki grije i čafran veseli?
Tko vince ne pije, vazda se dreseli! (Marin Držić)
Uz malvasiju, nailazimo na "Grk", Kadarum", Plavac", "Revelin", "Bratkovina", "Cetinka" itd. Drugo vrlo poznato vino ovog kraja je

Ljudske sudbine

IZ SVIJETA NATRAG KUĆI:

OSJEČANIN VLADIMIR LUKIĆ ODBIO SVEUČILIŠNU KARIJERU U SAD-u

Dvadeset dvije su mu godine i posjetio je točno toliko zemalja. I nije želio ostati ni u jednoj! Jer i u Hrvatskoj se, kaže, može živjeti ugodno. Svu doktrinu raznih američkih, njemačkih i skandinavskih snova Osječanin Vladimir Lukić sabire u jednu rečenicu: "Svuda je onako kako si napraviš!"

Vratio se prije dva mjeseca iz SAD-a s titulom diplomiranog ekonomista. Odlučio je studirati u inozemstvu kad mu je bilo 16 godina. Kao dijete proputovao je svijet jer mu je pokojni otac radio kao trgovački predstavnik. Vladimir je tako i rođen u Nairobiju, a kaže da se zbog tog "odgoja u međunarodnom duhu" osjeća kozmopolitski. Nakon mature u Osijeku, upisao je studij ekonomije na isusovačkom Canisius Collegeu u gradu Buffalo. Država New York četiri je godine bila njegov dom.

- Nije mi život u daljini teško pao, jer sam vidio dosta svijeta. Obožavam putovanja, no samo su mi prilika za upoznavanje nečeg novog, tako stječem znanje koje mogu možda i primijeniti u nas! A jako me zanimalo i zašto se misli da je vani bolje živjeti nego u Hrvatskoj - priča Vladimir.

* I, je li bolje?

- Stvarno je svuda onako kako si napraviš! I tu su jednake i Amerika i Hrvatska i svaka zemlja. Amerikanci više od svega cijene rad. Stranci su im jako zanimljivi jer dolaze prepuni želja za znanjem i dokazivanjem. A Amerika takvima pruža priliku! No uvijek treba biti svjestan da je rad jedino što ih zanima, ne skrbe oni za osobu. Tamo sam bio nepoznanica, iako cijenjena, jedan od mnogih. A u nas je društvo prisnije - kaže V. Lukić.

"Dingač", prvo naše zaštićeno vino po Međunarodnoj ženevskoj konvenciji. Zaštitu je dobilo 1961. godine. Zemljište pod dingačem je ograničeno, kao što je ograničena i proizvodnja. Vino je tamne rubinskocrvene boje.

Na otoku Hvaru poznato je vino "Plavac", ili "Zlatan plavac", na Pelješcu "Postup", koji se proizvodi od loze dingačko-postupskog vinogorja. Na Lumbardi se proizvodi poznato vino zlatni "Grk". Panj "Grka" je snažan, rozgva okomita i prepoznatljiva, a cvijet je funkcionalno ženski, grozdovi su osredniji, nepravilni, bobice nejednake, i vrlo osjetljive na trulež. Ima dva tumačenja o nastanku imena: prvo da je loza dobila ime po starim Grcima koji su na ovo područje došli u 4. st. prije Krista, a drugo da naziv potječe od specifičnog gorkastoga okusa vina.

Na Korčuli susrećete najbolja bijela vina Pošip, Maratina, Pošip bijeli, Bratkovina, Cetinka itd.

Lastovo daje izvrsnu Maraštinu. Otok Vis se pozna po svom čuvenom vinu "Vugava" ili "Viškulja". Poznat je i "Plavac mali", "Kurtelaška", "Bogdanuša" itd.

Na Braču nema više vinogorja, nego je vinogorje čitav otok. No najznačajniji su oni okrenuti jugu i moru, pa se tako odlikuje izvanrednom kakvoćom "Bolski plavac" i "Plavac mali", uz ostala vrlo ukusna vina za one koji dobro poznaju i vole vina. Na Šolti, malom otoku s dubokim uvalama, gdje je vrlo rado boravio Marko Marulić, prvi hravtski pjesnik, poznato je vino "Šoltanski dobričić" vino posebne obojenosti, pomalo oporo i specifična karaktera. Ako je igdje bevanda odavezna, onda je ovdje.

I vraćamo se kući noseći nezaboravne uspomene na divne stare gradove, naselja uz more, jedinstvene vinogradarske terase, pjesme ribara i na užitke proživljene uz kulinarske specijalitete svakog i najmanjeg mjesta koje prati široka lepeza kvalitetnih i čuvenih bijelih i crnih vina, sa željom da se ponovno vratimo. I - živjeli! (Hrvatska vina)

Nakon napisa o izvrsnim hrvatskim vinima, moramo se vratiti u stvarnost. Velika šteta što većinu, ustvari, gotovo niti jedno od ovih izvrsnih hrvatskih vina mi ovdje ne možemo nabaviti. Pitanje je zašto?

Valentina

Haaški sud

Nastavljaju se sukobi oko ICC-a: EU odbija američke zahtjeve

KOPENHAGEN, WASHINGTON - Pozivajući se na "visoko plasirani" izvor u danskom predsjedništvu EU-a, danski dnevni list "Berlingske Tidende" objavio je kako se članice EU-a spremaju odbaciti zahtjev Washingtona da se američkim građanima da imunitet pred Međunarodnim kaznenim sudom ICC. Isti izvor tvrdi da 15 zemalja članica neće potpisati bilateralne sporazume sa SAD-om, kojim se američki građani izuzimaju iz jurisdikcije ICC-a.

Ministri vanjskih poslova članica EU, kako se najavljuje, zajedničko bi stajalište trebali definirati na neformalnom susretu u danskom gradu Helsingoeru 30. i 31. kolovoza.

New York Times navodi kako su eksperti Europske komisije u povjerljivom materijalu pripremljenom za taj sastanak ocijenili da bilateralni sporazumi kakve traži SAD nisu pokriveni člankom 98 Statuta. List navodi da je američki državni tajnik Colin Powell prošle nedjelje poslao pismo vladama europskih država u kojem sugerira ignoriranje preporuke Bruxellesa da se prije mogućih bilateralnih odgovora Washingtonu ofomni zajednički stav. Iako je State Department objavio da moguće odbijanje traženih bilateralnih sporazuma ne bi trebalo utjecati na ulazak novih zemalja u NATO, mediji podsjećaju da je američki veleposlanik Pierre-Richard Prosper u razgovoru s novinarima konstatirao da će to predstavljati pitanje o "kome će se razgovarati u kontekstu proširenja NATO-a".

Amerika je jučer uspjela dobiti trećeg potpisnika bilateralnog sporazuma - uz Izrael i Rumunjsku, to je Istočni Timor.

Večernji list 5.9.)

34 uredništva traže da Haaški sud ne prisiljava novinare da svjedoče

WASHINGTON, 27. kolovoza - Ukupno 34 uredništva pridružila su se zahtjevu dnevnika Washington Post da se njihova novinara Jonathana Randala oslobodi obveze svjedočenja u postupku protiv bosanskog Srbina Radoslava Brđanina pred Haaškim sudom, objavljuje u utorak taj washingtonski dnevnik.

"Prisiljavanje novinara da svjedoče protiv svojih izvora učinit će te izvore još manje sklonima odgovarati na novinarska pitanja, osobito u ratnim područjima", stoji u prigovoru o kojem će odlučivati peteročlano sudsko vijeće Haaškog suda.

Prigovoru uredništva Washington Posta pridružili su se, uz ostale, televizijska mreža CNN, britanski BBC, dnevnik New York Times i agencija Associated Press. Od Haaškog suda traže da novinare ne prisiljava na svjedočenje izdavanjem obvezujućeg sudskog naloga. Prigovor se ne odnosi na svjedočenja novinara koji to dragovoljno prihvate. (Vjesnik 28.8.)

U rujnu ekshumacije Hrvata iz grobnica u SRJ

ZAGREB - U rujnu i listopadu ove godine u Saveznoj Republici Jugoslaviji predstoji ekshumacija posmrtnih ostataka hrvatskih državljana pokopanih u masovnim grobnicama u Sremskoj Mitrovici (103 žrtve) i Beogradu (oko 60 žrtava), a nakon tih dviju ekshumacija pristupit će se iskapanju u na drugim lokacijama u SRJ s manjim brojem posmrtnih ostataka (Šid, Šabac, Sombor). Tako se navodi u redovitom polugodišnjem izvješću Ureda za zatočene i nestale za razdoblje od 1. siječnja do 1. srpnja ove godine, prihvaćenom na posljednjoj sjednici Vlade.

Pomaci u suradnji sa SRJ na razrješenju sudbina hrvatskih državljana nestalih u Domovinskom ratu svakako su najvažniji dosezi Ureda za zatočene i nestale. Ministar vanjskih poslova Tonino Picula je, na sjednici Vlade na kojoj je Izvješće Ureda prihvaćeno, kazao da bi ubuduće inzistiranje na suradnji o tom pitanju trebalo biti obvezna točka razgovora s jugoslavenskim vlastima.

Iako su na prvim sastancima s Uredom za zatočene i nestale predstavnici SRJ zauzimali stav da će isporučiti posmrtnu ostatke samo

onih osoba za koje se na temelju dokumentacije utvrdi preliminarni identitet, na više sastanaka dogovorena je bolja suradnja. Osim što će SRJ ustupiti svu dokumentaciju o nestalima koji su pokopani u SRJ, također će dopustiti i izuzimanje DNA uzoraka ekshumiranih kako bi se nedvojbeno utvrdio njihov identitet. Potonji proces odvjat će se uz monitoring stručnih promatrača Republike Hrvatske i zainteresiranih međunarodnih organizacija.

Na sastancima s predstavnicima Komisije Savezne vlade SRJ za humanitarna pitanja i nestale osobe, konačno je prihvaćeno i otvaranje pitanja o premještanju posmrtnih ostataka na ranije okupiranim područjima Hrvatske. Ured za zatočene i nestale nada se stoga da bi mogli biti pronađeni i posmrtni ostaci više od 200 osoba premještenih iz masovne grobnice u Tordincima na za sada još nepoznatu lokaciju.

Što se tiče konkretnije suradnje sa SRJ, u prvih pola godine utvrđen je bar preliminarni identitet većeg broja osoba koje su bile pokopane u Novom Sadu. Od 87 neidentificiranih osoba s te lokacije, njih 60 može se dovesti u vezu s oružanim sukobima. Ured za zatočene i nestale za 25 je osoba utvrdio preliminarni identitet, dok je za preostalih 35 izuzet DNA uzorak. Ti su uzorci trenutačno na obradi.

U prvoj polovini ove godine Ured za zatočene i nestale prikupio je saznanja o 48 mogućih mjesta masovnih i pojedinačnih grobnica na području Hrvatske. Kako se naglašava u Izvješću, tome je pridonio i pojačan angažman obavještajnih agencija. Na 20 od tih 48 lokacija probnim je iskapanjima potvrđeno postojanje grobnica, dok na preostalih 28 nisu pronađeni posmrtni ostaci. Od tih 20 grobnica, pet ih je masovnih. U svima njima iskopani su posmrtni ostaci ukupno 54 žrtve. Sveukupno od rujna 1995. godine, dakle od početka ekshumacija posmrtnih ostataka osoba koje se vode kao zatočene i nestale, iz 135 masovnih i većeg broja pojedinačnih grobnica ekshumirani su ostaci 3.353 žrtve. Od toga je iz masovnih grobnica iskopano 2.038 osoba, dok je 1.215 ljudi ekshumirano iz pojedinačnih grobišta. U Izvješću se navodi da je u prvih pola godine identificirano 70 osoba, pa je sveukupno utvrđen identitet za 2.745 osoba, dok su posmrtni ostaci 608 osoba privremeno pohranjeni u zajedničkim grobnicama u Zagrebu i Osijeku. Svi ti posmrtni ostaci obrađeni su klasičnim sudsko-medicinskim metodama, te im je izuzet DNA uzorak, koji je još na obradi. (Glas Slavonije 26.8.)

Milošević pokušao ukloniti tragove zločina na Kosovu

DEN HAAG/ZAGREB (Hina) - Istražitelj jugoslavenske Službe državne sigurnosti Zoran Stijović u četvrtak je u Haagu, na suđenju bivšem jugoslavenskom predsjedniku Slobodanu Miloševiću, kazao kako je tvrdnja bivšeg šefa službe državne sigurnosti Srbije Radomira Markovića da je Milošević naredio uklanjanje tragova zločina na Kosovu - autentična.

Marković je u svom svjedočenju u Haagu u srpnju kazao kako je sporna izjava dana MUP-u Srbije u 2001., koja je za tužiteljstvo jedan od najvažnijih dokaza, rezultat "slobodne interpretacije radnika državne sigurnosti" i da sadrži riječi koje on nije izgovorio. U toj izjavi, koju je potpisao, Rade Marković je opisao kako je Milošević, nakon što je na jednom sastanku u Belom Dvoru u 1999. upozoren na postojanje leševa albanskih civila na Kosovu koji bi mogli biti predmet interesa Haškog suda, naredio njihovo iskopavanje i uklanjanje tadašnjem ministru unutarnjih poslova Vlajku Stojiljkoviću. "Izjava je vjema prezentacija onoga što je gospodin Marković rekao", kazao je Stijović, koji ju je i sastavio na temelju razgovora s Markovićem u zatvoru. "Nisam ništa dodao što nije bilo rečeno", rekao je svjedok. "On je to rekao i ja sam to tako prenio", rekao je Stijović, dodajući da bi bilo smiješno pomisliti da se osobi s toliko profesionalnog iskustva, kakvo ima Marković, moglo bilo što podmetnuti u izjavi. Marković je u srpnju u Haagu relativizirao svoju izjavu tvrdeći da je govorio beogradskim istražiteljima samo o "asanaciji terena" na Kosovu. "Nitko nije tada govorio da se ti leševi trebaju transportirati bilo gdje s Kosova", rekao je tada Marković. Stijović je kazao i kako je neposredno prije dolaska u Haag bio izvrnut snažnim pritiscima da dodatno tereti Markovića, ali i da, također, negira istinitost njegove izjave. Stijović je kazao i da nije u Haag došao svjedočiti dobrovoljno, nego odlukom vlasti u Beogradu.

(Glas Slavonije 6.9.)

Hrvatska bi mogla doći pod udar SAD-a

Sjedinjene Američke Države pokrenule su proces sklapanja bilateralnih ugovora kojima se zemlje potpisnice međusobno obvezuju da svoje državljane neće ni pod kojim uvjetima izručivati novoosnovanom Međunarodnom kaznenom sudu (ICC). Pravno pokriće za sklapanje tog sporazuma SAD je pronašao u članku 98. Rimskog statuta. Hrvatska, BiH, SRJ i Slovenija Americi su iznimno zanimljive zbog velikog broja američkih vojnika koji sudjeluju u mirovnim operacijama ili se logistički koriste ovim područjem.

Kad očekujete službeni odgovor hrvatskih vlasti na uručen zahtjev za sklapanjem sporazuma o neizručenju američkih državljana ICC-u?

- Hrvatska se Vlada ne namjerava žuriti s odlukom. Mi nismo zadali nikakav rok, iako smo rekli da bismo odgovor voljeli imati što prije, dakle, čim Vlada bude spremna.

Hoće li SAD povezati pitanje bilateralnog sporazuma oko ICC-a s rješavanjem pitanja Prevlake?

- Ne vidim nikakve veze između ta dva pitanja. Naš je stav da misija UN-a treba biti zaključena i na tome radimo u New Yorku. Za zadnje rasprave u srpnju misija je produljena tri mjeseca, umjesto šest, kao dosad. Nema daljnje potrebe za tom misijom jer ne postoji prijetnja međunarodnom miru i sigurnosti. Sada postoje dobri i solidni diplomatski odnosi između Hrvatske i SRJ koje mogu pregovorima riješiti granične probleme. Možda će se tim pregovorima postići trajno rješenje, a možda će biti uspostavljen neki privremeni režim. Graničnih problema ima i u drugim zemljama. SAD ima spor s Meksikom jer Rio Grande, poput Dunava, stalno mijenja tok. Mi imamo trajnu komisiju koja rješava tako nastale probleme jer je najvažnije omogućiti ljudima uz granicu da normalno žive. - Rečeno je da Hrvatska neće odgovoriti prije nego što se vidi odluka EU, ali vidjeli smo kako su europski ministri na neformalnom sastanku u Danskoj imali različite poglede. Europska komisija dala je svoje mišljenje, ali želim naglasiti da Komisija ne može imati glavnu riječ. Vijeće EU dosad nije službeno obznanilo stav, još se traži mogućnost kompromisa unutar EU. Ne mogu predviđati hoće li ga postići, ali mogu reći da smo posve sigurni da će članice EU, možda ne sve, naposljetku s nama potpisati takve sporazume. To je sada već sasvim jasno, kao i da će ih potpisati neke europske zemlje koje još nisu u EU. Zemlje kandidati nisu ni na koji način obvezne čekati zajednički stav EU.

Hoće li Hrvatska, ako odbije potpisati taj bilateralni sporazum, ostati bez američke potpore za ulazak u NATO?

- Hrvatska u svakom slučaju nije kandidat za ulazak u NATO na praškom summitu. To, dakle, za Hrvatsku nije primarni problem. Ni jednoj zemlji kandidatu mi nismo rekli da su izravno povezani potpisivanje bilateralnog sporazuma o ICC-u i odlučivanje o ulasku u NATO, ali uvijek postoji mogućnost da se u Kongresu, prilikom procesa ratifikacije ulaska novih zemalja, postavi to pitanje. Ne mogu jamčiti, dakle, jamčiti da se to neće pojaviti kao važan faktor u procesu ratifikacije, ali dosad administracija nije donijela nikakvu političku odluku ili iznijela kandidatima da su ta dva pitanja povezana.

Postoji također opasnost da će SAD obustaviti svaku vojnu pomoć zemljama koje su prihvatile Rimski statut, a odbijaju potpisati bilateralne sporazume o neizručenju američkih državljana ICC-u.

- Ta mogućnost postoji, ali još je rano konkretnije govoriti, s obzirom na to da su dosad samo četiri zemlje potpisale takve bilateralne sporazume. SAD je već donio zakonski akt s odredbom o uskraćivanju svake vojne pomoći zemljama koje su prihvatile ICC, osim zemljama NATO-a i tzv. "glavnim saveznicama". Propisan je, znači, postupak koji predsjednik može primijeniti, ali još je prerano znati kako će se primjenjivati.

Zašto se SAD toliko protivi ICC-u kad je taj sud zamišljen kao posljednja stepenica do koje se stiže samo ako nacionalno zakonodavstvo ne pokrene postupak za kažnjavanje počinitelja najtežih djela?

- Mi takvima sami sudimo i sudit ćemo ubuduće, baš kao što su to radile i druge zemlje koje imaju svoje vojnike u mirovnim operacijama. Oko ICC-a nas muči niz pitanja, počevši od nedostatka vanjske kontrole rada tužiteljstva. Za razliku od Haaškog suda za bivšu Jugoslaviju, kojega je stvorilo Vijeće sigurnosti, ICC je stvoren na osnovi međunarodnog ugovora bez presedana - on stvara instituciju koja namjerava imati jurisdikciju nad svima, bez obzira na to je li riječ o strankama ugovora. Sud za bivšu Jugoslaviju i Ruandu i donekle sud za Sijera Leone formirani su za specifične slučajeve, pod specifičnim okolnostima i u specifičnom razdoblju, gdje nije bilo volje ili mogućnosti da se lokalne vlasti nose s tim situacijama.

Na svijetu još postoje zemlje koje vode diktatoru koji za zločine što ih počinje neće biti izvedeni pred sud u svojoj zemlji.

- Ako se to pokaže potrebnim, uvijek postoji opcija uspostave međunar-

odnog suda. To je nešto što Vijeće sigurnosti može uvijek učiniti. Nadalje, mi ne namjeravamo uništiti ICC i želju drugih zemalja da ga koriste, mi samo ne želimo da mi budemo obvezni. Nećemo prihvatiti ugovor koji je stvorila jedna grupa zemalja da bi obvezivao sve zemlje na svijetu na osnovi nekih "visokih načela".

Koliko je značenje novootkrivenog zakona o izručenju koje je Kraljevina Srbija početkom prošlog stoljeća potpisala sa SAD-om, a koji obvezuje i Hrvatsku?

- U lokalnim je medijima objavljeno da je taj zakon spomenuo glasnogovornik State Departmenta u kontekstu ugovora o ICC-u, ali naše provjere nisu utvrdile točnost te informacije. Hrvatska i SAD imaju standardni ugovor o ekstradiciji koji je naslijeđen sukcesijom i koji funkcionira, ali to nema nikakve veze s pitanjem ICC-a. Sada se vode razgovori o potpuno novom sporazumu na osnovi članka 98. Statuta. Trebalo bi znati da su nam tijekom rasprave o obnovi misije UN-a u BiH mnoge zemlje sugerirale da ne opstru-iramo obnovu mandata UN-a u BiH, već da radije ishodimo ovakve bilateralne sporazume koje dopušta Rimski statut.

Veleposlanik Prosper najavio je dolazak američkog tima eksperata i hrvatsko-američku koordinaciju koja bi trebala pomoći da se iz Haaga procesi vrate u Hrvatsku. Kada će oni stići?

- Trenutačno s Washingtonom razgovaramo o timu odgovarajućih stručnjaka. Nakon što utvrdimo detalje s Hrvatskom Vladom, oni bi trebali stići za otprilike mjesec dana. Procesuiranje ratnih zločina treba se vratiti na nacionalnu razinu. U Hrvatskoj postoji jasna volja za procesuiranjem ratnih zločina, ali i veliki izazovi, što ilustriraju procesi koji se trenutačno vode. Mi želimo ohrabriti takve procese jer vjerujemo da Haaški sud treba prestati raditi prije isteka ovog desetljeća, te da treba preuzeti samo "najviše razine", a ostale prepustiti nacionalnom pravosuđu.

Što mislite o dosadašnjem sudenju za zločine u Gospiću i Lori?

- Ne bi bilo u redu komentirati sudske postupke koji su u tijeku, ali istina je da su neki od tih slučajeva napredovali, a neki imaju puno teškoća. Očito je da treba ojačati sistem, sposobnost pravosudnog sustava da se nosi s posebno osjetljivim pitanjima poput sigurnosti svjedoka i dokaza. Mislim da vam je tu potrebna strana pomoć na tehničkoj razini.

Amerika je nedavno uskratila financijsku potporu Zelenoj akciji?

- Mi im nismo uskratili pomoć koju su već primali, već smo im, zbog različitih shvaćanja koje imamo oko GMO-a, odbili pružiti potporu iz US AID-ova programa za jačanje nevladinih organizacija. Razlikujemo se u shvaćanjima oko GMO-a, a ne postoji obveza po kojoj bi američki porezni obveznici trebali davati novac grupi koja radi protiv američke politike.

(Večernji list 7.9.)

OREŠKOVIĆ PUŠTEN IZ PRITVORA

RJEKA, 12. rujna (Hina) - Tihomir Orešković, prvooptuženi za ratne zločine nad civilima u sudenju tzv. gospićkoj skupini na županijskom sudu u Rijeci u četvrtak pušten je iz pritvora riječkog Okružnog zatvora nakon dvije godine. Tihomir Orešković je morao biti pušten iz pritvora po sili zakona jer mu je danas istekao zakonom propisani najduži rok zadržavanja u pritvoru od dvije godine.

Nakon izlaska Tihomira Oreškovića iz pritvora, u riječkom Okružnom zatvoru od petorice optuženih da su na gospićkom području tijekom jeseni 1991. počinili ratne zločine nad civilima ostaju Mirko Norac i Stjepan Grandić, koji je sada u bolnici za osobe lišene slobode u Zagrebu zbog napada bubrežnog kamena. Iz pritvora su pušteni da se brane sa slobode Milan Čanić, zbog toga što ga nitko od dotadašnjih svjedoka nije teretio da djela iz optužnice, a Tihomir Orešković i Ivica Rožić zbog proteka najdužeg roka boravka u pritvoru. Stjepanu Grandiću rok od dvije godine pritvora istječe u prosincu, a Norcu u veljači iduće godine.

HRVATSKA STRANKA U CRNOJ GORI NAKON 64 GODINE!?

Hrvati Boke Kotorske po prvi su se put udružili kako bi izašli na izbore. Naime, Nezavisnom listom Hrvatske građanske inicijative sudjelovati će na ponovljenim izborima u Tivtu gdje živi većina od 12 tisuća Hrvata Crne Gore. Nositeljica liste je Marija Vučinović, inženjerka brodogradnje. Izbori će se održati 20. listopada, a kako su do sada Hrvati uglavnom glasali za crnogorske socijaliste i liberalne, moglo bi se dogoditi da upravo novoformljena lista bude presudna za ustroj vlasti u Tivtu.

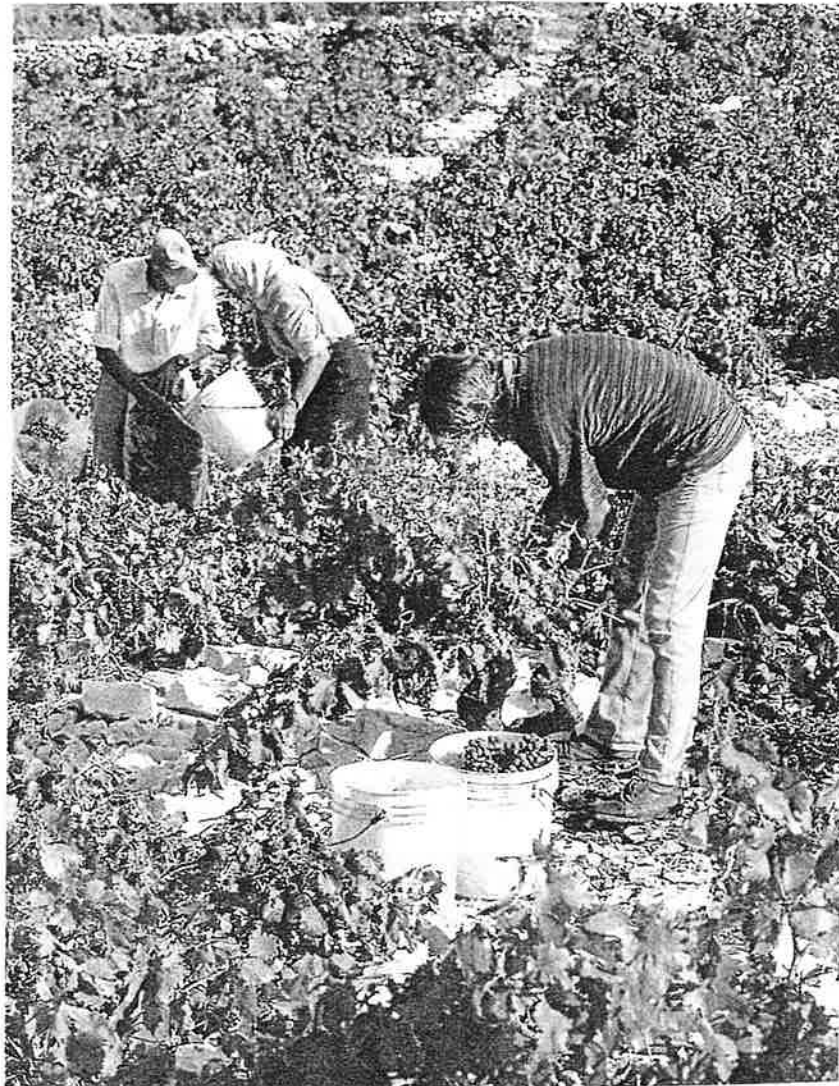
(Jutarnji list & dubrovnikportal.com)

I još malo o hrvatskom vinu..... Vina Dalmacije

U Dalmaciji, u zemlji starog hrvatskog kraljevstva, u zemlji vinove loze, maslina i južnih kultura, u ugodaju rijetko razvedene obale i mnoštva otoka, uvala i draga, brdovita zaleđa, kontrasta plavetnog neba i bistrog mora, neizmjerne ljepote čudesnih vinogradarskih terasa koje je vrijedni dalmatinski težak izradio vlastitim rukama da bi se održao na siromašnoj, ali voljenoj grudi, raste grožđe iz kojeg vrijedne ruke težaka rade izvrsna vina. Na ovim područjima ljudi su nadčovječanskim trudom i naporom stvorili naše najljepše spomenike, oteli ono malo zemlje od prirode i uzgojili najpoznatije vinograde Hrvatske. Ipak, ovo veliko vinogradarsko područje u nekoliko je posljednjih desetljeća znatno nazadovalo. Neovisno o tome radi li se o obali, otocima ili jadranskom zaleđu, opazit ćete da je vinograda sve manje. Terasa, ti predivni položaji, te "pagode" vinogradarstva na jadranoj postale su puste, obrasle su makijom i dračem. Naime, nakon što ih je napala filoksera te nakon migracije stanovništva vinogradi se nikad nisu obnovili, nemaju samilosti prema onima kojima je motika bila najbliži drug u nevolji i neimštini. Rijetki su se održali, jer nisu imali drugog izlaza. Neke firme, kao na pr. "Dingač" i "Postup" na Pelješcu, "Sv. Nedjelja" na Hvaru, "Primošten" kod Šibenika spasili su "posljednje Mohikance" vinogradarstva Dalmacije, nositelji prepoznatljive kvalitete dalmatinskih vina.

Vinova loza prešla je na polja, no kakvoća njezinih vina nikada nije ni izdaleka dostigla kakvoću vina proizvedenih s oskudnih i osunčanih kraških položaja. Pojava selidbe vinograda sa starih položaja neprikladnih za obradu, na ravne položaje i bogatija kraška polja ima mnogobrojne uzroke - prvenstveno je posljedica dugogodišnje politike prema agraru uopće, posebice prema vinogradarstvu. Posljedice su poznate - ekonomski rezultati vinogradarenja nisu primjereni uloženom trudu. Rijetke nositelje kvalitete spasilo je zakonodavstvo koje je štitiло geografsko podrijetlo. Tim se su postizavane povoljnije cijene za grožđe i vino, a istodobno spriječeni falsifikati i patvorine. Vinogradarsko područje Dalmacije čine po rajonizaciji vinogradarstva tri podrajona: sjeverna Dalmacija, Dalmatinska zagora te srednja i Južna Dalmacija. Zahvaljujući izvanrednim temperaturama dana i noći, a središnja temperatura iznosi oko 15, 5 stupnjeva i raste od sjevera prema jugu.

Daleka je povijest vinogradstva Dalmacije. Grci, Rimljani, Mlečani ostavljali su na ovom području svoje tragove, a oni su najistaknutiji u vinogradarstvu, s obzirom na to da je vinova loza bila način da se opstane u siromaštvu. To objašnjava mnogobrojne statute iz 15. st. u dalmatinskim gradovima, koji su posvetili puno pozornosti i značenja upravo vinogradarstvu i vinu. Naime, gradovi su iz proizvodnje vina imali veliku korist putem poreza, izvoza i trgovinom. Dalmatinsko je vinogradarstvo najviše napredovalo potkraj 19. st. Tada je zabilježen velik izvoz naših vina, jer je filoksera uništila mnoge vinograde u Europi. No nedugo zatim ta je bolest zahvatila i Dalmaciju, te je vinogradarstvo upropašteno, težaci su osiromašili i stoga odlazili u svijet. Postupno se vinogradarstvo oporavlja i obnavlja, pa je godine 1938. pod vinogradima bilo oko 50.000 ha. Danas u Dalmaciji, kako vam je poznato, područja pod vinovom lozom nisu baš česta, no neka, kao recimo "primoštenski vinogradi" čuvana su u svijetu. Kratko ćemo se osvrnuti na te vinograde: putujući Jadranskom magistralom pokraj Primoštena htjeli-nehtjeli morate se ovdje zaustaviti i zadiviti majstorski uređenim vinogradima, na kršu. Veličanstvenom spomeniku dalmatinskom težaku. Na sitnim, pravilnim terasastim površinama našla je pravo stanište sorta Babić crni, inače potprosječna sorta koja na mnogim dalmatinskim poljima daje obično konzumno crno vino. Najbolja potvrda značenja ekologije u vinogradarstvu je ovo vino. Babić crni čuvano je vino primoštenskog vinogorja, jedno od najboljih crnih dalmatinskih vina. Blistavo je tamnocrvene rubinske boje te privlačne, nenametljive arome. Suha je okusa, ali usto mekan i podatan, sa izazivnim bukeom. U usporedbi s dalmatinskim plavcima, to je vino specifična karaktera, u tome i jest njegova vrijednost. Sadrži 12

Berba grožđa u Dalmaciji

pašticadu s njokama, pa uz domaće kolače - fritule, te bademe i orahe.

Uz ovo vino samo ćemo preletjeti kroz neka poznatija vina dalmatinskog područja: oko Zadra poznatija su vina Plavina crna, Brajda crna, Marašina bijela i Trbljan Bijeli, pa Debit Promina koje je kvalitetno bijelo vino za zaštićenim podrijetlom. Na Petrovu polju poznato je vino "Merlot", u Šibeniku "Opol". Kod Benkovca poznat je "Benkovački Rose", u Skradinu "Plavina". Sa sjeverne strane planina Kozjak, Mosora i Biokova pa sve do Vrgorca - to je Zalmatinska Zagora. Td. susrećemo "Kujundušu", Ninčuša, Glavinuša, Okatac, Blatina itd. Kazu da je "Kujunduša" vino koje najviše prija tamo kraj Crvenog jezera (kod Imotskog) uz poslatice tog kraja, zeca u vinu, ili uz pastvu na gradele. Tamo u Vrgorcu Tin Ujević je spjevao ovih nekoliko redova o vinu:

Neka ti duku s bljeskom sunce sine

Zlatasta čehulja plodna vinograda.

Neka ti se uzdah svetkovini vinc

Dioniskih berba vatrenega sklada. (Tin Ujević)

U srednjoj i južnoj Dalmaciji je, kako se ono govori "šećer na kraju". Ovaj dio Hrvatske je i danas, srce dalmatinskog vinogradstva. Na prostranom području koje obuhvaća čak 23 vinogorja, na prostoru zadivljujuće ljepote krajolika, zapisana je daleka povijest osvajača i kolonizatora, starogrčkih doseljenika, pomoraca, Rimljana, do dolaska

Malo "vinske" poezije.....

Rodila zemlja trseka,
Rodil je trsek rozgicu,
Rodila rozga grozdeka,
Grozdek nam daje kaplicu,
Kaplica krepí Dušicu. (Varaždinska okolica)

Vu zimi gorica duboko zaspi,
Protuletna toplina nju lepo zbudi;
Pohade nju mužek, okolo gledí,
Ter počne zdihavat, kako kesno rodi.
Zgledava tršiče, je li jošće žive,
Je l' njemu naškodel ljut veter v zirne.
On kolje skup zvaža, vu kleti sedi,
V lagev nalukava, je l' jošće piti.
Kad sušca nastane, to lepo vreme,
Z delom se muž pašči, težake vrve.
On reže, on kolji, s koplum se hiti,
Pred' trsa priveže, kak pupje dobi.
On Boga prav moli, v letu se boji,
Da tuče ne tere, kak v zraku gmi.
Ne čeka Miholja, vre ide on brat,
Ter huška po polju,
kad pil grozdja sad. (Hrvatsko Zagorje)

Nikaj na svetu.....

Nikaj na svetu lepšega ni,
Nego gorica kada rodi,
Mužek se trudi ter se vrti,
Da mu se delo me zamudi.

Vince rad pije, v kleti sedi,
Kumu napija ter mu veli:
Kume moj dragi, daj se napi'
Jošće nas ne bu, daj se ga vži'!

Kolje bum sekel, rezal ga bum,
Deca obele, gostil se bum.
Kume moj dragi, daj se napi',
Jošće nas ne bu, daj se ga vži'!

Doklem nakoljim, dosta ga bu,
Žene natiram s vodom, s kopu,
Kume moj dragi, daj se napi',
Jošće nas ne bu, daj se ga vži'!

Zato mu delam, da ga bum pil,
Za druge neje, bum se ga vžil.
Kume moj dragi, daj se napi',
Jošće nas ne bu, daj se ga vži'!

Če ga popijem, ter ga ne bu,
Malo bum šadál potlem v letu.
Kume moj dragi, daj se napi',
Jošće nas ne bu, daj se ga vži'!

Zatem nadojde sveti Mihalj,
Grozdje dozrele, budem ga bral.
Kume moj dragi, daj se napi',
Jošće nas ne bu, daj se ga vži'!

Martinje dojde, krstil ga bum,
Vince postane, napil se bum.
Kume moj dragi, daj se napi',
Jošće nas ne bu, daj se ga vži'!

Denes al zutra mrtev nam glas,
Vince ostane, ne bude nas.
Kume moj dragi, daj se napi',
Jošće nas ne bu, daj se ga vži'!

(Hrvatsko Zagorje)

Pijmo braćo vince....

Pijmo braćo vince,
Voda naj stoji,
Naj jo pije žaba,
Koja vu nji spi;
Vodica je zdena,
Nekom zdrava ne!
Gled'te, ljudi, mene,
Kaj sam vodo pil,
Sad bom moral vmreti,
Više ne bom živ.
K vinskem gantarom
Glavo obrni,
Čepa odfrknete,
Vino naj curi,
Naj se duša vžije,
Kad se telo no.

(Miholjanec u Podravini)

Kuma kumi namigne
I vrčićun podigne:
"Napijmo se, kuma, mi,
Dokle muža doma ni!"

(Zaglav na Dugom otoku)

Nekaj pušu vetri vsakojaki,
Prijatelj ti pomoć nosi taki:
Ne brini se, dragi brate,
Bu li dobro ali zlo,
Natoči se čašu vinca,
Poživi let jošće sto!

(Ludbreg)

Stoprav smo se razigrali,
Zakaj bi se rashađali.
Neka živi ki nas ljubi
I na dobru volju snubi!

Vsi koji smo, vesel'mo se,
Dobrog vinca napi'mo se
I budimo dobre volje,
To je za nas sad najbolje.

Pi'mo redom vsi iz čaše,
Napunimo prazne flaše,
Bogzna gdo će zutra biti,
Hoćemo li skupa piti.

Jošće imam jedno reči,
Koje spada k našoj sreći:
Neka živi ljubav, sloga
Vsega puka horvatskoga!

(Hrvatsko Zagorje)

Preporučujemo Vam:
Krešimir Jewellers Inc.

- specijalna izrada nakita sa hrvatskim grbom i motivima
- vjenčano i zaručno prstenje
- muške i ženske narukvice u 10K, 14K, 18K zlatu
- nudimo Vam brzi i stručni servis popravaka
- radimo procjenu nakita za osiguranja

3045 SOUTHCREEK RD. UNIT #2
MISS. ON L4X 2X4 (905) 629 8415

Vijesti iz BiH

ASHDOWN OSUDIO IZVJEŠĆE VLADE REPUBLIKE SRPSKE "NASLOV": Sramotno prekrajanje povijesti

MOSTAR/SARAJEVO (Hina) - Visoki predstavnik međunarodne zajednice u BiH Paddy Ashdown osudio je izvješće Ureda vlade Republike Srpske za odnose s Međunarodnim kaznenim sudom za bivšu Jugoslaviju (ICTY) u kojem se pokušavaju smanjiti zločini srpske vojske u srebreničkom masakru prije sedam godina tvrdnjama da je tada ubijeno dvije, a ne osam tisuća Bošnjaka. "Srebrenica nije bila jedini masakr u BiH u razdoblju između 1992. i 1995. godine, ali je bila najveći masakr koji se dogodio u Europi od završetka Drugog svjetskog rata", naglasio je Ashdown u posebnoj pismenoj izjavi dostavljenoj medijima. "Pretvaranje da se masakr nije dogodio uvreda je za sve narode u BiH", istaknuo je Ashdown. Izvješće koje je objavljeno u utorak "toliko je daleko od istine da gotovo nije vrijedno komentara", kazao je visoki predstavnik međunarodne zajednice. "To je tendenciozno, apsurdno i huškačko izvješće. Nadam se da ni jedan odgovoran političar sebi ne bi dopustio da se takvo izvješće veže uz njegovo ime, osobito prije održavanja izbora koji trebaju biti usmjereni na budućnost, a ne na prekrajanje prošlosti BiH", istaknuo je Ashdown. Izvješće vlade RS objavljeno je mjesec dana uoči izbora u BiH, sazvanih za 5. listopada ove godine. (Glas Slavonije 5. rujna)

TKO ĆE IZ BOSNE I HERCEGOVINE O RATNIM DOGAĐAJIMA SVJEDOČITI U SUDSKOM PROCESU PROTIV SLOBODANA MILOŠEVIĆA

Bivši član Predsjedništva BiH i počasni predsjednik stranke SDA Alija Izetbegović pojavit će se do kraja godine, vjerojatno u ulozi svjedoka, i pred Haaškim sudom u procesu koji će se od idućeg mjeseca voditi protiv Slobodana Miloševića, optuženog za genocid tijekom rata u BiH i Hrvatskoj. Kako tvrdi sarajevski izvor, u vezi sa svjedočenjem Izetbegovića protiv Slobodana Miloševića obavljeno je više sastanaka s haaškim tužiteljstvom.

Uz njega na sudu kao svjedoci mogli bi se pojaviti i neki viskorangirani dužnosnici BiH. Spominje se ime Harisa Silajdžića, bivšeg ministra vanjskih poslova BiH, generala Jovana Divjaka, koji je u svojstvu zapovjednika bio zapovjednikom obrane Sarajeva. Govori se i o generalu Stjepanu Šiberu, koji je u vrijeme rata pregovarao o potpisivanju primirja s tadašnjim srpskim političkim i vojnim vođama - Ratkom Mladićem i Radovanom Karadžićem.

Iskaz haaškim sucima dat će i Naser Orić, zapovjednik obrane Srebrenice, čije se ime više puta u sarajevskim medijima vezivalo uz nezakonite detalje, koji ni dan-danas nisu posve razjašnjeni. Trebali bi se pojaviti i neki bošnjački predstavnici iz Bijeljine, koja se među prvim općinama u BiH našla na udaru Arkanovih "Tigrova". Od političkih predstavnika Hrvata iz BiH, čije su se općine, primjerice, Ravno iznad Dubrovnika, prve našle na udaru granata JNA, svjedočit će nekolicina vojnih i političkih dužnosnika iz nekadašnje Hrvatske zajednice Hreceg Bosne. Kao svjedok spominje se bivši predsjednik HDZ-a BiH Stjepan Kljuić, koji je svojedobno, prema nalogu iz Zagreba, bio skinut s te dužnosti.

Kad je posrijedi Izetbegovićovo pojavljivanje, on je prije nekoliko mjeseci izjavio da će se odazvati pozivu Haaškog sudu. Kako je riječ o čovjeku poodmakle životne dobi i pogoršana zdravstvenog stanja, naš izvor ističe kako će se naknadno odrediti hoće li Izetbegović svoj iskaz dati u Sarajevu ili će iz glavnog grada BiH preko videolinka svjedočiti pred Haaškim sudom. (Večernji list 13.9.)

IZJAVE V. KOŠTUNICE I NJEGOVIH SURADNIKA POSVE ZAOŠTRILE ODNOS SARAJEVA I BEOGRADA Reflektira li ipak Srbija na Republiku Srpsku?

Glasnogovornik Ministarstva vanjskih poslova BiH Amer Kapetanović osudio je jučer izjavu šefa izbornog stožera Vojislava Koštunice Dragana Marišćanina, koji je ustvrdio da je dugoročan interes srpskog naroda spajanje Srbije i Republike Srpske.

- To je kao neki cilj, neka ideja, nešto čemu se teži, kao što su nekad

Istočna i Zapadna Njemačka težile da se ujedine. Dakle, to je nešto što je dugoročno povijesni interes srpskoga naroda. Hoće li ikad biti realiziran, to je posve drugo pitanje, ovisno od okolnostima, političkim prilikama, odnosu snaga - kazao je Marišćanin, a prenijeli srbijanski mediji.

Kapetanović je na brifingu za novinare u Sarajevu izjavio kako je ta izjava Marišćanina novi udarac, "prst u oko" odnosima BiH i SR Jugoslavije. Nakon prošlotjedne izjave Vojislava Koštunice u Malom Zvorniku da na Republiku Srpsku gleda kao na "dio obitelji koji je privremeno odvojen", mnogi političari u BiH oštro su reagirali. Kapetanović je potvrdio kako iz jugoslavenskog ministarstva vanjskih poslova i ureda jugoslavenskog predsjednika još nije upućen nikakav odgovor na prosvjednu notu Ministarstva vanjskih poslova BiH.

- Umjesto odgovora, dobili smo izjavu Dragana Marišćanina. Ostaje gorak okus dvosmislenosti izjava predstavnika SRJ koji, vjerujemo nesvjesno, pogoršavaju odnose između dvije zemlje i ni u kojem slučaju ne pridonose normaliziranju bilateralnih odnosa - kazao je Kapetanović.

On je potvrdio da će ministar vanjskih poslova BiH Zlatko Lagumdžija, koji je otputovao na zasjedanje Generalne skupštine UN-a, u New Yorku imati bilateralni susret s ministrom vanjskih poslova SRJ Goranom Svilanovićem, te da će tijekom toga susreta biti riječi i o posljednjim izjavama predsjednika Koštunice i njegovih najbližih suradnika. Kapetanović nije mogao kazati koje će mjere BiH poduzeti ako u službenom odgovoru iz Beograda bude potvrđena autentičnost Koštuničine izjave, koju su prenijeli mediji.

Visoki predstavnik međunarodne zajednice u BiH Paddy Ashdown izjavio je da je riječ ili o lapsusu ili o pogrešnoj interpretaciji izjave jugoslavenskog predsjednika.

Iako to u Sarajevu nitko ne želi službeno potvrditi, sasvim je sigurno da će zbog najnovijih izjava jugoslavenskog predsjednika doći u pitanje i potpisivanje niza bilateralnih sporazuma između BiH i SRJ, uključujući dugo vremena pripreman Sporazum o dvojnomoj državljanstvu. (Večernji list 13.9.)

ZBOG MASOVNIH DELOŽACIJA U REPUBLICI SRPSKOJ SRBI IZ HRVATSKE TRAŽE POVRAT IMOVINE U HRVATSKOJ

Većina bi Srba vraćenu imovinu prodala

BANJALUKA - Zbog masovnih deložacija u Trebinju te ostalim općinama istočne Hercegovine, po nalogu vlasti Republike Srpske, zahtjev za povrat imovine u Dubrovniku u dubrovačkom zaleđu podnijelo je više od 500 Srba. Uz njih, zahtjev za povrat imovine u općinama i gradovima Hrvatske podnijelo je oko 20.000 Srba, doznajemo u Udruženju izbjeglih i prognanih Srba Krajine i Hrvatske, sa sjedištem u Banjaluci. Tajnik Udruženja Milan Šavrljuga kazao nam je da izbjegli Srbi iz Hrvatske, koji su našli privremeno utočište u stanovima i kućama prognanih Hrvata i Bošnjaka iz Republike Srpske, zbog provedbe sporazuma o povratku moraju napustiti njihove domove.

- Do konca 2001. godine želju za povratom imovine u Hrvatskoj u anketnim listićima iskazalo je 20-ak tisuća Srba. Uglavnom je riječ o starijoj populaciji. Mladi se zbog straha od optužbi za ratni zločin jednostavno ne žele vratiti u Hrvatsku. Mi smo tražili od hrvatskih institucija vlasti da se odgovomost individualizira, kako bi pojedinci odgovorali za ratni zločin. No, takav zakon još nije donesen i to je glavni razlog što nema masovnijeg odziva za povratom imovine u Hrvatskoj - ističe M. Šavrljuga.

Osim za povrat imovine u Dubrovniku, stigli su i zahtjevi Srba za povrat imovine u Splitu, Zagrebu, Osijeku, Rijeci, Kninu, Obrovcu, Karlovcu te općinama istočne Slavonije. Međunarodni predstavnici vlasti, prema tvrdnjama iz Udruženje, upoznati su s njihovim zahtjevima. Medijator za BiH Christian Schwar-Schilling zauzeo se da se riješi problem povratka Srba u Dubrovnik te da se liberalizira njihov prelazak hrvatske državne granice. Do kraja godine u sklopu provedbe aneksa 7 Daytonskog mirovnog sporazuma o dvosmjernom povratku, iz hrvatskih i bošnjačkih kuća bit će deložirano više stotina srpskih obitelji koje su nakon Oluje utočište našle u RS.

- Sigurni smo da će zahtjeva, zbog novonastale situacije, biti znatno više, no ne toliko koliko se spominje u pojedinim hrvatskim medijima. Većina Srba imovinu u Hrvatskoj nakon povrata namjerava prodati ili riješiti pitanje mirovina koje su puno veće nego u Republici Srpskoj - kaže M. Šavrljuga. Pitanje povrata imovine Srba smatraju u Udruženju, aktualizira se zbog dnevnopolitičkih potreba međunarodnih predstavnika. Oni održavanjem postojećeg stanja, smatraju u Udruženju Srba iz Hrvatske, produljuju svoju misiju u ovom dijelu Europe.

(Večernji list 10. rujna)

Marina Vuković:

Za čavrljanje uz šalicu kave ili nešto drugo

Sjećate li se one divne dalmatinske pjesme "Ribar plete mrižu svoju, koja njemu triba?" Ili možda tužnih stihova o starom ribaru i lije-poj Janji? Ili onu "Ribari smo Jadrana, najljepšeg mora na svitu?" Njih se sigurno sjećate, ali slijedeće stihove sigurno neznate:

"E moj druže iz Ljubljane, pamtimo i bolje dane, Istrom sada glave gore, ne može se ni na more.... Proketo je baš to pero, ta vaša olovka, AERO, Crno nam sad ona piše, kad se Račan s njom potpiše... Imate vi snijeg i led, Pohorje, Triglav, Bled, Sve to divno Alpsko gorje, pustite nam naše morje... Da se vama što zapali, mi bi vama vode dali, Posudili bi i kanader, nismo svi mi ko Sanader.... itd.

Niste čuli ni za onu:

"Krasna zemljo, Istro mila, more roda Istarskog, oj ti Vilo Velebita, krećemo u ribolov".

A tu je i nezaboravna:

Po morima i gorama, Lijepe naše pokorne idu čete Istrijana slavu borbe pronose. Neka znade Rupel kleti da će kod nas slomit vrat, prije ćemo mi umrijeti, nego svog Pirana dat.

I biser iznad bisera: "Tko je do jučer mogao znati,

Da će Istrijani vikati: "Mi Hrvati".

(bio je to samo izbor iz pera našega Šajete, hrvatskog rockera)

Ali naši ribari nemaju više "vrimena" pjevati niti one stare niti ove nove. A još manje imaju vremena za plesti mreže. Sada oni lutaju u svojim brodicama i lijepo pregovaraju sa Slovencima i to nasred zaljeva. A oko njih kruže ribe i ribice. Sve si mislim možda je trebalo tako u neki čamac ugurati Račana i Dmovšeka i to po mogućnosti sa rupom, a ako čamac polako izlijevati krv ili bacati svježe komade mesa, pa ako se već ne bi skupile pirane došle bi neke druge ribetine, kao recimo morski psi. Sigurno sam da se slažete sarnom da bi dogovor bio brzo postignut bez obzira na parafe i para-grafe. Sve bi ovisilo o onoj gore spomenutoj rupi, tj. nezinoj veličini. I onda bih takav način dogovaranja proširila na sva ostala područja. Dakako da bi se i sjednice našeg Sabora održavale na čamcu. Istina, taj čamac morao bi biti velik kao Titanic, i imati cijelu svitu pomoćnog osoblja od kuhara, konobara pa na dalje, a po hodnicima bih pustila laganu glazbu, na pr. "Plovi barka, duboko je more...". Loša strana te moje zamisli je što mi više nemamo brodova. Koliko čujem i posljednji brod smo prodali, a brodogradilišta su nam i sami znate gdje, pa dok bi se jedan takav nazovimo ga "Potonik" sagradio nestalo bi novaca iz proračuna ne samo iz dijela 2003. godine, već iz cijelog desetljeća.

I zamislite da netko zaboravi napraviti rupu!

Molim lijepo da se nitko ne usudi ukrasti ovu moju ideju jer je ona isključivo rezultat mog misaonog sustava, kao što je primjerice ovih dana HDZ ukrasio znanstveni članak jednog našeg odvjetničkog tima i ugradio ga u svoj prijedlog izmena Zakona o suradnji s Haaškim sudom. Radi se o odvjetnicima umirovljenog generala A. Gotovine, koji su kao potporu zahtjevu za ocjenu ustavnog spomenutog zakona napisali taj znanstveni članak u kojem su usporedili kako je pitanje suradnje s Međunarodnim kaznenim sudom riješeno u američkim i europskim zemljama i predložili ga nekim našim političarima među kojima je bio stari lisac (kad bi pogadali imali bi pravo na samo jedan pokušaj) Vladimir Šeks i prezentirao ga u spomenutom Zakonu na konferenciji za novinare. Na zahtjev odvjetnika da im se vodstvo HDZ-a javno ispriča još nema odgovora. Ali zato znamo da će u subotu (14. ovog mjeseca) dr. Ivić Pašalić predstaviti svoju stranku na našoj političkoj pozornici. Koliko čujem trebala bi se zvati "Hrvatski

blok", "imat će najvjerojatnije i 6 saborskih zastupnika. Za sada neznam točno o kojim se osobama radi, oa neću iznositi pretpostavke. I hvala Ti Bože, jer mislim da smo prebacili stotku što se broja stranaka tiče.

No to nije nikakva novost kao ni najnovije poskupljenje električne energije. Ali novost je kad vas HEP uvjerava da nam to poskupljenje uopće neće utjecati na poskupljenje života ukoliko znamo rasporediti svoje vrijeme, a mi to očito ne znamo. Naime, između jedanaest sati u noći i sedam ujutro imamo jeftinu, gotovo bagatelnu struju, pa izvolite drage moje obitelji, posebice domaćice: kuhati, prati, peglati u to gluho doba noći. Ako vam je ružno može si snimiti i pustiti predivne Tadijine stihove: "U noć, u dugu, zimsku bijelu noć moja mati platno tka..."

A ta spomenuta obitelj bila je središnja tema o kojoj se raspravljalo na sjednici Vlade jer je demografska situacija najozbiljniji problem cijele Hrvatske. U domovini čak 46% obitelji ima samo jedno dijete, oko 40% ih ima dvoje, a svega 13% ima troje ili više djece. Imati dva djeteta postalo je velik problem. Recimo samo jedan mali primjer: samo godinu dana mlade djetete ne može koristiti školske knjige samo godinu dana starijeg brata ili sestre, jer se knjige svake školske godine mijenjaju. A dva i dva je uvijek bilo i ostalo četiri. Ili se možda varam? Zato je i bio u pravu dr. Goran Granić izjavivši da se više energije troši na nalaženje rješenja za dvije lignje u Piranskom zaljevu nego na rješavanje demografskog problema, ali i svih ostalih kojih je Lijepa naša prepuna.

I na kraju još malo "začina iz domaće kuhinje". Dok oni u Savudrijskoj vali čakulaju o inčinima i ostalim ribicama našeg podmorja, tamo sjevernije, u Gomjoj Radgoni parafiran je (opet ti nesretni parafi) sporazum o međurob-nom izvozu poljoprivrednih proizvoda, među kojima su između ostalog mineralna voda, maslinovo ulje i - pazite sad - riblje konzerve! Po tom novom sporazumu mi ćemo moći u Sloveniju izvesti, a oni nama uvesti (radi se o bescarinskim kvotama) po 650 tona ribljih konzervi. Pitam se samo jesu li to ribice sa desne ili lijeve strane one nesretne Račanove crte u Piranskom zaljevu, jer postoji opasnost da nam Slovenci uvale naše ribice, možda i u našem maslinovom ulju. Pa gdje smo onda? A oni koji neće željeti riskirati pa papati domaću ribu u stranoj ambasadi moći će kupiti slovensku govedinu, jer je sada sa sigurnošću utvrđeno da kravice iz dežele nisu lude, pa se mogu kuhati i dinstati do mile volje (po mogućnosti između jedanaest sati u noći i sedam ujutro - ukoliko nisu suviše stare krave, jer im se - kažu zlobnici, mizogini - budući su ženskog roda, ne zna godine rođenja).

Salu na stranu. Dogovori između našeg i slovenskog ministarstva poljoprivrede ipak je nekakav model da se može pronaći zajednički jezik. Vaša,

Marina

Čestitamo "Croatia" restaurantu 10. godinu dobre hrane i dobrog druženja...

Preporučujemo Vam:
Croatia Restaurant

NAJKRAĆI PUT DO HRVATSKE

Uz udobnu atmosferu i zvukove hrvatske glazbe u Croatia Restaurantu možete uživati u specijalitetima domaće kuhinje i bogatom izboru hrvatskih vina.

Za sva Vaša slavlja ili bilo koju drugu prigodbu obratite se Vašem Croatia Restaurantu ugostiteljskom imenu u koje Hrvati Toronta i okolice imaju povjerenja.

Za daljnje informacije i rezervacije nazovite nas na:

(905) 624 4111

ili posjetite nas na:

**1989A Dundas St. E.
u Mississauga**

Rodile su gorice, bit će vina....

Vinski fakultet u Krkancu

Vino često daje smisao životu. To je jedna od ljepših strana života. Ono oslobađa jezik i pomaže da lakše komunicirate. Naći se u društvu dobrog vina i dobrih prijatelja zaista nije loše. Vino je jedna od onih božanskih stvari koje su na čudesan način došle na ovaj svijet, kako bi čovjeku uljepšale život.

Spami je dan davne 1696. godine dao ideju Baltazaru Patačiću kako da u Krkancu, najljepšem dvoru u tom kraju, nadomak Varaždina, okupi što više ljubitelja dobre kapljice. Osnovao je društvo vinskih doktora od pinte. Bilo je to 18. dana mjeseca srpnja. Pinte su inače bili pijački klubovi u Hrvatskoj. Poznata je i pjesma "Gdo pintu more vu se zlejati". Pinta je francuska riječ (pinte), stara je mjera za tekućinu, a u Hrvatskoj se i vrč od pola litre zvao pinta. Čaše se u to doba i ne upotrebljavaju mnogo, sve do 17. stoljeća, one se i ne spominju.

Izgled dvorca Krkanca, općina Varaždin, godine 1940.

Gospoda su se uvijek dobro bavljala. Bezbrizni, u prečestoj okolici plemenitaši se posjećuju su svojim kurijama. Vječno se nešto slavilo i nazdravljalo, popevalo: "Pijmo, anda, braćo ma, doklem pukne zorja!". I tako se društvo našlo u Krkancu, idealnom mjestu za zabave, malo po strani od ceste, prava "antique rezidenta", a prilaz je štitio "castellum" u Vidovcu.

Na osnivačkom sastanku u Patačičevom dvorcu bili su Baltazarova braća Ladislav i Matija, podban Stjepan Jelačić, protonotar Juraj Plemić, pukovnik Franjo Cherocy i Adam Gereczy, te Sigismund Keglević, Stjepan Druskoczy, Ivan Kanižaj, Franjo Kiss i plemić Franjo Vidoveczensis. Bio je tu i vinički župnik Mijo Krajačić. Osnovana je Facultas neomedica Vidoveczensis. Bio je to fakultet vinskih doktora. Naravno, to su bili oni koji su najbolje mogli ispijati pinte vina. Odmah su promovirani prvi vinski doktori. Svaki član, iskapivši pintu na dušak, svečano je promoviran i kršten imenom jednog od poznatih liječnika. Promovirani doktori upisivani su po redu u knjigu "Ordo doctorum in celebrima facultate ne omedica promotorum". Kod svakog prezimena bio je dopisan latinski distih koji se odnosio na dotičnog pintaša.

Baltazar je svoju knjigu uvijek nosio sa sobom, knjiga je uvijek i trebala. Uvijek je zabavljao prijatelje i znance odane dobroj kapljici. Krštenja i "vinske promocije" nisu bile samo zabava, već i čast. Čak je i u Beču njegov vinski fakultet djelovao. Baltazar Patačić, vraćajući se jednom iz Beča, obolio je na putu i umro 9. prosinca 1719. godine. Razišlo se pijačko društvo. Osnovana su nova društva, ali nigdje više nije bilo fakulteta.

Prvi vinski doktor bio je, naravno, a tko bi drugi bio nego Baltazar Patačić. Dobio je ime dr. Illmera (Dr. Fridrik Ferdinand Illmer bio je profesor medicine i rektor bečkog sveučilišta).

Plemić Stjepan Druskoczy postaje vinski dr. Carlegg (dr. Godefrid

pl. Karlegg). Vinički župnik Mijo Krajačić postaje dr. Karis. Neki vinski doktori bili su i degradirani. Trebalo je valjda biti i pametan i ponosan članak pinte, a reda je moralo biti. Posljednji član pinte i vrsni doktor bila je žena. Bila je to comitissa Barbara Fallusi Petho - promovirana 18. listopada 1719. godine u Segedinu.

U društvu su bili grofovi, baruni, plemići, biskupi, župnici, bilježnici, fiškali, generali, veliki župani, podžupani, saborski zastupnici. Svi su oni smatrali velikom čašću i osobnim promaknućem biti članom pinte, pa još k tome biti i promovirani u vinske doktore.

Prvi vinski doktor u XVIII. stoljeću bio je književnik, povjesničar i političar Pavao Ritter Vitezović. Baltazar mu je dao ime dr. Pavla Qualize, a kako se Vitezović volio hvaliti, veseli i domišljati Baltazar iskrivi pravo ime liječnika i prekrsti ga u "Hvaliza". Posljedica prve proslave "vinskih doktora" u novom stoljeću bilo je to da je gospon vinski doktor Pavel ostao u krevetu, u teškom mamurluku. Baltazaru je sastavio poslanicu u kojoj se žali, a završio je riječima: "ako tako poživem, neću dugo živjeti". Umro je trinaest godina kasnije u Beču.

Baltazar Patačić nije bio samo vinski veseljak i otac "Vinskog sveučilišta" u Krkancu. Bavio se on i ozbiljnim poslovima. U hrvatsku književnost ušao je između ostalog i po svom "Dnevniku" (Diarium 1787 - 1717.) Poznat je i kao političar i vojskovođa. Bori se u ratu protiv Turaka, gdje se ističe svojim junaštvom. Predstavlja hrvatsko plemstvo na krunidbi Josipa I., a 1693. godine postaje prvim savjetnikom iz Hrvatske u Ugarskoj kancelariji u Beču. Bio je na suprotnoj strani od pobunjenika okupljenih oko Petra Zrinskog i Krste Frankopana, pa je bio nagrađen od kralja imanjima Vrbovec i Rakovec. Godine 1707. postaje veliki župan virovitički. Umro je 9. prosinca 1719. godine i pokopan u Remetincu kraj Novog Marofa.

Dvorac u Krkancu jedan je od mnogih dvoraca obitelji Patačić. Nekada je bio opasan vodom, danas je djelimično izmijenjen, s uobičajenim seoskim okruženjem, i ne izaziva posebne emocije poput drugih starih hrvatskih dvoraca. Iznad glavnog ulaza u dvorac koji je sada u privatnome vlasništvu, nalazi se ploča od bijelog kamena s grbovima Patačić-Beković De Tmovec, na kojoj je između grbova napisan i latinski tekst: "U Tebe sam se Gospodine pouzdao i neću se smesti do vijeka". Ispod grbova piše: "-Stjepan Patačić od Zajezde, pronotar kraljevine Slavonije s dragom ženom si Barbarom Beković sebi i katoličkom potomstvu dao je posvetiti 1616".

Pohvala fakulteta

Sad već, Sorbono, šuti - reći ću bez uvrede. Oni koje ti uvrštavaš među doktore i kojim otvaraš put do časti, u ovoj će kući jedva moći postati učenici. Ovo je prva škola doktora, ova učena Minerva napitaka pruža učenicima znanost i liječnicima liječničko umijeće, pravnicima otvara zakone, a svećenicima brevijar. Vojnicima pruža štita, narodu posvemašnju sigurnost. Ona štiti ljudske prava, a ne želi kršiti ni Božja. U PINTI je naine kvintesencija znanosti koja govoru daje uvjerljivost a pjesništvu ljupkost. Stoga poslije malo drugih ona s pravom postaje peti fakultet (prevedeno s latinskog)

Stjepan Patačić umro je 1629. godine i pokopan u crkvi sv. Vida u Vidovcu. Kada je na mjestu stare gotičke crkve koja se spominje prvi puta godine 1574. sagrađena nova godine 1829., prenijete su u novu crkvu nadgrobne ploče ne samo Stjepana Patačića, već i Fredrika Patačića, posljednjega iz tog roda. U novoj crkvi pokopan je i kasniji vlasnik imanja Donat Lukavsky, veliki župan zagrebački i hrvatski podban, koji je umro godine 1832.

Krkaneć pripada općini Vidovec. Patačičev dvorac i kurija Donata Lukavskoga u jednom su stanju. U svakom slučaju ono što se može poduzeti odmah - to je da se zaštititi ploča na dvorcu u Krkancu i barem da se uredi park same kurije koja služi kao stambeni objekt. U Vidovcu nema spomena na Patačića, na Baltazarove hungutarije, na izvorno mjesto "Vinskog fakulteta". U Varaždinu se ta tradicija od godine 1983. nastavlja u hotelu "Turist". U mjesecu studenome održava se promocija "vinskih doktora", do sada je tu titulu dobilo 78 veseljaka.

Hrvatski kajkavski kolendar 1995.

Odora počasnog stražara gradonačelnika, Zagreb, oko 1896.god

šetališta, život u podgradu, Hrvatski Preporod i ljude tog vremena, mnogo materijala o banu Josipu Jelačiću.

Uz sve ovo prikazan je i običan život ljudi. Vidjeti ćete djecu iz 18. stoljeća grada, radni stol iz doba Šenoe, ili radnu sobu Ivana pl. Zajca, slike plemenitaša, prikazana su razna društva koja su djelovala, a i danas djeluju

Koliko znate o hrvatskim nadgrobnim spomenicima?

Nadgrobni natpis hrvatske kraljice Jelene jedan je od najstarijih hrvatskih spomenika. Uklesan je latinicom na latinskom jeziku na kamenu ploču. Natpis je poslije razbijen i razasut po razvalinama crkve Sv. Stjepana na otoku u Solinu. Hrvatski arheolog don Frane Bulić našao ga je krajem 19. stoljeća i sastavio. Donosimo prijevod na hrvatskom jeziku.

U ovom grobu počiva slavna Jelena žena Kralju Mihajlu (Krešimiru) i mati Stjepana kralja (Držislava). Ona je postigla mir Kraljevstvu. Dne 8. listopada umrije u miru. Ovdje bi sahranjena godine od utjelovljenja Gospodnjega 976. Ona, koja za života bijaše Kraljevstvu majka, postade majkom sirota i zaštitnicom udovica. Kad pogledaš ovamo, čovječe, reci duši njezinoj: "Gospode, pomiluj!"

Stećci

Stećci su nadgrobni spomenici. Nalaze se u Bosni i Hercegovini i Dalmaciji. Većina je stećaka nastala u 12. stoljeću. Na mnogima su uklesani simbolični crteži. Na nekima se uz crteže nalaze i natpisi na hrvatskoj cirilici (bosančici).

Evo jednog natpisa:

"... MOLJU BRATIJU I STRINE I NEVISTE
PRISTUPITE I ŽALITE ME
I NE POPIRAJTE ME NOGAMA
JERE ČETE BITI VI KAKOV JESAM JA
A JA NEĆU BITI KAKOVI JESTE VI
A SE PISA VESELKO KUKULAMOVIĆ"

ŠIRITE HRVATSKU ISKRU

u krugu glavnog grada Hrvatske, ali i u manjim mjestima. Gledamo grad kako raste od malog mjesta do velikog modernog grada koji uvijek ima dušu i srce. Na izvanredno prigodan način prikazan je grad u rastu, i ako samo malo bolje poznajete Zagreb, samo u jednoj sobi naći ćete se u sredini grada i moći pratiti razvoj Zagreba na maketi, s raznim važnijim zgradama pred vama, ali ne samo grada već i kazališnog života, komunalne djelatnosti, raznih senzacija s početka 20. st., i konačno vremena koja su utjecala na život svakog Hrvata, I. svjetski rat, pa II., život nakon Drugog svjetskog rata. Na samom kraju postavljen je život u samostalnoj državi Hrvatskoj, ratne slike, posebno ona slika kad je gađan Gornji grad i Banski dvori.

Iako ste došli do kraja muzejske postave, čovjek je upravo preput utisaka te čudesne izložbe koju "znate" ali ustvari uopće "ne znate", i koja vam otkriva nešto posebno, a opet nešto tako srcu drago. Ja sam imala izvanrednog vodiča, gosp. Damira Borovčaka, koji je izvor informacija, i znao je pronaći ono što je najinteresantnije, najvažnije i ono što ću moći zapamtiti. Jedino on nije znao da je pokrenuo u meni nešto što će me opet dovesti u ovaj muzej, jer iako sam mnogo vidjela, malo sam zapamtila, a toliko je toga interesantnog. Taj dan mi je ostao u sjećanju ne samo zbog bogatstva utisaka tog dana, već i zbog toga što smo završili onako kako treba: na Gornjem gradu, kraj Popovog tomja upravo u podne, kad je opalio grčki top, i prepolovio još jedan izvanredan dan u Zagrebu.

Kad bih vam željela preporučiti lijepo proveden dan u Zagrebu, taj bi sigurno započeo s obilaskom ovog muzeja. Ako nemate vodiča, svakako kupite knjižicu "Vodič" u Muzeju, koja ne košta mnogo, bar ne za nas, a nepresušni je izvor mnogo lijepih stvari. Uхватila sam samu sebe kako često prelistavam tu manju knjižicu, sjećajući se jutra provedenog u Muzeju grada Zagreba. Damiru Borovčaku hvala na provedenom vremenu, a sve vas pozivam, posjetite Muzej grada Zagreba. Bit ćete oduševljeni i počašćeni što ste dio ovog grada i naše lijepe Hrvatske.

Valentina

Stećak, Lovreč, Imotska krajina

Emil Simunovic
Graphic Designer

Tel/Fax: (416) 532 6106
Cell: (416) 858 6231

esimunovic@yahoo.com
www.cherry.nicewebs.com

Radim: brošure, prospekte, kalendare, pozivnice za vjenčanje web stranice, naljepnice, te kompletnu pripremu za tisak.

Kultura

GRAMATIKA BARTOLA KAŠIĆA

Zamalo puna četiri stoljeća nakon svoga prvoga rimskog izdanja (1604.) "Institutionum linguae illyricae" (Osnove ilirskoga jezika) Bartola Kašića pojavile su se i u Hrvatskoj. Prvu hrvatsku gramatiku kao dvojezični pretisak (Kašićev latinski izvornik i hrvatski prijevod Sanje Perić-Gavranić) upravo je objavio Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje u biblioteci Pretisci (urednica Marija Znika).

Izdanje je dopunjeno opsežnim pogovorom Darije Gabrić-Bagarić u kojem se, osim o pionirskom Kašićevu gramatičkom djelu, govori i o drugim važnim ostvarenjima tog isusovca s Paga, koji je s puno opravdanja nazvan ocem hrvatskoga jezikoslovlja. Podsjetimo, Kašić je prvi preveo Bibliju na hrvatski jezik, ali njegov je pionirski pothvat na žalost sve donedavno ostao u rukopisu, pa nije u hrvatskoj kulturi mogao imati onu jezičnostandardizacijsku ulogu koju su prijevodi Biblije imali u drugih naroda. To je među Hrvatima obavilo jedno drugo, opet Kašićevo djelo - prijevod Rituala rimskog kao knjiga koja je stoljećima svakodnevno bila u uporabi na gotovo cijelom hrvatskom (osim krajnjeg sjeverozapada) i bosanskohercegovačkom prostoru.

Pretisak gramatike poslužit će dobro svim povjesničarima hrvatskoga jezika i jezikoslovlja, a hrvatskoj općoj kulturi kao podsjetnik na sve donedavno iz političkih razloga prešućivanu znanstvenu činjenicu da su standardizacijski procesi u hrvatskome jeziku počeli bar dva stoljeća prije nego što je "službeno" priznavano. (Večernji list)

KINESKA IZLOŽBA U ZAGREBU

Najveća izložba suvremene kineske umjetnosti priređena tijekom 2002. izvan granica Kine bit će na Zagrebačkome velesajmu otvorena tri mjeseca. Izložba slikarskih i kiparskih radova, uz koje je mnogo instalacija, videa, fotografija, objekata i internetskih projekata, koji će od 16. rujna biti pokazani u prvome dijelu izložbe suvremene kineske umjetnosti "Zlatna žetva", predstavljena je novinarima na konferenciji u Novinarskome domu. Bit će to najveća ovogodišnja izložba radova kineskih umjetnika koja će biti postavljena izvan Kine, a sadržavat će stotinjak radova četrdeset mladih stvaralaca, najavio je Pi Li, asistent na Centralnoj kineskoj umjetničkoj akademiji i stručnjak koji je zajedno s Mladenom Lučićem, kustosom zagrebačkoga Muzeja suvremene umjetnosti, birao umjetnike i radove za tu veliku izložbu.

Ovu izložbu će tri mjeseca moći vidjeti hrvatska i europska javnost na Zagrebačkome velesajmu jer je NR Kina zemlja partner. Izložbu organizira zagrebački Muzej suvremene umjetnosti i SCCA Institut za suvremenu umjetnost pod pokroviteljstvom Gradskoga ureda za kulturu i zagrebačkog Gradskog poglavarstva. Začetnik i voditelj projekta je Ante Sorić, a novinarima su se obratili i Vladimir Stojšavljević, pročelnik Gradskoga ureda za kulturu.

Izložba je podijeljena u četiri dijela: Svijet i metafora, Povijest i sjećanje, Stvarnost i predstavljanje te Mediji i komunikacija. I nakon drugoga dijela i otvaranja 30. rujna, a nakon završetka Jesenskoga međunarodnoga velesajma, bit će predstavljen i katalog izložbe, uza koju idu i brojna popratna događanja. (Večernji list)

VARAŽDINSKE BAROKNE VEČERI

Najznačajniji događaj ovogodišnjih Varaždinskih baroknih večeri, koje počinju 20. rujna, zasigurno će biti suvremena svjetska praznizvedba barokne opere "Pompeo Magno" Francesca Cavallija, u kojoj će sudjelovati ugledni glazbenici iz Engleske i Hrvatske. Festivalskim će orkestrom dirigitirati Paul Esswood, profesor barokne vokalne interpretacije pri Kraljevskoj muzičkoj akademiji u Londonu, a operu režirati Tom Hawkes, umjetnički direktor Central Lyric Theatrea u Northamptonu. Zbog iznimno velikog zanimanja za tu predstavu, održat će se tri izvedbe i to u varaždinskom kazalištu, a najavljeni su glazbeni kritičari iz inozemstva, najavio je novinarima ravnatelj festivala Vladimir Kranjčević. U petnaest dana festivala održat će se devetnaest priredbi, a svi najavljeni domaći i strani ansambli potvrdili su dolazak na festival. (Večernji list)

UMRLA JE IRENA KOLESAR

Irena Kolesar, hrvatska kazališna i filmska glumica, umrla je 3. rujna nakon duge i teške bolesti u zagrebačkom Domu umirovljenika Ksaver. Rodila se 22. studenoga 1925. u Slavonskom Brodu, odakle se kao devetogodišnja djevojčica s roditeljima preselila u Zagreb. U sedamnaestoj godini priključila se NOB-u, XIII. proleterskoj brigadi "Rade Končar". Glumac Joža Gregorin uključio ju je u kazališnu družinu brigade, a onda i u Kazalište narodnog oslobođenja Hrvatske, u kojem su se tada okupila mnoga kasnije slavna imena: Ivka i Joža Rutić, Vjeko Afrić, Žorž Skrgin, Dubravko Dujšin, Salko Repak, Jozo Laurentić, Marijan Lovrić, Šime Šimatović, Mira Župan i drugi. Nakon oslobođenja vraća se u Zagreb i počinje igrati u Hrvatskom narodnom kazalištu.

Vjeko Afrić 1947. povjerio joj je glavnu ulogu u prvom poslijeratnom igranom filmu "Slavica". Ta uloga, koju je odigrala u 21. godini, učinit će ju poznatom i omiljenom dugi niz godina. Irena Kolesar prihvatila je 1953. poziv Bojana Stupice da u Jugoslavenskom dramskom pozorištu u Beogradu igra Shakespeareovu Juliju. Nakon te uloge dobivala je nove uloge i u tom teatru ostala 20 godina.

Petnaest godina je igrala na Dubrovačkim ljetnim igrama - u "Hamletu" deset godina Ofeliju, a onda Gertrudu, zatim Dezdemonu i druge uloge. Njezinu Ofeliju neki su poznati svjetski šekspirolozi ocijenili jednom od najboljih koje su vidjeli.

Ostvarila je zapažene uloge i u drugim filmovima - "Besmrtna mladost", "Plavi 9", "Kameni horizonti", "Posljednji kolosijek", "Vratit ću se", "Ne diraj u sreću".

U Zagreb se vratila 1973. te je nastupila u televizijskim dramama i serijama "Klupa u Jurjevskoj" Ivice Ivanca, "Otvoreni prozor" Tomislava Kurelca, radiodramama, te u Teatru u gostima.

Živjela je u svom stanu na Marulićevu trgu tiho i povučeno, šetala oko zgrade HNK, pješačila na Sljeme, družila se sa prijateljima. Ostala je skromna, jednostavna, kakva je bila cijeli život. I svoju tešku Alzheimerovu bolest podnosila je stočki. (Hina)

OBNOVA LOPUDSKOG SAMOSTANA

Pod nazivom "Novi život starom samostanu" u rujnu kreće projekt obnove franjevačkog samostana iz 15. stoljeća na Lopudu. Novi život samostanu trebala bi udahnuti Francesca von Habsburg, predsjednica ARCH fondacije i inicijatorica projekta, čija je obitelj 1998. godine sklopila ugovor s franjevcima za najam samostana na 99 godina. To reprezentativno zdanje iz 15. st. koje se sastoji od samostana s klaustrom, tvrđave i renesansnih vrtova proteklo je stoljeće bilo izloženo propadanju i nalazi se na rubu uništenja, pa bi ga i malo jači potres mogao srušiti sa zemljom.

Zbog opasnosti od urušavanja, vrata samostana su od 1. kolovoza zatvorena za širu javnost, a sljedeće četiri godine, koliko se procjenjuje da će trajati njegova obnova, pristup će imati samo stručnjaci i radnici. Nadvojvotkinja je angažirala cijeli niz stručnjaka koji će se u suradnji s konzervatorima iz Dubrovnika, koji su prije nekoliko dana dali odobrenje za početak obnove, upustiti u ovaj skupi i opsežni posao vraćanja starog sjaja samostanu. Glavna nit vodilja obnove sažeta je u pristupu glavnog inženjera projekta Fritza Wenzela prema kojoj će se samostan urediti mijenjajući samo ono što je nužno, a popravljajući sve materijalima iz doba renesanse kada je i građen. Stoga ne čudi što je osim Wenzela, koji je angažiran na obnovi Aja Sofije, u projekt uključena i Barbara del Vicario koja je reference stekla na obnovama venecijanskih palača. (...) Budući da je samostan spomenik nacionalnog značenja, Francesca von Habsburg će se za novac za obnovu obratiti zakladama te Europskoj uniji. (Večernji list)

OTVARA SE LUTKARSKI FESTIVAL

Večeras (30. 8.) na zagrebačkom Trgu bana Jelačića pojavit će se divovska lutka Pifko, maskota 35. međunarodnoga festivala kazališta lutaka. Festival će se svečano otvoriti u 20 sati u Teatru ITD, a bit će zatvoren podjelom nagrada 6. rujna na istome mjestu. Sudjeluju lutarska kazališta iz Bjelorusije, Bugarske, Hrvatske, Jugoslavije, Mađarske, Nizozemske, Njemačke, Slovačke, Slovenije i Tajvana. Predstave su namijenjene svim uzrastima gledatelja. (Večernji list)

Zanimljivosti

78-GODIŠNJI MARATONAC

Josip Đundek najstariji je hrvatski maratonac, a ove će godine proslaviti 25 godina sudjelovanja na cestovnim utrka te ujedno i dojmrljive 62 godine sportske aktivnosti.

Rođen je 1924. godine u Lovrečanu nedaleko od Varaždina, a danas živi u sjevernom dijelu baroknoga grada, samo stotinjak metara od riječnog toka Drave, gdje rado provodi vrijeme. Taj vremesni sportaš pedantno je zabilježio svaku svoju utрку.

- Sjećam se, prvi sam put nastupio na cestovnoj utrci u listopadu 1977. na relaciji Martijanec-Ludbreg, ukupne dužine staze 7300 metara. Otada pa sve do lani imao sam točno 649 nastupa u Hrvatskoj, Mađarskoj, Austriji, Italiji, Njemačkoj, Poljskoj, Češkoj i svim bivšim republikama nekadašnje Jugoslavije osim Crne Gore - priča Josip Đundek.

Ovogodišnje utrke, doduše, još nije uspio pribrojiti, no do kraja prošle godine pretrčao je, kaže, točno 11.671,118 službenih metara. Zbroje li se i treninzi, brojka se penje na više od 60.000 kilometara!

Pozna je Đundek sjaj svake od osvojenih medalja. Tristo četrdeset trofeja, od kojih čak 147 zlatnih, uspomene su koje krase njegov "trofejni salon". Uz evidencijske knjige ima i knjigu dojmova, koju može ispuniti svaki posjetitelj, kao u kakvu muzeju.

Sudjelovao je Josip Đundek na mnogim velikim natjecanjima, dva puta na poznatom Münchenskom maratonu, čak četiri puta na hamburškom. Na njemu je u travnju 1994. godine sudjelovalo 7826 trkača, a Đundek je na kraju zauzeo 4487. mjesto. No, što je mnogo važnije, u kategoriji 70-godišnjaka bio je treći! Ipak, nije mu to najbolji rezultat maratona.

- Najuspješniji sam bio na Plitvicama, tamo sam standardnu maratonsku utрку od 42.195 metara istrčao za tri sata i 20 minuta. No trčim ja i dulje, za 100 kilometara lani mi je trebalo deset sati i 35 minuta - nastavlja svoju "igru brojki".

Đundek je pravi sportski fan, u protekle 62 godine igrao je nogomet, hokej na ledu, stolni tenis, bavio se kuglanjem, skijanjem te skokom uvis. Skakao je, ponosno ističe, koliko je i visok, 170 centimetara. Bio je profesor tjelesnog odgoja i radio u mnogim osnovnim školama diljem Varaždinske županije. Najdulje se zadržao u Golubovcu.

Sportski duh uvukao se duboko pod kožu. Priroda, svjež zrak, nova poznanstva, prijatelji... sve su to dovoljno jaki motivi da ne odustane. Na terenu je stalno, a katkad osvoji i poneki planinarski vrh. Ivanščica, Sljeme, pa i Pohorje, davno su svladana priča, dok ni novih izazova ne ponestaje. U treningu je neprestano, trčati će dok ga noge budu služile.

- Treniram svaki drugi dan, no nemam određenu "dozu". Kombiniram, jednom "padne" deset kilometara, drugi put 24, pa šesnaest... No, složim si ritam tako da mjesečno odradim 200 kilometara. Ove godine imam još nekoliko utrka, čeka me Žumberak, Bjelovar, pa Jarun... što se tiče inozemstva, to će ići malo teže. Kotizacije za sudjelovanje i putni troškovi preveliki su, a umirovljenička primanja premala - dodaje Josip Đundek.

(Večernji list)

NASUKALA SE JAHTA GORANA IVANIŠEVIĆA

Jahta Gorana Ivaniševića nasukala se 29. 8. za odlaska sa sidrišta u uvali Vele Luke. Naime, na početku uvale Kale plovilo vrijednom 1,1 milijun eura, kako smo neslužbeno doznali, otkazala je elektronika pa snažni motori nisu primili zapovijed za vožnju unatrag, već unaprijed. "Veselka" je tako prešla plicak te ispod ljekarne srušila mul i oštetila donji dio pramca i bok oplata. Na sreću, u incidentu nije bilo ozlijeđenih, a pričinjena je samo manja materijalna šteta. "Veselki" se na putu, čudom, našla samo jedna brodice, koja je također oštećena.

Srdan Ivanišević dao je izjavu djelatnicima ispostave Lučke kapetanije, no još pod dojmom nezgode bio je vrlo uzrujan te nam nije htio ništa reći. - Pustite me, imam previše posla! - bilo je sve što je rekao Srdan Ivanišević. Na jahti smo zamijetili i bivšeg konzula RH u Milanu Franu Mitrovića, koji je brojnim poznanicima koji su se s ostalim Velolučanima sjatili oko jahte objašnjavao kako je došlo do nezgode. Djelatnici ispostave Lučke kapetanije u Veloj Luci također nisu bili raspoloženi za razgovor, već su nas uputili na Lučku kapetaniju u Dubrovniku. No oni nam, međutim, nisu bili dostupni.

"Veselku" je Goran Ivanišević kupio lani u Turskoj, kao nagradu za osvojeni Wimbledon i pet mjeseci dotjerivali su je u brodogradilištu u Puntu na Krku. Početkom ljeta njome je krstaro Goran s djevojkom

Tanjom Dragović i društvom, a od druge polovice srpnja kormilo je preuzeo njegov otac Srdan Ivanišević.

Nasukavanje luksuzne jahte dulje od 25 metara u središtu Vele Luke postalo je senzacija kako za domaći svijet, tako i za brojne turiste. Jer, ne nasuče se jahta wimbledonskoga prvaka svakoga dana pod borove koji krase velolučku šetnicu.

"Veselka" je odsukana uz pomoć kočarice, no kako u velolučkome gradilištu "Greben" nije bilo primjerenog doka za popravak, to će biti učinjeno naknadno. Goran je i s prethodnom jahtom, koja se također zvala "Veselka", imao velikih problema - lani mu je za krstarenja srednjodalmatinskim akvatorijem otkazao jedan od motora. (Večernji list)

KAJ SU JELI NAŠI STARI

Domaćice Vrbovca i vrbovečkog kraja još su jednom pokazale i dokazale vrijednosti tradicijske i narodne gastronomije. Tražeći odgovore na pitanje kaj su jeli naši stari, jučer (7. rujna) je sedam udruga žena iz Gradečke ulice, Preseke, Gaja, Brčevca, Udruge sindikata umirovljenika i Nove Kapele, te Lovačkog društva Golub Dubrava, pripremalo jela prema receptima naših baka.

Dvodnevnu priredbu otvorio je Zlatko Tomčić, predsjednik Hrvatskog sabora, pohvalivši domaćice i turističke radnike za očuvanje tradicijske kulture. Posebni šarm turističko-kulinarškoj priredbi u Vrbovcu daju štandovi uređeni u etnostilu, na kojima se dobro prodaju starinski kolači. Priredbu prati i bogat kulturno-umjetnički, zabavni i sportski program. Danas je na rasporedu i natjecanje šest profesionalnih kuhara u pripremanju jela prema starinskim receptima. (Večernji list)

REZALI SU DIVOVSKI JEGER

Na varaždinskom korzu u sklopu programa Špancir festa jučer (7. rujna) je predstavljena neobična atrakcija - jeger od 110 metara koji su proizvele varaždinske tvrtke Dema i TP Varaždin. Po pedalj jegera okupljenim građanima prodavali su jegemajstori Radimir Čačić, ministar obnove, javnih radova i graditeljstva, dr. Ivan Čehok, varaždinski gradonačelnik, opema pjevačica Lidija Horvat-Dunjko, teniski reprezentativac Hrvatske Željko Krajan i druge poznate osobe. Cjelokupan prihod od prodaje jegera namijenjen je Pedijatrijskom odjelu Opće bolnice Varaždina. (Večernji list)

VRATIT ĆU SE U HRVATSKU!

Dvadesetjednogodišnji student kroatistike s Pekinškoga sveučilišta iz strane jezike Ding Feng zasigurno je među najzanimljivijim polaznicima ovogodišnje Zagrebačke slavističke škole, koja se do 7. rujna održava u dubrovačkom Međunarodnom središtu hrvatskih sveučilišta. Ding Feng je na drugoj godini studija kroatistike i kaže da je u Kini sve veće zanimanje za izučavanje hrvatskog jezika i kulture. Sada su na njegovu sveučilištu, koje je ujedno i jedino u Kini na kojemu postoji katedra za kroatistiku, čak 24 studenata koji uče hrvatski jezik.

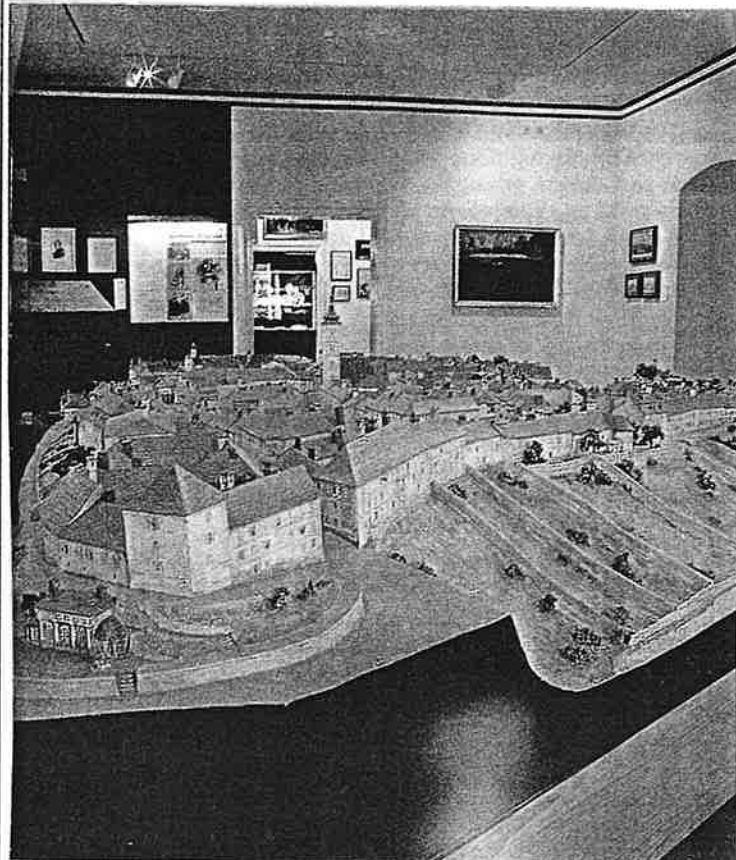
- Hrvatski sam jezik počeo učiti ponajviše zbog toga što je Hrvatska jako lijepa zemlja, a i Hrvati su izrazito ljubazni ljudi. Moja domovina također treba sve više ljudi koji poznaju hrvatski jezik, jer su veze naših dviju zemalja na različitim područjima sve češće - kaže nam Ding Feng na dobro razumljivom hrvatskom jeziku, s kojim se prvi put susreo tek prije dvije godine na studiju.

Ding veli da je hrvatski dosta težak jezik, ali i da će mu iskustvo sudjelovanja na školi znatno pomoći u boljem upoznavanju kroatistike. Otkriva nam i da će po završetku četverogodišnjeg studija pokušati pronaći posao u nekom veleposlanstvu. Ovo mu je prvi put da boravi u Hrvatskoj, a iako je već prije početka rada ovoljetne Zagrebačke slavističke škole zajedno s ostalim sudionicima posjetio Zagreb i Hvar, kaže da ga je Dubrovnik ipak najviše oduševio. Sve prirodne i kulturne ljepote koje je vidio, kaže, bit će mu dovoljan razlog da se vrati u Hrvatsku, ali i da ih sve više promovira u svojoj Kini.

(Večernji list)

Mojim očima (i srcem)....

Ja ustvari uopće ne volim muzeje. Obično moj suprug i ja imamo dulju diskusiju kad se govori o muzejima, bilo kanadskim, ili hrvatskim, jer s muzejima generalno nisam baš oduševljena. Možda zbog toga što je sve u muzejima poslagano po redu, pa tako idete od jednog do drugog izložka, i na kraju uopće ne znate što je bilo na početku. No u slučaju Muzeja grada Zagreba, tako nije. I prije nego uđemo u taj izvanredno interesantan muzej, preporučujem vam da ga svakako posjetite kad jednom dodete u Zagreb. Taj muzej sam posjetila u lipnju mjesecu ove godine, proveo me zaista izvrstan vodič, naš suradnik gosp. Damir Borovčak pa koristim i ovu priliku da se

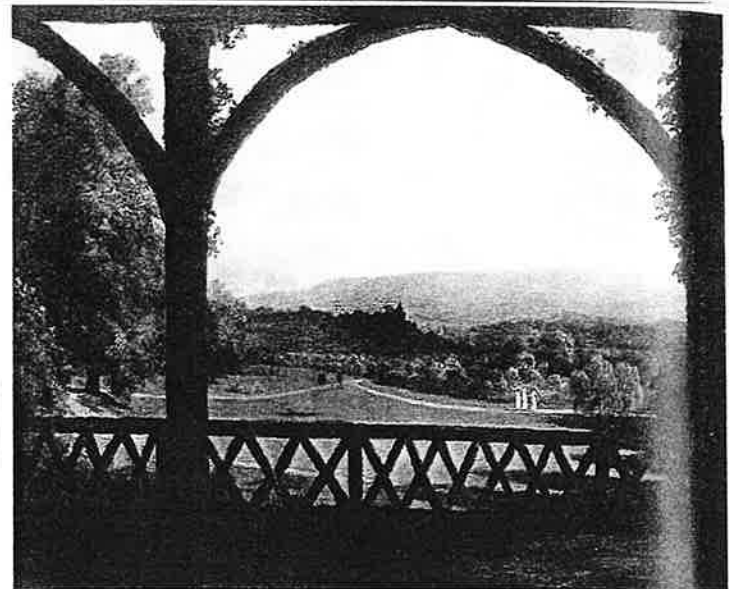
Maketa Gornjega grada

zahvalim Damiru na izvanrednom jutu u Muzeju grada Zagreba.

Muzej grada Zagreba smješten je na Gornjem gradu, pa sama šetnja do njega predstavlja jedno veliko zadovoljstvo, jer prolazite pokraj starih kuća, palača koje su građene pred više stoljeća, čak postoji mogućnost da vam se možda smile i puste vas u "Zlatnu dvoranu" nedaleko od muzeja (mene nisu pustili unutra, a zaista sam željela vidjeti tu ljepotu), prolazite nakon toga kraj izvanredno lijepe kovane ograde (Opatička 10) gdje je danas Institut za historiju radničkog pokreta Hrvatske. Muzej se nalazi odmah kraj Zvezdarnice, tako da se do njega može doći sa dvije strane, sa Opatičke ili Radićevom ulicom.

Kako već rekoh, za mene su muzeji dosadni, i rijetko ulazim u njih, no ovaj će vas opčiniti raznim detaljima, postavom predmeta, načinom prikazivanja, a posebno onim što će vam predstaviti na svakom dijelu toga muzeja: naš grad Zagreb, njegovu interesantnost, povijest, ljude toga grada, predmete, život, prošlost, sadašnjost i budućnost grada - baš kao što je i mene opčinio.

Počnimo od prošlosti. Ovo je jedini muzej u čijem se sklopu nalazi i najdulja prošlost grada o kojem govori taj muzej, tako da se u podrumu nalaze arheološke iskopine, koje su na svjetlo dana iznijele nove podatke o kontinuitetu naseljenosti na Gradecu od prapovijesti do polovine 17. st, to jest izgradnje samostana, na čijem se području danas nalazi Muzej grada Zagreba. Dio tih arheoloških nalaza konzerviran je pod zemljom, a shematski je u razini poda naznačen inkrustacijom i objašnjen specijalnom sivom legendom, istom legendom kojom upozoravaju na zanimljive arhitektonske elemente na samoj zgradi.

Pogled s vidikovca u Maksimiru, Ivan Zache

I polako krećete po Muzeju, koji je toliko interesantan, da vam vrijeme koje ste namijenili tom posjeti ni blizu nije dovoljno. Pred očima vam se naglo nađe izvanredno dobro riješeno pitanje kako prikazati stanovništvo grada koje je raslo tih nekoliko stoljeća, tako vam se kompjutorski i svjetlošću predočuju stanovnici grada u određeno vrijeme svijeta, do danas.

Kako je rekonstruiran život ljudi iz najranijeg doba, upravo se susrećete sa materijalima koji vam zorno tumače svakodnevni život stanovnika Zagreba, dok ga još nije bilo. Tu pred vama izložene su originalne slike i dokumenti, recimo Felicijanova isprava kojom 26. travnja 1134. godine ostrogonski nadbiskup Felicijan potvrđuje posjedovna prava nad šumom u Čazmanskoj Dubravi, koju je hrvatsko-ugarski kralj Ladislav i dodijelio Zagrebačkoj biskupiji prigodom njena osnutka 1094. godine. U tom se dokumentu prvi puta spominje ime Zagreb.

Taj novi kraljevski grad planski je zasnovan, opasan bedemom koji prati konfiguraciju tla, a u grad se ulazilo kroz četvora vrata, što se vidi na maketi pred vama. Pred vama je i uvećana Zlatna bula kojom je 16. studenoga 1242. hrvatsko-ugarski kralj Bela IV podijelio Gradecu znatne privilegije i podigao ga na položaj slobodnoga kraljevskog grada. Replika Zlatne bule na pergamentu i portret kralja Bele IV. su vam predočeni, kao i recimo oponuke zagrebačkog suca Kristofora Cordata iz 1556., ovjerena sa sedam voštanih pečata zagrebačkih građana, u kojoj on otkriva posjede, kuće, predmete od zlata i srebra. Iz sadržaja ove oporuke jasno se razabire kultura življenja i stanovanja zagrebačkog trgovca i suca Kristofora Cordata.

I dalje vas izvanredno izloženi predmeti vode kroz razmirice, kažnjavanja, praznovjerja, predočuju vam Medvedgrad, govori o turskoj opasnosti, o gradskim znamenjima, pa tako recimo pred vama bljesne slika sv. Blaža, zaštitnika Gradeca, i središnji privjesak s počasnog lanca načelnika slobodnog kraljevskog glavnoga grada Zagreba (prema nacrtu Hermana Bollea, čije ime stalno susrećete).

I sad zastanimo na trenutak: pred nama je slika stare katedrale. I dok razmišljate o našoj "novoj" blistavoj Katedrali, i gledate je u svojoj mašti onako lijepu, visoku, sa dva tornja - upravo je interesantno gledati predmete iz stare katedrale, slike i nacрте te velike trobrodne romaničke katedrale koja je građena u 12. st. Novu veliku gotičku trobrodnu katedralu velikim je dijelom još u 13. st. izgradio zagrebački biskup Timotej. Tamo pred vama je monumentalni figuralni portal kojeg je godine 1640. naručio biskup Benedikt Vinković. Postupna obnova katedrale koju je početkom 19. st. inicirao zagrebački biskup Aleksandar Alagović, a nastavio biskup Haulik, provodila se tijekom cijelog 19. st. Nakon potresa koji je godine 1880.g. zadesio Zagreb, i teško oštetio katedralu radove preuzima i završava arhitekt Herman Bolle.

Uz katedralu, upoznat ćete i župu Sv. Marka, a tamo je i glavni oltar Sv. Marka Evanđelista iz godine 1729. Dalje šetate cehovima i upoznajete meštre Gradeca i Kaptola, gdje se u zlatu i srebru pokazuje život tadašnjeg Gradeca, i majstora čija djela još i danas susrećemo na ulicama grada Zagreba. Upoznat ćete i razne dokumente kojima je, recimo Kraljica Marija Terezija donijela novi statut za sve slobodne kraljevske gradove u Hrvatskoj, koje je morao prihvatiti i kraljevski slobodni grad Gradec.

Previše je toga u tom muzeju da bi svakoj stvari posvetili i jedan jedini red u ovom članku, no uz ono obično o svakom gradu, tamo ćete vidjeti i građane grada, i redovnike, redovnice, velikaše, parkove i

cimen of an obscure old variety called Crljenak Kastelanski (meaning red grape from Kastel, a town near Split). Still lacking the funds for expensive DNA analysis, they sent tissues from the vine to Meredith for testing in her UC Davis lab.

No dice. The vines didn't match, and at that point it looked as though the search had hit a dead-end.

Yet everyone agreed Crljenak really, really looked like Zin. So Pejic and Maletic went back to the vineyard—a six-hour trek by car from Zagreb to the coast—where they realized that in the thick tangle of canes they had mistakenly taken tissue from the shoot tips of a neighboring vine. This time they made sure their sample was from the Crljenak vine before they sent it to California.

Bingo. A perfect DNA match linked Crljenak, Zinfandel and Primitivo. On Dec. 18, 2001, she recalls, Meredith e-mailed Pejic, saying, "I'm convinced." Subsequent testing of samples from other vines provided a bonus revelation: Plavac Mali is an offspring of Crljenak and another Croatian grape, Dobricic.

Now that Crljenak has been rescued from its precarious position—literally on the brink of extinction—the next step is to look for more Crljenak vines. The variety was virtually wiped out by vine diseases in the 19th century, then further reduced during the Communist era when the native grapes were systematically replaced by high-yielding varieties suitable for mass production.

When are you going to visit Marija Bistrica ....

Marija Bistrica is a well-known place of pilgrimage devoted to the Blessed Virgin Mary. The miraculous black statue of the Virgin Mary was originally kept in the chapel of a nearby village Vinski vrh, but in the 16th century, because of the approaching Turks, it was hidden in the walls of the parish church in Marija Bistrica, where it was rediscovered in 1684. Since then, for over three centuries, thousands of pilgrims come to Marija Bistrica from all parts of Croatia and the world. Over 800,000 pilgrims came to Marija Bistrica every year. They all come in order to find spiritual comfort, to make their vows to the Virgin Mary, to give thanks for the granting of their prayers or simply to express their devotion to the Queen of the Croats, as the Blessed Virgin is often called. Because of its religious and national importance, the Croatian Episcopal Conference proclaimed Marija Bistrica to be National Sanctuary of the People of Croatia.

Beside the famous votive church containing the miraculous statue of the Blessed Virgin Mary, visitors should also see the open-air Via Crucis on a nearby hillock, which boasts beautiful statues made by renowned Croatian sculptors. Also, Via Crucis procession with candles is an unforgettable experience for everyone who visits Marija Bistrica.

Tell your friends about Marija Bistrica. Tell them to go there and experience something special what only Marija Bistrica can give.
(Croatia, tourist guide 1999)

Widening the Pool

The goal is to widen the pool of possible clonal material that can enrich the grape's diversity. Selections from Croatia will complement the Zinfandel Heritage Vineyard, a one-acre Napa Valley planting of Zinfandel selections taken from old vineyards throughout California by UC Davis clone specialist James Wolpert and his team.

The ongoing search for Crljenak in Croatia, led by Pejic and Maletic, is being substantially funded by several California wine producers, led by Ridge Vineyards. The Croatians are focusing on the large island of Solta, just off the Dalmatian Coast from Split. The vineyards on Solta include quite a bit of Dobricic, which makes it likely that Plavac Mali's other parent, Crljenak, may be found there, too. "It makes sense that if they got together, they must have been growing fairly close together," notes Meredith. "So Solta is a strong possibility."

Meanwhile, California producers have begun to propagate both Primitivo and Plavac Mali and make wine from the grapes (try Tobin James Cellars Primitivo '99, "James Gang Reserve"). And Crljenak has been propagated at UC Davis. Cuttings will be available to growers within a year or so, which means we could begin to see California Crljenak wines as early as 2006. And then we'll find out from a sensory standpoint if it's all just a matter of names. Will, in fact, a Zin by any other name smell as sweet?

(CroatianWorldNet)

Advertisement

*** \$20,000.00 REWARD \$ 20,000.00***

will be paid to any person who can identify and testify in court to the positive identity of Šime Vasilj under whose name on or about April 15, 2002 a pamphlet titled

MONTREAL- NEW YORK- TORONTO- NORVAL- CHICAGO- VANCOUVER- SEATTLE

Upravitelj: Šime Vasilj

was published and mailed to the members of Croatian community. If you possess this information kindly contact:

Mr. Bruce A. Thomas, Q.C., Tel: (416) 869 5455

Cassels Brock & Blackwell LLP, Barristers and Solicitors, Scotia Plaza, Suite 2100, 40 King St. W., Toronto, On M5H 3C2

Jeffrey T. Kuhner: Hold the Hague accountable

Since ancient Greece, one of the central questions in Western political life is: "Who guards the guardians." This is especially pertinent regarding the international criminal tribunal for the former Yugoslavia (ICTY) at The Hague. The tribunal was created in 1993 by the United Nations Security Council; it was charged with the responsibility of bringing to justice those who committed war crimes during the violent break up of Yugoslavia. Sadly, The Hague has been a disappointment: The prosecutor's office has engaged in abuses of power and issued flawed indictments that pose a threat to U.S. national interests.

The most obvious example of the tribunal's incompetence is the current trial of former Serb strongman Slobodan Milosevic. This has been a public relations disaster for The Hague, as Mr. Milosevic has put the prosecutor's office on the defensive, charging that he is the victim of a Western smear campaign.

Despite the overwhelming evidence that the Butcher of Belgrade masterminded the ethnic-cleansing campaigns in Croatia, Bosnia and Kosovo, the prosecution has so far failed to document Mr. Milosevic's numerous crimes. These include the destruction of Vukovar, the massacre of more than 7,000 civilians at Srebrenica, the savage shelling of Sarajevo, and the murder of countless ethnic Albanians, whose graves are now being discovered all over Serbia.

The tribunal's chief prosecutor, Carla Del Ponte - like most European leftists - is uncomfortable with the notion of moral absolutes. She refuses to acknowledge that Mr. Milosevic in particular, and the Serbs in general, bear the brunt of responsibility for the war crimes committed in the Balkans. Hence, she is looking for an ethnic scapegoat to offset the complaints from Belgrade that her office is demonstrating "bias" against the Serbs. Mrs. Del Ponte believes she has found it in the Croats.

In June 2001, the prosecutor's office issued an indictment for Croatian Gen. Ante Gotovina on charges that he exercised "command responsibility" over a 1995 military operation in which Zagreb recovered territories seized by rebel Serb forces during Croatia's successful drive for independence in 1991. The operation resulted in the mass exodus of 150,000 ethnic Serbs from Croatia. The United States supported the offensive because it rightly concluded that Croatia was pivotal to altering the strategic balance of power in the Balkans. The operation not only restored Croatia's territorial integrity, but also paved the way for the Dayton peace

agreement that ended the war in neighboring Bosnia.

The Gotovina indictment is deeply flawed; it is also revolutionary in its implications for international criminal law. The theory of "command responsibility" violates the basic tenet of the definition of a war crime - the principle of personal responsibility for one's actions. The Croatian general is not accused of individually committing or ordering atrocities; he is simply guilty of being in "command" when alleged war crimes were committed. The ultimate goal of the indictment is not only to punish the Croats for exercising their legitimate right to self-defense, but to make war itself a crime. Rather than dropping the charges against Gen. Gotovina, Mrs. Del Ponte's office is now examining whether to expand the indictment to include high-ranking U.S. officials - such as former President Bill Clinton - on the grounds that they exercised ultimate "command responsibility" for the operation.

Troubled by the implications of the Gotovina indictment, the State Department has asked the prosecutor's office to transfer cases involving Croatian military officials back to the domestic courts in Zagreb. But Mrs. Del Ponte continues to thumb her nose at the United States, demanding that Gen. Gotovina be arrested and sent to The Hague to face trial.

Furthermore, the prosecutor's office is abusing its powers. ICTY spokesman, Florence Hartmann, has directly lobbied journalists and media outlets in Croatia, demanding that pro-Gotovina coverage be dropped. She has sought to bully and intimidate reporters asking about the ICTY's basis for the Gotovina indictment.

Mrs. Del Ponte is now requesting that her mandate as chief prosecutor be extended past its September 2003 expiration deadline until Mr. Milosevic's trial is over. Instead of renewing her mandate, the Bush administration should demand an independent investigation of Mrs. Del Ponte's office for its abuses of power, its unethical indictment of Gen. Gotovina and its utter incompetence in prosecuting the greatest mass murderer of the late-20th century.

At the very least, the United States should use its veto at the U.N. Security Council next year to block Mrs. Del Ponte's reappointment. Washington must hold The Hague accountable for its actions. If it doesn't, who will?

Jeffrey T. Kuhner is an assistant national editor at The Washington Times (The Washington Times)

MILOSEVIC TRIAL: ANOTHER WITNESS CONFIRMS KEY EVIDENCE

THE HAGUE/ZAGREB, Sept 9 (Hina) - An employee of the Serbian State Security Service, Olivera Antonic-Simic, who on Monday took the witness stand in the UN war crimes tribunal's trial against Slobodan Milosevic, described how a former chief of that service, Rade Markovic, had given a statement on Milosevic's order to remove traces of crime in Kosovo. This order is considered as one of the most important pieces of evidence for the tribunal's prosecution. In June 2001, in the Belgrade prison Markovic told an investigator of the State Security Service, Zoran Stijovic, that at the meeting with his closest aides in March 1999 the then Yugoslav president Milosevic had ordered the removal of the traces of crimes in Kosovo.

However, a year later, Markovic claimed that he had not said anything like that but that it was Stijovic's free interpretation of his words and that a statement he signed did not contain formulations he had made during the talks with Stijovic. Antonic-Simic told the trial chamber that she had typed what Markovic and Stijovic had been dictating. The statement was then printed. Markovic read it, made some corrections and after that the final draft was printed which Markovic signed, the witness said. Last week, Stijovic, as a witness before the Tribunal, confirmed the authenticity of the contentious statement.

On Monday, the trial chamber in this process accepted as evidence letters which the Tribunal's former chief prosecutor, Louise Arbor, sent to the then government in Belgrade and Milosevic warning about the crimes in Kosovo and about their duty to punish perpetrators.

This week, the prosecution should wrap up the presentation of evidence pertaining to the Kosovo section of the indictment. After a two-

week break, the trial will resume with the presentation of evidence on Milosevic's crimes in Croatia and Bosnia- Herzegovina.

RBA AGREES ON EUR 145 MILLION SYNDICATING LOAN FOR ZAGREB

Raiffeisenbank Austria (RBA) has agreed with a syndicate of 24 banks from 13 countries a EUR145 million loan for the financing of economy and enterprise in Croatia, i.e. projects intended to encourage production and new investments. The loan agreement was signed in Zagreb on Tuesday by RBA chairman of the board Zdenko Adrovic and a representative of Mizuho Corporate Bank, Shinya Wako, on behalf of the bank syndicate. The other participating banks are the Germany-based Dresdner Kleinwort Wasserstein, DZ Bank, and LB Kiel, as well as banks from the Czech Republic, Poland, Hungary, Ireland, and Austria, among others. According to Adrovic, the loan has been approved for a period of three years, with an euribor plus 0.75 percent interest rate. The repayment period may be extended for another three years.

Since the beginning of the year RBA's assets have grown by 35 percent to over 13 billion kuna (EUR1.8 billion). Loan funds have increased by 37 percent and exceed 7.5 billion kuna (EUR1.01 billion). Adrovic said RBA would wrap up this year with a growth in placements between 47 and 50 percent and a profit increase of some 50 percent.

(Hina, Sept.10)

Vladimir P. Goss:

It is the end of the first week in September and everybody is back in town. I almost said, back to work, but this would be a mistake: Croatian society contains a large segment of people who have jobs but do everything not to work (at least not in the sense we, in North America, apply to the word), or who would like to work but do not have jobs. Zagreb is so serene in summer when everyone is gone. You can even drive around, or find a place

to park. Now, the best thing you can do is to find a parking within a mile from your home, lock your car, and use public transportation. The post vacation madness is on - meaning that one is surrounded by people who are mad at the fact that the vacations is over.

I took a week off at the island of Silba in between a stretch of working "vacation" in Northern Croatia, and another one in the South. It was a stunning experience. I have made a large swing from one end of Croatia to another, from Ilok to Dubrovnik. It was mostly the business of art history which propelled me to my travels. With Professor Dubravka Sokac-Stimac, Director of the Museum in Pozega, and Professor Emeritus Sena Sekulic I shared the thrill of locating two unexplored medieval sites on the Papuk; in Ilok I again admired the mighty walls, now clean and beautifully restored, and witnessed the restoration works on the Odeschalchi castle. Nearby, medieval forms are re-emerging at the churches at Sarengrad and Sotin. The venerable ruin of Rokovacka Zidina near Vinkovci is, much to my surprise, no worse off than when recorded by Gjuro Szabo some one hundred years ago!

At the other end, I witnessed in the company of one of the best Croatian modern art critics, Ms. Lilijsana Domic, a truly wonderful event - unveiling of the bronze door by Kuzma Kovacic for a tiny church-lighthouse of Our Lady Star of the Sea and St. Nicholas the Navigator on the tiny islet of Kljestac in front of Klek, about which I already wrote in the Iskra. In Hvar, in Starigrad on Hvar, I visited new galleries; at Palmizana across from Hvar, the art colony sponsored by Ms. Dagnar Meneghello.

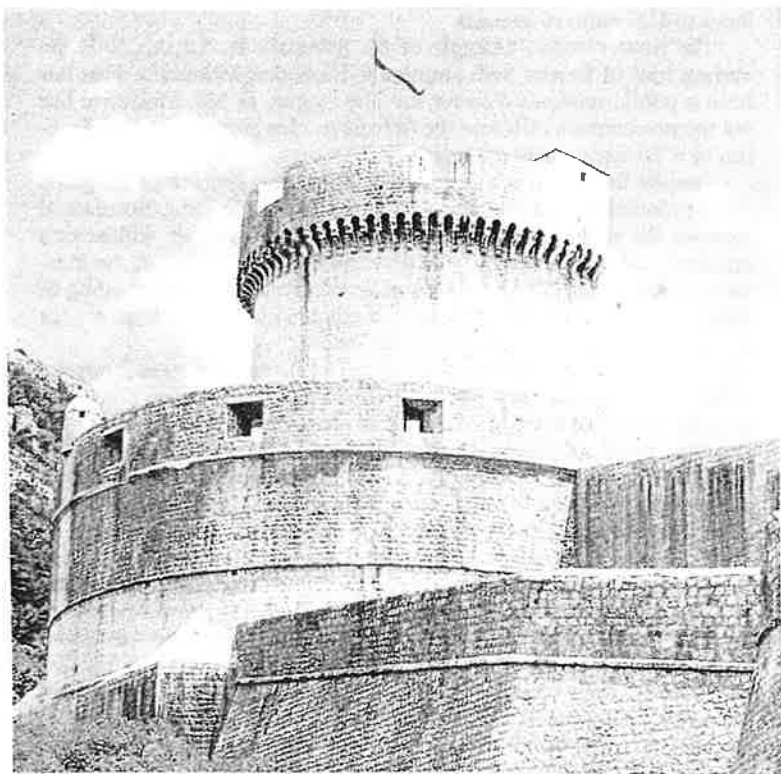
In between I enjoyed visiting with outstanding Croatian sculptors, Marija Ujevic and Sime Vulas at Silba (the latter's "Sails" grace the port of that remarkable island), at Malinska I discovered a nice new gallery of St. Nicholas exhibiting Quintino Bassani, and, finally, at Gospic I saw the second most destroyed city in Croatia almost completely rebuilt, enjoyed visiting the Museum and the exhibit by local artist, Ivan Mataija, and listened to Ms. Tatjana Kolak, archeologist, telling me about extremely important excavations of the Cathedral of Krbava (Udbina). And this is far from all! Wherever I went I felt a certain enthusiasm, a keen thrill. The pulse of a Croatia Rediviva?

At the times when Croatian economy is in doldrums? At the time when Croatian political elite and its politics are hitting a new low every day? Yes, one can sense this pulse. And one is also taken by the sheer beauty of the country, and its culture. Yes, folks, we may be crying over "good old times", but believe me, about 90% of Croatia, its landscape, its spirit, its heritage is still unspoiled. I shuddered at the thought of what could happen one day if we get serious about business of "developing," be it in terms of construction or in terms of cultural engineering. Say, when Croatia indeed joins the spineless EU. Looking at the political scene, in Zagreb in particular, one is not aware how much vitality there still is in the Croatian land and the Croatian people. What a disaster we are facing if we do not act wisely! I made a post-vacation decision to launch a campaign that Croatia condition her entry into the EU on being proclaimed a EU's protected area in terms of nature and culture. It is one of the key political issues we will be facing in the near future. Our revived Croatia should not turn into another "born-to-shop" commercialized "paradise." Please think about it, throughout our global community, the Global Croatia. And I believe that the party or politician who proposes that, would be rewarded both at the polls at home, and by your lasting support.

I have another post-vacation suggestion for our Croatian American and Canadian community. A book is out by Chris Hedges who was one of the most blatantly anti-Croat of NY Times reporters. It is called "War." He takes the approach that everyone is at fault for the war; the Serbs, Croats

Vacation is Over

and Bosnians are really one people, etc. The most blatantly incorrect thing he said concerns "Serbo-Croatian" which he insists is one language. He blames the Croats and Muslims for "inventing" words and using "medieval" expressions to distinguish Croatian and Bosnian from Serbian (isn't it "ironic" that the Serbs appear not to have had to ever use such devices? Is it because "Serbo-Croatian" was nothing more than Serbian). On the language issue he labels the 1967 Matica hrvatska declaration in support of the Croatian language (which he notes was supported by Tudjman) to have been a nationalist move, even though it was supported by practically all Croatian writers, including Miroslav Krleza, a communist party member who could hardly be called a nationalist.

Dubrovnik, a part of the renaissance tower Minceta

You may wish to read the book in the library (for crying out loud, do not buy it!), and send letters to Hodges and NYT. Or write letters to newspapers that may review the book. But more than anything else, ask the Croatian Embassy and the Croatian Government to act. Remember our struggle (we should again thank Sime Letina of the Library of Congress for spearheading it) to separate Serbian from Croatian in the Library of Congress. Remember how the Library stubbornly refused to separate the language codes! And how the Croatian Government, then a "fresh" "democratic" government refused to do anything about that political issue. And how the only Government official who dared alert the Government, a lady working in its PR office, a major poet and critic, was fired a few months later (those who read her e-mails, would recognize her name among those mentioned above).

In spring 1999 I interviewed the three leaders of the future coalition - Racan, Budisa, and Gotovac. I asked them the same questions. One of them being: what would you do to improve the image of Croatia. None of them had a straightforward answer, but the one by Gotovac was most symptomatic. He believed that nothing needed doing as the new democratic Government would be recognized as a positive force, and a new image would emerge by itself.

The Serbs have known very well, since 1918, the power of "one language." Especially as it was theirs. And ask the Croatian leaders: where are those rewards, including the new image of Croatia, they were supposed to reap. I believe this new image would emerge only if we, together, work on it. This means preserving the physical and spiritual values of our country and people, and showing them to the world community without vanity or boasting. Language included. Vacation is over!

Solved: The Great Zinfandel Mystery Croatia is officially the source

One of the biggest mysteries in the wine world appears to be solved. A UC Davis plant geneticist has confirmed the Old World origin of Zinfandel—and it's not Italy. "Zinfandel comes from Croatia," says Carole Meredith. "The grape we call Zinfandel, and the grape the Italians call Primitivo, are both Crljenak Kastelanski."

That's Crljenak Kastelanski: pronounced tsurl-YEN-ahk kahstel-AHN-ski. Its discovery answers a question that has fascinated wine lovers and scientists for more than 100 years: Where did California's signature wine grape come from? Meredith's research culminates a 35-year search by two generations of scientists facing nearly impossible odds. With more than 10,000 grape varieties in the world, locating Zinfandel's Old World source was like finding the proverbial needle in the haystack. In fact, Crljenak is a forgotten variety in its homeland, Dalmatia, and the more than 1,000 islands off its coast in the Adriatic Sea. So far, Meredith and her team have found only 20 Crljenak vines, planted among other grapes in three locations.

But 20 vines is enough to rescue the original Zin from oblivion—and that's important well beyond the satisfaction of establishing Zinfandel's pedigree. Aside from giving Zin new legitimacy among the wine world's leafy aristocrats, the discovery closes the genetic gap between modern California Zinfandel vines and their ancient forerunners. Who knows what sensory delights await Zin lovers once the old Croatian clones become part of the California vineyard mix? When Meredith revealed her finding casually to friends and colleagues this spring, the news electrified the wine world. She will formally present her discovery in August at a grape genetics conference in Hungary. She is also working on a paper to be published early next year in the Journal of Enology and Viticulture.

The quest to solve the mystery of the Mystery Grape is a scientific whodunit with a diverse cast of characters. When Meredith became the chief detective on the case in 1991, it had already been in progress for decades. UC Davis professor Austin Goheen and graduate student Wade Wolfe laid the groundwork in the 1960s and '70s. The legendary Napa Valley vintner Miljenko "Mike" Grgich, a native Croatian, was a key informant. The investigative team included scientists, historians, grape growers and students in California, Italy and Croatia.

Serendipity played a part, too. One of the most important contributions was made by a Croatian student at UC Davis. Jasenka Piljac was a dishwasher in Meredith's laboratory in the early '90s. After graduating from Davis and returning to Zagreb, Piljac served as translator and research assistant during Meredith's 1998 sleuthing mission. "The timing worked out very well," says Meredith. "I would not have been able to do it without her. And that's an example of the almost eerie way things have fallen into place on this quest."

The mystery of Zinfandel has haunted wine lovers and viticulturists for more than a century. Unlike every other fine wine grape in the state, Zin apparently had no European homeland. Cabernet came from Bordeaux, Chardonnay and Pinot Noir from Burgundy. But for all anyone knew, Zinfandel came from outer space.

Recent historical research, largely by wine historian Charles Sullivan, has revealed that the first "Zinfendal" vine appeared in a Long Island, N.Y., nursery in the 1820s. It may have come from the gardens of the Austrian imperial palace in Vienna, which in the 18th century included vines from every part of the empire, then including Croatia. Once in the United States, the vine went west just after California's statehood in 1850, and it is thought to have shown up in the Sonoma Valley in 1859. It arrived in the midst of viticultural mayhem. Because California has no native wine grapes, hundreds of grape varieties were being imported and planted during that period of explosive development. Some were misnamed, others were known by multiple names. Zinfandel was just a face in the crowd.

Yet within a few decades it was the most planted red grape in the state; only in 2000 was it finally overtaken by Cabernet Sauvignon. Ultimately, Zinfandel became the symbol of California wine. Fast-forward to the late 1960s. Goheen, the legendary UC Davis viticulturist, is traveling in Southern Italy in Puglia, near Bari. He tastes a spicy, berryish wine that strongly reminds him of Zinfandel. He asks to be taken to the vineyard—and finds himself looking at vines that appear to be Zinfandel. His hosts call the vines Primitivo.

That got the wheels turning. Goheen brought Primitivo cuttings

back to California and confirmed that—visually, at least, since DNA testing wasn't yet available—they seemed indistinguishable from Zin. Shortly thereafter, Wolfe, a doctoral candidate in plant genetics, announced to the American Society of Enology & Viticulture that isozyme analysis (a precursor of DNA testing) showed that Zinfandel and Primitivo were probably the same.

The Cutting Edge

By the late 1980s, DNA profiling was developed to a high degree of accuracy, and Meredith was on its cutting edge. She used it to demonstrate that the grape known as Pinot Blanc in California was different from the French Pinot Blanc and was, in fact, the obscure variety called Melon.

Meredith's assistant, graduate student John Bowers, would later use the same techniques to show that Cabernet Sauvignon was an offspring of Sauvignon Blanc and Cabernet Franc. Now, Meredith turned her attention to Zinfandel and Primitivo. "Here was a mystery, and I thought I could find the answer," she recalls. "That was the scientific driver." But there was more to it than just the challenge. "Since we know what part of Europe all our other varieties came from, we know where to look for new clones that will give us diversity in California vineyards," says Meredith. "With Zin, all we could do was look in old California vineyards. But if we knew where it came from, we could look there and find more diversity to greatly improve the range of clones."

The DNA tests used on plants are the same as those used on humans. Tissues (whether blood, muscle or leaf) are subjected to chemicals that dissolve components progressively until all that's left is a clear substance containing DNA molecules, each composed of sequences of nucleotides repeated over and over. A machine scans the isolated DNA for specific sequences, marks them and makes millions of copies that are finally visible as bands on gel. Then they can be compared with DNA from other plants.

In 1992, 25 years after Goheen's suspicions were aroused, Meredith ran a DNA test on tissue samples from Primitivo and Zinfandel vines. They appeared to be indistinguishable. But the tests were still rudimentary, so it wasn't until 1995 that a more advanced DNA analysis convinced Meredith that the two vines were, in fact, the same variety.

But what did that mean? Primitivo was not a native Italian grape. Sullivan and other historians believe it may have been introduced during the 18th century, possibly by Catholic monks. However, no wines were labeled Primitivo before the 1890s, long after Zin was established in California. In any case, the true homeland of Primitivo-Zinfandel was unknown. Is it the Same?

In the early 1980s, the writer Leon Adams suggested that Zinfandel might be the same as Plavac Mali, a widely planted Croatian red grape that yields a berryish, tannic wine similar to Zin. That idea was pressed in the '90s by Mike Grgich, who had immigrated from Croatia as a young winemaker in the 1950s and gone on to become a pillar of the Napa Valley wine community. Grgich (who produces a Plavac Mali wine in Croatia under the Grgic label) became a prime motivator in the Zin quest, directing the detectives to promising sites in his native country. There were Plavac Mali vines in the UC Davis collection, and some appeared to be indistinguishable from Zinfandel. However, Meredith's tests during the late '90s gave mixed results. Knowing that mislabeling of vines in institutional collections is common, she decided to go to Croatia and collect samples herself.

No sooner had she started planning a trip than she got an e-mail from University of Zagreb genetics professor Ivan Pejic asking for advice on a new project to study the indigenous grapes of Croatia. "That's when I said, 'I'm coming over there, so why don't we work together?'" recalls Meredith.

In spring of 1998 she traveled to Croatia and met Pejic and his colleague, viticulturist Edi Maletic. With Piljac, Meredith's former lab student, they traveled through the Dalmatian Coast and islands, taking tissue samples from about 150 Plavac Mali vines in 40 vineyards. Back in her lab at UC Davis, Meredith ran the DNA tests. The results were disconcerting. Plavac Mali was not Zinfandel. However, it appeared that one was a parent of the other, although it wasn't clear which way the genes went. The game was still afoot.

Meanwhile, Pejic and Maletic devoted themselves to walking vine rows in Dalmatia, looking for Zin-like leaf shapes in the spring and Zin-like fruit in the fall. Finally, in September 2000, they found another